

منتدی اقرأ الثقافی
www.iqra.ahlamontada.com

دیوانی سالم

« عبدالرحمان به گی صاحبقران »

لیم گهرین با گز شه گیر بم دوسته و نه ژنۆ كهف زه نان
گیزه لولو كهی بای نه دامهت تاری كرد صفحهی جیهان

صاعقه و بهرقی نه و سهت ظلمهتی دا شهرق و غه رب
به رده بارانه به مخصوصی له سهه ر ملكی به بان

يطلب من المطبعة محمدی فی مدینه سقر

« کردستان »

منتدی اقرأ الثقافی

للکتب (کوردی - عربی - فارسی)

www.iqra.ahlamontada.com

دیوانی سالم

« عبدالرحمان به گی صاحبقران »

لیم گهرین با گۆشه گیر بم دهسته و نه ژنۆ کهف زه نان
گیزه لوو کهی بای نه دامهت تاری کرد صفحهی جیهان

صاعقه و بهر قی نحو وسهت ظلمهتی دا شهورق و غهرب
بهرده بارانه به مخصوصی له سهر ملکی به بان

سەرچاوه كانى ئەم ديوانه

- ۱ - كەشكۆنى ژماره (۴) كه (۷۰۰) لاپەرە به .
- ۲ - د د د (۵) كه (۴۴۸) د .
- ۳ - د د د (۱۶) كه (۲۳۶) د .
- ۴ - د د د (۱۷) كه (۳۰۷) د .
- ۵ - د د د (۲۱) كه (۲۵۸) د .
- ۶ - د د د (۲۳) كه (۴۶۲) د .
- ۷ - ئەنجومەنى ئەدىبان - يادگارى خوالىي خوش بوو ئەمىن فيضى به كه .
- ۸ - كۆقارى ديارى كوردستان سالى (۱۹۲۵) ژماره (۴ ، ۷ ، ۱۱ ، ۱۲) .
- ۹ - كۆقارى رزگارى ژماره (۱۰ ، ۱۱ ، ۱۲) سالى ۱۹۷۰ چامە (قصيدە) ي
(ايم گرين باگوشه گير بم) به پينووسى مامۇستا (محەمەد مستەفا كوردى)
(۴۳) تاكى لىي پەخش كراوه .
- ۱۰ - رۆژنامەى ژين ژماره (۳۵) ۱۲-۸-۱۹۷۱ به پينووسى دۆكتور كەمال فؤاد
(۴۸) تاك لەم چامە به پەخش كراوه :
(بەدە ئەحوالى ئەشخاىي كەخاسى ملكى بابانن)
- ۱۱ - دۆكتور نىحسان فؤاد .
- ۱۲ - مېژوووى ويژهى كوردى - مامۇستا ع . سجادى .
- ۱۳ - حاجى محمدامين ره باطلى برين پيچ لە كەر كو كەوه چەند غەزەليكى سالى پ
ناردووم كەلە ديوانه كەيدا نەبوو .
- ۱۴ - سالم لەتاي تەرازوووى ويژه دا - ئەحمەد سالار .
- ۱۵ - ديوانى سالم چاپى بەغدا لەسالى (۱۹۳۳) دا كوردى و مەريوانى چاپان
گردوو .

پیشکشہ :-

بۆرہ وانی پاکى ھو کہسہ کہ یہ کہ مین کہسہ چاپخانہ ی له (۱۹۱۵) دا بۆ راژہ ی
زمان و ویتو و میژووی کوردان دامہ زرانسوہ .

بۆ ھو زانابہ ی کہ یہ کہ مین کہسہ میژووی کوردانی بہ زمانی کوردی
نووسیوہ تہوہ .

بۆ ھو کہسہ ی کہ بہ بیں پشتیوان و بہ بیں کہسی بہ تاقی تہ نیا لہسہرہ تہ ی ژبانہ ی ھوہ
تاسہریان بیں ناوہ لہ پەرا (خزمەت) ی گەلو نیشتمانہ کہی دووا تہ کہوتو ھوہ دای
تہ داوہ .

بۆ ھو کہسہ ی کہ لہسہردہ می وی دا ھیچ کہسیک لہ لایہن خەبات و تیکۆشان و
کیانبازی ھوہ نہ یتوانیوہ شان لہ شان ی وی بدات و بہر بہرہ کانی بکات .
بۆ ھو کہسہ ی کہ ھیچ ھیژیک بہ ھیچ باریکی دا نہ یتوانیوہ لہسہرہ یچ —سی
راستہ تینہ ی لابdat .

بۆ ھو کہسہ ی شایانی ھوہ بوو کہ لہ ناو شارہ کانی گەرمینز لہیش ھوہ ھوہ
کہسیکی دا تایدہ (تہثال) ی بۆ دروست بکری و لہیش ھوہو کہسیکی دا
تاعہنگی بیرہوہری بۆ ساز کریت کہچی وەدووا ی ھوہو کہسیکی کہوت .
وا دہردہ کہوی کہ داماو (حوزنی) ھوہو کوو لہسہردہ می ژبانہ ی دا بچ کہس
بوو لہ باش کۆچ بیں کرانیشی دا ھەر بچ کہسہ .

« پيشلدهستى »

چاڭخانى كوردستان كەبە كەمىن چاڭخانىبە بۇ راۋەزى زىمانو ويۋەو ميژووى كوردان لەسالى (۱۹۱۵) دا دامەزراوۋە ۋە بە ۴۲ كى سەرشانى خۇمان زانىۋە كەلەو ماۋەبەدا بەبېيى توواناۋ دەستەلانى خۇمان بەبېيى ئەۋەي كەمىچ كوردىك يالا بە نىك بە ۴۲ نىدازمى فىلسىكىمان يارمەتى بدا (*)

كەلىك بەرتوۋكى ويۋەبىو ميژووى ۋە فرەنگ و چىرۆك و . . بىرمان بېي بەخشكردوۋە بەتايبەتى زۇرتىنى دىوانە كۆنە كانمان لەناۋ كىژاۋى گومناۋى و لەناۋ چوون رىزگار كردوۋەو خستو مانەتە بەردەستى ويۋە بەرۋەرانەۋە .

سالم كەخۇي لەسەردەمى دەۋلەتى بابانەكان دابوۋە بەچاۋى خۇي رووخانى سەرايى ئازادى كوردانى دىتوۋە بەيىچەۋانەيى (نالى و كوردى) شۇرو سەۋداۋ جۇش و خرۇشكىكى باكى كوردابەتى بەرپاۋ ھاۋارو دادىكى لەدەست زۇرو يىدادى جانۋەرانەيى عو-مانيان كردوۋە ، كۆرۈنكى شىن و شەبۇرى سەبارەت بەلەناۋ چونى دەۋلەتى بابان گرتوۋە ، قورۇنكى ۋاى بۇ پەرىشانى ۋە بەلەنگازى ولىق قەزماۋى كوردان بىۋاۋە كەكەس نەبىكرىدى .

(*) بە پارە لا بەلان ھەندىك كەس لەبەر ئەۋەي كەچاۋيان بەيى ھەلنايەۋ ياۋە كوۋ ئىيەيان لەباردانى بەبەر خۇپەرسىتى ۋە كىشان لەبارەيى چاۋمەنەبەكانى ئىيەۋە لەچاۋو راپىتى خراب كۆتايىيان نە كردوۋە كۆياگىۋ دەستى لەدىوانەكان داۋەو ۋوشى ئىككەننى ۋەر كىراۋەتە سەر كوردى . ئايا كىردەۋى ۋا ھەلبەستەكلەن لەنگ ناك ، ئايا مىندالېش كىردەۋى ۋادەكا ، خۇ ۴۲ گەر بىيىن بەراۋەردىكى دىوانەكان لەگەل ۴۲ ۋە ھەموو كەشكۆلۋ دەستىۋسانەيى لاي ئىيە بىكەن لەسەر مەزاريان سەريان ھەلنايەۋ راستى ۋ درۆي ھەموو لايە كىش دەردە كەۋى

بەندە ھەر لەرووی ۲، ۳ ھەستە پاگە ئاسمانی بەبەو ھەمیشە لە کەلکەلەیی ۲، ۳
 دابووم کەدیوانی ۲، ۳ کوردە زاناو کوردستان بەرستە بەھەلبەستە نیشتمانیە کانیو ۲، ۳
 لەچاپە کەیی یشووی بوخت تر چاپو یشکەشی وێژە پەرورانی بکەم بەلام لە
 رووی ۲، ۳ ھەو ھەو کەچاپە کەیی یشووی پر لەھەلەو چەوتی و لەنگی بوو لەوانە بە کە
 ھەلەیی چاپی زۆر بی و ھەم بەخشکارە کان نەیانئوانی بی دەستنووسە کۆنە کان باش
 بخوویننەو ھەو ناچار بەھۆی کەشکۆلە کانی لای خۆم ھەر خەریکی راستکردنەو ھەو
 چەوتیە کانیان بوومو چەند ھەلبەستیکێ چاپ نە کراویشم دەستکەوت . خۆشەختانە
 مامۆستا محەمەد مستەفا کوردیش لە (۱۹۷۰) دا چامە بەرزە کەیی سالم کەبە (ایتم
 کەریڤن با گۆشە گیریم) دەست بی دە کات لەناو ژمارە کانی (۱۰ - ۱۱ - ۱۲) ی
 کۆقاری رزگاری لە ۱۹۷۰ دا چاپکردو ھەو .

بیستم کەدۆ کتۆر کەمال فوادیش لە ۲، ۳ ئانیاو ھەند پارچە ھەلبەستیکێ سالمی
 ھیناو ھەو . لە بەغداو سلیمانی و ھەولێج دا سێ جارم چاو بی کەوت تسکام لی کۆرە
 کەھەلبەستە کانی سالمی بدا بەمن ، وەلامی ھەرسێک جارە کانی ھەر ۲، ۳ ھەو بوو کە (من
 خۆم خەریکم چاپی کەم کەنەمکرد دەیانئەم بەتۆ) کەچی داخە کەم خۆشی نەبیکرد
 ودا بە کێکی تر منیش کەھومئەم بەو نەماو بۆ ھەو ھەم برۆژە نرخیدارە دووا
 نە کەوئ بەھۆی کەلەپوورو کەشکۆلە کۆنە کانی لای خۆم ھەو ھەو نەمەو کە بۆم
 دۆزرایو ھەو ھەلەو چەوتیە کانی لای ھەو ھەو ھەو ھەو ھەو ھەو ھەو ھەو ھەو ھەو
 ھەو کوو خۆیانم ھیشتە ھەو ھەو چەند شووئیتیکیش کە باش نەخووئیننەرا ھەو ھەو نەخستەم
 پر کردنە ھەو .

برگەیی (۲) کە ئیستا لەخاکێ پاکی بابان و چەند شووئیتیکێ تر دا دەخەرتنە
 پیش کردارانە ھەو . لەناو کەشکۆلە کۆنە کان دا بۆ ھەلبەستە کانی کوردی و ئالی و
 سلو دا بە کار نە براو ھەو لکوو برگەیی (دە) بە کار براو ھەو ھەو کەسێکی بیھوئ
 لەم ھەبەستەیی بۆ روون بیئەو ھەو دەترانی کەشکۆلە کانمان بیئین .

به سه رهاتی سالم

۴۰۰ نیشتمان په روره ناوی عبدالرحمان به گک کوری مجد به کی قهره جه ۴۰۰ نه می کوری احمد به کی به له بنه مالهی صاحبقرانانو ناموزای کوردی به . بنه مالهی صاحبقرانانو له احمد به کی گوره وه دست پچ ده کات که به کیک بووه له دووازده سواره می مهربوان له بنه چه که دا کویتانین ته نه محمود به کی کوری ده که ویتته که رمینی و ده ویتته وه زبری جه نگی ده و له تی بابانه کان .

محمود به گک پینج کوری بوون : (۴۰۰ مین به گک ، حمید به گک ، مستهفا به گک ، داود به گک و مبراهیم به گک) .

۱- ۴۰۰ مین به گک کرا بووه ده فترداری خاکی حجاجی و هر له ویش کۆچی دووایی کردوه وه نه ته وه می له وچ ماوون .

۲- حمید به گک ده چیتته سنه له وچ ده مری ، قادر به گک و کوری کی تری له پاش به چی ده مینی ، عادل خانمی ژنی و سمان پاشای جاف کچی ده و قادر به گک به ، ده و بنه مالهی به پستانش له کویتانینی دا نه ته وه بیان زوره .

۳- مستهفا به گک ، ههستیاری به ناوبانگ (کوردی) .

۴- داود به گک ده چیتته مه که بۆ لای مین به کی برای و ده ویش له وچ ده مری و دوو کوری له پاش به چی ده مینی : حاجی عوسمان به گک و حاجی حسین به گک . حاجی عوسمان به گک دوو کوری بووه : عوسمان به گک و شهو که ت به گک . حاجی حسین به گیش دوو کوری بووه : صالح زه کی به گک و داود به گک .

۵- مبراهیم به گک له سلیمانی بووه و فتاح به کی بووه . فتاح به گیش ته و فیک به گک و نوزی به گک و بووژی به ناوبانگ و کوردستان به رست به ۴۰۰ ده ۴۰۰ مین به گک بووه .

ده و بنه مالهی له وروی ده وه که له بنچینه دا کویتانینی بوون هه میسه هام و شوی کویتانینیان ده کرد .

پله‌ی خووینده‌واریتی و هه‌ستیاریتی سالم

سالم له‌مز که‌وتاندا خوویندوو به‌تی و زۆر دلی به‌ویژمه هه‌لبه‌ستان که‌شاوه‌ته‌وه زۆرترینی کانی خۆی به‌خوویندنه‌وه‌ی هه‌لبه‌ستان و به‌سه‌رهاتی بووێژان به‌سه‌ر ده‌بردو زۆر شه‌یدای هه‌ستیاریتی نالی و که‌ایمی کوردی هه‌مه‌دانی بووه .
وایان را که‌باندره‌وه که‌هۆی هه‌لقولانی سه‌رچاوه‌ی هه‌ستیاریتی وی (به‌هه‌ج)
ناوێکی خزمی خۆی بووه که‌گراو (عاشق) ی بووو . به‌لان به‌بهی بیروبروای
من له‌ناو چوونی شان و شکۆی ده‌وته‌ی بابان و کاره‌ساتیکی که‌له‌لایه‌ن داگیر
که‌ره‌کانی عوسمانی یانه‌وه به‌سه‌ر کوردو کوردستان هاتوووه ناگری دل و ده‌روونی
سالمی جۆش داوه و خستوو به‌ته سه‌ر هه‌وه‌سی هه‌ستیاریتی به‌وه ، هه‌لبه‌سته نیشتمانه‌
نی به‌ئاگرینه‌کانی که‌وره‌و گرنگ‌ترین به‌لکه‌ن بۆ ته‌م مه‌به‌سته .

مشاهیر الا کرداد بوونی سالمی له (۱۲۲۰) ی کۆچی دا نیشانداوه و له‌بابه‌ت کۆچی
دوایی وی به‌وه‌ی هیچ نه‌نوو سیوه .

له‌دیوانه‌که‌ی سالمی دا که‌ کوردی و مه‌ریوانی له‌سالمی (۱۹۳۳) دا چایان
کردوو بوونی سالم له (۱۲۲۰) و کۆچی دواییشی له (۱۲۸۶) دا نیشانداوه .
مامۆستا ع. سه‌ججادی له‌ میژوووی ویژه که‌یدا بوونی سالمی له (۱۸۰۰) و
کۆچی دواییشی له (۱۸۶۶) دا تۆمار کردوو .

دۆکتۆر احسان فؤاد له‌ به‌رواری ۱۰/۲/۱۹۶۹ دا له‌نامه‌یه‌کی دا که‌ بۆ منی
نووسیوه ده‌لێ : (بوونی سالم هه‌روه‌گو له‌پیشه‌که‌یدا نووسراوه ۱۲۲۰ ی
کۆچی به‌رانبه‌ری (۱۸۰۵) ی بوونی به‌و کۆچی دواییشی (۱۲۸۶) به‌رانبه‌ری
۱۸۶۹ ی بوونی به‌وه .

« سالم ، له پيش دا ناز ناوی (رِه نچوور) و جار جاروش (بیمار) بووه به لان له سر داخوازی دوستو ماشناو پزشکان ناز ناوه کانی گۆرین و کردنیه سالم چونکوو پیاویکی له رو لاوازو بیج تیئو قهنه کیش بووه لهو تاکه ههلبهستهی دا لاوازی وی ماشکرا ده بیج :-
 «وه نده چهرخی داوم چهرخی بیج چهرخ ساراپا لاغرم وهک رسته بیج ریس

سالم و دلداریتی

سالم له دلداریتی دا سرشتیکی زۆر تهرو باروو ئاودارو ناسکی وای هه بووه له سهرده می خۆی و ئیستاش دا هاوتای وی که من .

سالم له رووی هه وه وه که کاسه می دلم تنها به باده می کوردو کوردستان به رسته تی - به وه پرو لیو ریژه ، جیکای هیچ جوره سه و داو هه قینی به کی تری تیدا نه بو ته وه ناشیته وه که وایه به شه دلداریتی به که می سالمی بۆ هه وانه به جی ديلم که له م پرۆژه - به دا سینه رو کراو (عاشق) و ماشنای هه زه ری دلداریتی ، هه ر که سیکه ته ماشای دیوانه که بیج سالمی بکات ده زانی که (سالم) تا چه مه ندازه بیکی له ناخی ده ریای دلداریتی دا مه له وان بووه .

سالم له کانی ده ره ده ریتی و دلداریتی دا هه سته باکی کوردا به تی خۆی هه ر ده رتیر بو - :-

مه می فارس زه بانم گوفت «سالم» شرحی حاله ت گۆ

و وتم جانا به لهد نیم اصطلاحی ئیوه من کوردم

سالم و ههستی پاکی کوردایه تی

سه‌رده میکی که هه‌ری می سلیمانی له ژیر سیه‌ری داد په‌روه رانه‌ی باوک و خاوه‌ندی خۆی دابوو ، کاتیکی خاکی پاکی سلیمانی و شاره‌زور له ژیر فه‌رمانه‌ وایی که سو کاری خۆی دابوو ، چاخیکی میرو خونکارو بادشار فه‌رمانه‌ وایه کانی کورد بوون ، گااتیکی ئالای کوردان له سه‌ربان و گردو چایان به‌شنه‌ی بای کوردستان ده‌شه‌کا . یه‌وه : له‌لایه‌ن هه‌می و ئارامی و ئاسایش‌وه ، له‌لایه‌ن ئازادیتی و سه‌ر به‌خۆیی و به‌زم و ره‌زم و ئاهه‌نگ و سه‌بران و خۆش کوزه‌رانی و خۆش رابوو اردنیوه ، به‌تایه‌تی له‌ لایه‌ن هه‌وه که هه‌موو که‌سیک خاوه‌ندی نامووس و ئابرووی خۆیان بوون و که‌هو زۆر ترسی سه‌رو مال و کچه‌ل و رووشه‌و ته‌شقه‌ له‌یان نه‌بوو ، ناتوانم بلیم وه‌به‌ه‌شته‌ی ده‌چوو به‌لکوو پێویسته‌و جیکای خۆبه‌تی که‌ بلیم به‌هه‌شت وه‌وی ده‌چوو .

به‌لآن هه‌زاران موخایه‌ن که‌ ئالای کوردان خرایه‌ ژیر په‌یانه‌وه‌و ئالای دوژ- منایان له‌شوین هه‌لکرا ، سه‌رای ئازادیتی کوردان کاول و ده‌وله‌تی بابانه‌کان تارو مار کرا ، چه‌ته‌ راوو رووتکه‌ره‌ کانی رۆمان وه‌ کوو گورگی هار که‌وتنه‌ خاکی پاکی بابانه‌وه ، ده‌ستیان به‌گرتن و کوژتن و بگه‌وه‌ به‌ر وه‌و تالان و سووتاندن و خنکاندن و گولله‌بارانی کرد ، خانه‌واده‌ی پادشایه‌ کانی بابانه‌کانیان هه‌وانه‌ی مابوون به‌دیلی بردبانه‌ هه‌سته‌نبوول و زویک و هۆری ژن و منداالی کوردان به‌ده‌ست هه‌و گور که‌ خووین خه‌ورو درانه‌ده‌وه‌ کووی ئاسمانی که‌ر کردبوو ره‌ که‌و ریشه‌ی هه‌می و ئارامی و ئاسایشی به‌جاریکی هه‌لکه‌نرا ، سه‌رو سامان نه‌ما ، دووکان و بازار سووتا ، کاربه‌ده‌سته‌کانی میری کورد گه‌لێکیان کوژران . . . هه‌ندیکیشیان به‌دیله‌ بران ، هه‌وانی تریش له‌دیته‌ناندا خۆیان هه‌رده‌وه‌و خه‌ریکی سه‌هانی و شووانی و گوانی و جووتیژی بوون .

بەلۇن ۲، خاكەي كەلسەردەمى ئازادىتى دا بەھەشت وەوچ دەچوو لەم دوايى بەدا
 لەدۆۋە (جەنن) ى خراب تر بەسەرھانوو . . .
 جا بولبولى چارە رەش كەھىلانەو گولۇو گولزارى لى داغان كرى و ھاو
 رە كەزە كانى بووتىن چۇن بەچرىكە چرىك و دادو ھاوار ئاگر لـ چەرخ و
 فەلەك بەنادات !!

ھەستىارىش بەبولبولى نىشتان لەقە لەم دراوہ ، ھەستىارىكى بەچاوى خۇى
 ۲و ھەموو كارەسانانە بىنىچ كەبەسەر دەو ئەت و گەلو نىشتانە كەى خۇى داھاتوون
 چۇن دەسرەوئى و ئارام دە كرى !!

سالم بەيچەوانەى ھۇش و بىرى نالى و كوردى و ۲دەبو وەفابى و . . . ۲ىتـر
 ئاگرى تى بەر ببو ھەروە كوو لەھەلبەستە بەرزو ئاسمانىە كانى دا دەرى بـر بـو
 بەجوانترىن شىوہ لەبابەت خەم و خەفەتى تىك چوونى دەو ئەتى بابان و سەبارەت
 بە بەرىشانى و برىيەتى و دەر بەدەرىتى و كىران و كوژران و خنكاندىنى كوردان و
 سووتاندىنى شارو دىھانە كانىان قورىكى وای يواوہ ھەتا ھەتابە ووشك نەيىتەوہ .
 زۇر موخايىنە كەچاپى ديوانى سالم بەو ھەموو ھەستە پاك و بەرزانەبـرە
 بەجەشنىكى و ا كەشايانى وى بىن دوواى گەلىك بووئوى و ا بکەوى كەھەموو
 چىتىكىان لە بىر بووہ كوردابەتى نەبى سەرراى ۲و ەش خـۆم بە بەختەوہر
 دەزانم كەلەش مردنم دا تووانىم ھەستىارىكى و ا بەرزو كوردستان بەرست و
 بەك رەنگ بەويژەوان و دلسۆزانى نەتەوہ كەمى بناستىم .

شیوه‌نی سالم بۆ بابانه کان

لیم گهرین باکۆشه گیریم ده‌ستهو ۴۲ ژنۆ کهف زه‌نان
کپۆه‌لوو کهی بای نه‌دامهت تاری کرد صفحه‌ی جیهان

صاعقه‌و به‌رقی نحووسهت ظلمه‌تی‌دا شرق و غرب
به‌رده بارانه به‌مخصوصی له‌سه‌ر ملکی به‌بان

تورکی قورسی خۆر که‌طالع بوو طلوعی کرد به‌ره‌قص
که‌و که‌به‌ی م—اهی مرادی مه‌هلی بابان ب—وو نیهان

راسته گه‌ردوون چابو که بۆ ره‌نگی به‌د ره‌بطی وه‌لی
نارژینج ره‌نگین به‌م ره‌نگه له‌مودده‌ی سه‌د ق—ران

له‌و ساوه حاکی به‌به‌گشت ده‌به‌ده‌ر ک—ران
نه‌یدیه که‌س له‌چیهره‌بی که‌س جه‌وه‌ری هونەر

هم تا که‌ی خواره‌وه‌ش به‌کیکه له‌چامه‌که‌ی (سالم) ی که‌له‌وه‌لامی (نالی) دا
داناره هه‌روه کوو له‌لاپه‌ره‌کانی (۶۶ - ۶۷ - ۶۸) یش‌دا چاپکراوه مه‌مانه‌ی خوا-
ره‌وه‌ش هی وی به‌و مه‌به‌سی له‌وه‌به‌که نالی نه‌چیته‌وه سلیمانی :-

توخوا بلنج به‌حضرتی (نالی) ده‌خیلی به‌م نه‌وه‌وه قه‌ت نه‌ه کا به‌سلیمانیا گوزه‌ر
هم ملکه‌نظمی نایی به‌بیج هه‌دلی وارنی بین هه‌و به‌قصدی هه‌م طرفه‌بانه کا گوزه‌ر
حالم صفت له‌بین که‌سی یا با نه‌بین هیلاک من کردم هه‌و نه‌ه کا له‌غه‌ما خوینی خۆی هه‌ر

جیئی تر که کانی رۆمه دهرو ژووری خانهقا
 غافل هه موو له جاهی مریدانی باخه بهر
 زستانی هودلین بوو دریا بهرگی شینچه باس
 رۆمی هه نده شووین له شخصیش ده خه ن زه ره ر
 تاوه قتی دوزدی نیمه شه بن ترکی بی نظام
 دوزدن هه موو له خه رمه نی منعم ده خه ن زه ره ر
 حا که رۆمی له سه ر ته ختی سلیمانانی درینج
 که رته دهستی دیوی دوون موهری سلیمان هه لته مان
 سه ر بلووک لای بشتی گرتو سونگی دهوران هانه پیش
 هه سه ر تا باز هه م هه یانزانی نظام وا بیج هه یان
 رهنگی صحرای محشری بوو شیوه که ی لای پیرمه سوور
 گرمه گرمی تۆپی رۆمی هه وههوی سواری به بان

سالم و کاره ساته کانی به سه ر کوردستانی داهاتوون

سالم به دینی هه موو هه نکامه و کاره ساتانه ی که له لایه ن رۆمی یانه وه به سه ر
 کوردو کوردستانی داهاتوون که بریتی بوون له سووتاندن و تالان کردنی شارو
 دیهاتان و گرتن و کوژتن و خنکابدن و هه بروو بردن و دیلی : جهر که و دلی هه لقر-
 چاو هه له به ستانه ی خواره وه له و بابه ته وه تنز کیکه له ده رباییکی شۆرو سۆزو
 دهروونی وی :-

نا که ن هه وایی هیچ که بایج زه لیلی شه ر
 بریانه بهس له ناری غه ما پاره ی جیگه ر
 سه یوان پیره له شخصی سه مه مدیده خوارو ژوور
 هه ر قبری پر غه مانه له هه ر لا ده که م نظر

سووتادلم به حاله نى جۇبارى سەرچنار لىلاوه چه شه سارى وه كو چاوى بىن بصر
وهك چاوى بىن غه مانه همو شىوى ماودار بهس مشكله له چه شه سارى وه قطره بىته دهر
هوسا مكانى ناسكه بوو كانى ناسكان بىسته اوده نىكو نهره سى رومى بىره له كهر
شارىكى بىر له ظلم و مكانيكى بىر له شين جايىكى بىر له شور و ولايتىكى بىر كه سهر
به مرق فضاي بازىكه هى جايى ره هزه نه له وده شته دى له غه بيه وه تاوازى الحسنر
سهربانى بىر له گزدم و ديوارى بىر له مار كۆلانى بىر له ره هزه و صحرايى بىر خطر
به زمى صيدى ايره صيدى فه لك كارىكى كرد

ره نكه بالاي تير قه ددان بىته نر كيبى كه مان
تابو وطن به مطلبى خورشيدى به ختى روم سووتا گياهو ته شنو خوشكيدو بوو شجر
هه سى خوارو له وه دمه چى كرد ته قه سى توپو تفه نك
سهر زمين تارىك و دونيا توزو كه رگوى ساسان

ماهى طالع رى سى محاق و روى نه كه بت جيلوه كه ر
خهرمه نى شادى له بهر با بهرقى غم ناتهش نشان

بشى ده ميان شىلكى توپ بشتى سهر هو ناكه
كه بى به چه زخى حوته مين له و عاندا ماه و فوغان

كووى فه لك كه ر بوو له بهر ناله سى نه فبرى مه هلى شار
لامكانى گرت صداى ماه و فوغان و مه لكه مان

كه ره شيرت گريه كهن هر بهك هه تا ده مرن كه مه
كوژنتى مير باى مخالف بوو به شعى دوژمنان

بوو به جاروبى حله ههر طرف به نجه سى به ر
به سى كراو بىن بىن له مه بدران به هله وانى پاله وار

ده مه حوالى مه شخصى كه خاصى ملكى بابان
بهدادى فه لك ههر بهك سهراسيه و ههراسان

چووانانی سهڻی قدر بهسکی داماون له بن چیزی
له ژیر باری غما هر بهك له خم وامینلی چوگانن

له بابانا گرفتارن په زیشان خاطر و بچ کس
به جه معیت سیه به ختانه وک کیسووی خـووبانن

له ظلی چرخي دوون په روه سهڻی طبعانی حاتم دل
به راهی کوی دوو نانا له هر سوو کسه کفرانن

به دهستی که شه کس هر سوو دریا بهرگی خودارایی
قه بابی نو که رو ماغا هـ مووی بچ چاک و دامانن

ده لرزن هوری نوو کهر بته رووی که ردوون له پاییزدا
به رووتی کونه خهز پشان له فیکری بهرگی زستانن

صفي باشانی باب مؤغلی له دئی گۆسته و ده باشانا
به ده وری که له دا چوماغ دهر کهف جـ ومله چوبانن

مربیی خانقا زورن له عهدی هـ دلی رومی دا
له ماغایندی بچ بهش حوجره ها جچی توبه کارانن

له بیسی تازیانهی مـردی رومی سهیدو سؤفی
به نومیدی که زوو مازوو له بن داری مهربوانن

تکایه بق پراڅی پتری هـ و کاره ساته چهر گبرانه تماشابه کی لاپهـره کانی
(۱۰۲ تا ۱۰۷) بهرموون .

هۆی دەر بە دەریتى سالم و بە پەريشانی رابو و اردنی

سالم که تەماشای کرد لەو پتر نووانای دیتن و هەلگرتنی ئەو هەموو کارەساتو
هەنگامانەى نیه که تورکان بەسەر خاکی پاکی بابانیان داھیناوە ناچار بە پەريشانی و
لێ قەوماوی سەری خۆی هەلگرت و رووی لەناو خەزمەکانی کووستانی کرد .
لەزۆلی چەرخى چەبگەردیش درینا حسرە تا دادا
بەمثلی سلمی بیکەس که لێ کەس ویتلی شارانن
و بەم شێوە بە مالوایی دەخووازی : -

الوداع مەى ملكى بابان الوداع ره بھانى جانان الوداع
وہك ئەسیری تور کمان دەمبەن بەزۆر الوداع مەى شاهی خوبان الوداع
لەم تا کەشى را وادبارە بەقەندیل و لاجانەدا رۆبشتووہ ، داخە کەم ھەر چەندە
دوور نیه بەسابلاغی موکریانەدا تی بەریبێ و ایشی نەدووارە : -

شۆی ئوردی بەھەشتی وەصلی یار ئەر بیج بەسەر مندا
لەلام قەندیل و لاجانە بەھاوین گەر لەمسقط بێ

مروث کہ لەشوونیی خۆی هەلکەنرا تووشی ھەزاران تەشقلەو نەبوونی دیت
سالم کہ چۆتە تاران و ھەرزى خۆی و سەودای نیشتمان ئاوا سەری لێ ھەلنەدەن :
ئۆف خودا ئەم جەژنە بۆ حالی غەریبان ماتەمە

باوجودی زەمۆقى مەردوم خاطرێ من بێ خەمە
خۆزگە دەمزانێ لە تارانە نەجانم کەم دەبێ

کۆی یارە مشەم یا مدقنم ھەر (رەى) دەبێ
شۆرەزاری خاکی رەى ئەمجارە دامەنگیرمە

رۆو لەھەر وادی دە کەم خاری وە کوو زنجیرمە
لەگەڵ دڵ شەرئە سالم ، گەر نەجانم بوو لە تاران

بەھەشت ئەر یقینە دەشتی رەى بە تاران گوزەر نا کەم

دهزانی باغی بهختی ...

دهزانی باغی بهختی مهلی دل بۆ قهت نه مه ر نادا
فههك هه رگیز مرادی مهردومی صاحیب هونه ر نادا

دهزانی تو له شیشهی دیده مایی مهشك مالووده م
شهرایی حوب له جاما ره ونهقی خووینی جیگر نادا

نه کن تا له تله تم بۆسهی نیهانت راستی ناییم
به لئی قهقهه هه تا نهی نهیبری حاصل شه که ر نادا

له من دانا نه برسق باره ووش هه رگیز له ری عیشقا
بزانی کیبیا هه ر کس سهوی بیرن خه بهر نادا

ره کی دل دیته جونبوش گاهی قصدی لپوی مه رجانت
ده له رزیج دهستی فه ه صادو نهك ری عی نیشته ر نادا

له بی تهشنه ی کوهه ن زه خمم به خووینی نازه کی ته ر بی
خه یا به — تو ماهی مهستورم که ده ستوری نه ظه ر نادا

له پایا کۆمه لی لوملووی مهشك ؟ — ر تا که مه ر یینم
ره هی دهستی خه یالیشم به ه — ره ریا وهك که مه ر ناگا

سه ه بهختی چودا نا کا دلئی (سالم) له طور ره ی تو
به مه حضی که شه کهش سه ر روسته بی مه کلره بهر نادا

هه رگیر : هیچ کاتیککی . ره ه : ری ع ، ری ککا . نیهان : به نیهان .

که شه کهش : کیشه کیش . فه صاد : خووین بهردهر . له بی تهشنه : لپوی تینوو

دەکا دونیای پر شۆرش

دەکا دونیای پر شۆرش بە دايم فیتنه ها بەیدا
بەنەبرەنگو فسوون هەردەم لەهەر مووین وەغا بەیدا

تەماشای جەوری دنیا کەن چەقەرئەکی لەخوسرەو گرت
نە بۆ تاجی نیشانی ما نەبۆ تەختی نیا بەیدا

بە مثلی خرویی مەعشووقە دلی دەرنا لە گەن خەلکی
بە دوژمن نەمت و لطفی جەفای بە بۆ اشنا بەیدا

جیهان کەر روو بەرووی من بێ بەخووین رێژی ظفر نابا
دە کەم بۆ حیزی جان و دل بە چالاکێ نیا بەیدا

بەناھم شەھسوواریکە گوزەر کا کەر بە (مەلبورز)
دە کا ضربی سەسی لە خارا تووتیا بەیدا

بەحوجەت نێزە کەر لیدا سوپەر وەك قاقەزی قەندە
بەهەر ضربی لە گەن بازووی ئەو حوکمی قضا بەیدا

سەفیدە چاوی بەد خوواھی لە مەسەرت نەزە دەستی
ضیای دەری ئە کا بۆ دوژمنان رۆزی سیا بەیدا

لە سامی حەلمەیی ئەو بۆ عەدو و هەر جا حەزم لازم
لە دەس ئەو بوو کراسی رۆمیان شیوەی کەوا بەیدا

نەبرەنگ ، فیل ، لێپ ، فسوون ، فیل ، وەغا ، شەر ، نیا ، باپیر ، حیرز ،
رێزگاری ، خارا ، بەردی رەق ، بازوو ، باسک ، سەفیدە چاوی ، سێنە چاوی ،
دەری زری ، کراسی لاسنەن ، حنر ، پارێز ، ترس .

بە تېغى ۴۴۰ بە خوۋىنى رۇمىيان شەطى بە رووما دىخ
 تەنى ئىقتادە زەورەق سەر لە چىكەي ناخودا بەيدا
 لە دەرباي مەعرە كەي تېغى نەھەنگى گەر نىمايان بىن
 لە نار ئۆردوۋىنى تور كانا دەبىن شېن و صدا بەيدا
 ئەگەر ئاۋى بەقاي نۆشى بىن دوۋمىن فامسەي نادا
 لە مەۋجى جەۋھەرى تېغى حروفى لا بەقا بەيدا
 بە ضەربى زەر كى ۴۴۰ دوۋمىن ۋە كوۋ پوۋشە بەدەم باۋە
 لە مىغنايسى دوور يىنى قنۇنى كارەسا بەيدا
 عصاي موسابە سەر نېزەي لە رەغەي مەشتى فرەۋنى
 بە بەرقى ئاتەش ۴۴۰ فەشان و بە شكلى ئەزەدا بەيدا
 ۋەلىن طالبع نەبىن پۇشپىدە بە جەۋھەر لە روۋى دونيا
 بە مەردانى دلاۋەر حاصلى كۆشش جەفا بەيدا
 عزيزە ۋا لە ناۋ چاھە خوداۋەندا نەجاتى دە
 ۴۴۰ چىبەرى ۴۴۰ بكا يعقوب دلى شېۋەي صفا بەيدا
 خودايە ملكى (بابان) بى رەۋاج و قەلبە سالطفى
 بە ئىكسىرى وجودى ۴۴۰ بكا ۋەك موۋ بەھا بەيدا

ناخودا : كەشتىەوان . نومايان بىن : ديار بىن ، خۇ بنوئىن . مەعرە كە : شەرگە
 جەنگ . مەۋج : شەپۇل . ئاۋى بەقا : ئاۋى زىندە گانى . لا بەقا : نەمان .
 مەشت : مەشت . مەشتىن : كەمىك . بەرق : بروسك . ئاتەش ۴۴۰ فەشان : ئاگر پۇئىن
 ئەزەدا : ھەزەدا . چىبەرى : روۋ .

له رازی دل ته گهر . . .

۱- رازی دل ته گهر تیرت خه بهردا   ددهی دهستی نیگارینت به سه ردا
 شه تی خوین دئ به پرووما له نله تی جه رگه   ده بیج رینگی پلووسکی دینه به ردا
 قبول نابج جه جی که عبی و یصالت   ته گهر دل حهلقه بی تهو زولفه به ردا
 ۲- وه ند عقدهی نیهانم کهوته ناو دل   ده ترسم مایه بی ۲-م دهرده دهردا
 له جی تی تیرت دل دهر دئ له سینم   به استقبالی تو گهر بی تی له دهردا
 ده لیم وه که قامه ت دل کیره سه رویش   ته گهر سیب و گولتو سونبول ته مه ردا
 له بیسی جه - وورو نومینی ته ره حوم   ده لهرزی دل له حالانی نظر دا
 ره وانم بی نیشاری ؛ - رقی شمشیر   ته گهر بو کوژتنی (سالم) خه به ردا

حیکایهت خووانه تووتی دل

حیکایهت خووانه تووتی دل به دهره ی دامی گیسو دا
 مظنه هه کسی خوی دیوه له ناو ناوتنه بی روو دا

له بت بوو دارووی جی نیشی ماری عقربت نه ته
 ههتا ههرم به ههسرت با بهم دستم به زانو دا

تهمام بوو حهلقه کهم دستم له قدرت زولفت ناوژا
 نیهان بوو مطلبم وا کهوته سه ره که موو به سه ر موو دا

نیگار : نهخش ، دؤست . نیهان : پنهان ، نه دیو . سیب : سیو ، سونبول ؛
 گوا : که نمو بئتر ؛ جووره : کولیکشه له پیش نه ورژی دا پهیدا ده بی . سینک ؛
 سینک . بیم : ترس . نیشار : شاباش . گیسو : برچ . زانو : نه زو ؛ چوکه

دلى تووتى له پروازا له - هر گون له نكهرى راگرت
 كه يارى شوخ و شيرينم سه هر وه سه مى له بهرودا
 طه له بكارم بدا روتبم به دامن بؤ سه مى خالت
 شهه نشامى كه شامى كيشوهرى رومى به هيندو دا
 له صدقم شانهو و بادى سه هر گه شامدن هردوو
 غوبارى طورره بى مشكينى تو ناهى به ماهوو دا
 له عهدى ديدى بارا دل و صيحت گلهى ضين
 به (سالم) كهى ده ميني باز نه گهر چنگى له تيهوو دا

دلم شاده ....

دلم شاده له بهندى سىلسيله كيسوى دولبهر دا
 له شانه خهوفنا كه ده فعه بى لهم داوه دل بهر دا
 له دونيا دا دلم گهر تهر كى طورره بى تو نه كا سه هله
 بيروون نابه له شور و زمزمه وه و قهوغايى مه حشر دا
 به سه سه رتا بيپكى چه ترى تاووسى نه گهر طورره ت
 ده كا بيروون له فهرقى بارشه زينهت له هفسر دا
 گره بى بهست دل له سينم دا له هسرهت سهرى ميهرى تو
 كه ههتا تاگرى پر گر ده سووتينى له مه جسر دا

وه سه ده زمانىكى رهشى برؤ يانه شين ده نووتينى ژنان له برؤى خويانى ده دن .
 بهرؤ : برؤ . غوبار : توژ . ناهه : ناروك . ماهوو : امسك . مشكين : بؤنخوش
 مشك : ما كىكى بؤنخوشه له ناو كى جوره امسكىكى بهيدا ده بى كه به زور ترين
 له هوبابه كانى هيسالايه دان . بيروون نابه : نابه ته دهر . هفسر : تاج . فهرق : سه ر

تھل کہ زہمانی کوڑنتی م۔۔۔ن سرعہتی ناوی
لہ دلیاہ بگتیرم خوم بہ دەوری دەست و خەنجەردا

نەفەرہاد کەوتە شۆری من نەشیرین گەیی بە روتیہی تۆ
نہیہ رحمت بہ دەسالم، دا واویش لە تۆ بہەردا

طەریقی عیشت

طەریقی عیشت مەر بەردەم خەجالت بـم لە مەحشەردا
نەنووسرابم لە پیتا گەر ئەزەل حەک بـم لە دەفتەردا
قبوول ناگەم خەیاڵیشت لە ناو دا۔۔دا مقیسی مەج
نەوا بەزموردە بی گولنەستەیی حوسنت لە مەجەردا
لە دەستم بەر مەرە دامەن مەبادا بـسکوژی ہیجرت
مەبادا خوویئیی ناخەق دامەنت بـگری لە مەحشەردا
تەوانایی بەسەر ضەفا دەبی فـائق مەگەر گاهی
سەبا یئین سحر بۆی تۆ بەەر من دا لە دەم دەردا
حەلاوت تاقی نامەت نابریج (سالم) لە ناو دەما
مەگەر نەخلی مرادم دەفەمی بەک بۆسە نو بەردا

زولفی جانانە لە دەوری کەنەرا

زولفی جانانە لە دەوری کەنەرا وەک سێمە مـازە بە قەد نەیشە کەرا
دەوری رووی داوہ خەمی سنبلی موو مەروو کوو مـالە لە دەوری قەمـەرا

شۆر : مەرا ، بشیوی . . نـوا : نەوہ کوو . بەزموردە : ژا کاو ، گەچراو .
مەجەر : مەقەلی . بۆسە : ماچ . نەو بەر : نۆبەرە . مـالە : خەرمانی دەورەیی
مانگەر و ژۆ . نەیشە کەر : قامیشی شە کری .

غەرقى پىكانە لە ريشەى جگەرا	تېرى تۆ رەنگە لە سىنەم بىرۆى
شەبە خۆش رەنگە لە بەھلووى كەمەرا	كەردن ئارايشە بەو طورىرەى تۆ
شۆرى عەشقم كە نەمىنىچ لە سەرا	دەبمە ئەو ئاشە كە ئاوى بىرىن
خۆت پىساريزە لە وەختى سەھەرا	لە ھەناسەى منى مەظلومى غەرىب
ھەر وەكو دىنە لە عەھدى عومەرا	حورمەتى تۆ لە زەمانەى (سالم)

پىر چىنە زولفى پىر خەم...

پىر چىنە زولفى پىر خەم نەقشە لە رىووى يارا
 بەك مىللەتى مەجووسى ھەردىن بە دەورى نارا
 طورەت كە دىچ بە رىوودا بەك عىنى كوفرى حوسنە
 بۆ رەونەقى كليسا با ھەر بىن نصارا
 غەمزەت لە تىرە باران زولفت دلى بەنا دا
 بەم رەنگە حوسنى ئەخلاق كىچ دى لە جنسى مارا
 مەى ، كەر حەرام و تالە ساقى بە چاوى مەست
 أشهى لنا واحلى من قبيلة العسندارا
 مەى ئەو كەسەى كە شەو ھات يادت ئەنىسى دلە
 بەك لەحظە دىمە يادت داخوا لە رۆژگاردا
 تۆ ناتەوان و مسكين دوژمن قەوى و بىچ دىن
 (سالم) لە عەھدى ئەو دا كىووا چارە جوز مودارا

پىكان : ئەنگىپوران . ئارايش : رازانەو . شۆر : سۆز ، ھەوا .

« له سه ره له به ستي حافظ »

نه گهر نومیدی دل بینته جي ماهي جهان نارا
به خالی هیندو هس به خشم سه مهر قندو بوخارا را
له بن خاری موغیلان وصل نه گهر بی ناره زوو ناکهم
که ناری ناپی رو کنا بادو گولگه شتی موصه لارا
له عهزم لانه دا فهو تام به تالان چوو سه رو مالم
خونان بورده ند صبر نه ز دل کی تورکان خوانی به غمرا
نه صیحت بگره گووی جانا له لایان زور به ته عظمه
جهوانانی سه عاده تمه ند پهندی پیری دانارا
دروسه جار گهر به گووی خوم حهرو، ساروت بشنه وم شادم
جهوایی ته لسخ میزیسه د له بی له علی شه کهر خارا
نه گهر حوری له که و نه شوستوشوی خویدا به تو نابی
به ناب و ره نگه و خال و خعت چه حاجت رووی زیبا را
له لیدرانی شکه نج و عوقده بی زولفت بهریشانم
کی کهس نه گوشودو نه گوشایه د به حیکه مت نین موعه ممارا
که شوعله ی طه له متی یوسف طلوعی کرد به چی زانیم
که عیشق نه ز پرده بی عبصه مت بیرون ناره د زوله یخا را
که لامت (حافظ) ا دل سه نجه بو (سالم) وه ها چاکه
کی بهر نه ظمی تو نه فشانه د فوله که نظمی نوره ییارا

نارا: رازینه وه . خار: دروو . خوانی یه غما: سفرهی تالانی . بشنه وم:
بیسم . میزیسه د: شایانه . شه کهر خار: شه کهر خور . شوستوشو: شوستن .
زیبا: جووان . شکه نج: پیچ و تاو . عبصه مت: مابرومه ندی . دل سه نجه:
دلگره .

كشا به كسوو به كوشمى رووى يارا
 خهزانى رهنكى من بۇ ئابىنى رووت
 تەزەروى دڭ دەخوازى بازى چاوت
 بەتەھسىل مەطلەبى چەنسى بەرى دا
 دەسا چۇن دامەنت بگرم كە مەبلىت
 سەرى تەسلىمى داوہ نېزگى مەست
 لەئەشكى سوورو سووئىرى خۇم دەينىم
 دڭى دابەر كە مائل بى بەئەغىبار

چەنسى بىچ لە مارا بىچ بەئە نار
 خەزانى دى ئەئاغۇشى بەھارا
 كەگەردىش كا لە طەيرانى شكارا
 كە بگىرى دامەنى دارا نەدارا
 ئەوئەند ساردە ئەما بەنجم لە كارا
 بەدەيدەمى تۇ لە ئەنگامى خەومارا
 كولىستانى لە خاكى شەئورە زارا
 نىئە تەدبىرى (سالم) جوز مودارا

دەستى من تەغوزىزە . . .

دەستى من تەغوزىزە بۇرەدى بەلا
 نىسبەتى روومدا بەگولن گىسووى بەمشك
 دڭ بە نادىدەت لەجەنى دڭ چى بەرى
 كەر بزانى جەورى خەئالى مېحتىياج
 سەر بەسەر يېچىدە بوو تۇمارى غەر

باحەمايەل بىچ لە ملتا يىلەسا
 سەھوہ خەرفى ئەوہلم ئانى خەتا
 كانە كېشىچى چى بېكىشىچى كارەبا
 دەستى روو ئانئىتە بەر سىنەمى گەدا
 شەرحى عېشقە مېتىدا تەمىنتىھا

زەررە سا ئەعضاى (سالم) دىتە رەقص
 ھەر سەھەر مېھرى روخت پرتەودەخا

بەكسوو : لايەك . خەزان : بايىز . ئاغوش : باوش . تەزەروو : كەلەبابى
 كىئوى . كەردىش : گەران . شكار : راو . دارا : دەھەبوو . دەوئەمەند .
 نەبوو : ھەزار . ھەنگام : كات . خومار : مەستى . شورەزار : شۆرەكات .
 جوز : يېچىكە . تەوبز : نشتوو . يېچىدە : يېچراوہوہ . زەرەسا : وەكوو
 ئاستەم . مېھرى پەخۇر . پرتەودەخا : دەدوہوشىچ .

سونبوی طوریه که پرژینه به به هلووی گولا
 موو به موو هر ییکه داویکه له ری مورغی دلا
 ره و شه نی داوه به دل ره وزه نی سینم له خه ده نگ
 دهک نیلاهی نه رزیج دهستی که مانت له کلا
 سیرری نی کتهی ده هنت چا که نه زانی قه ناد
 نهک هالووده نه کن با له خه میری نو قلا
 گر له رووی گولا دلی من شاده به بیخ خه نده می تو
 با بدا دهستی قضا مهردومی دیده م به چلا
 یار گلهی بوو له دل م چونکه نه سو تا له فراق
 له قسهی ناحه قی نهو (سالم) ی مسکین خه چلا

شه ربه له سه ر نه ندیشه یی نهو مؤمین و ته رسا
 کیشاویه له سه ر مه سجده فی روو شکلی چه لیا
 نه م کیشه که گیسووت هه به تکی کامی که شیشه ؟
 بگرن به جه دل با عوله سا ریشی سکوبا
 جیی هیندووی خالت نیه خورشیدی جه مانت
 نه م مه رته به یه قابله بو حه ضره تی عیسا
 هه رچی نیه ت بوو نیگه هت دلی به له د کرد
 هه رچی نیه تم بوو به موژه ت دل خه به ری دا
 مه جنوون غمی کووا پردی صیراط هه ر وه کوو موویج
 ده بیکیشی له ویشا که ششی طوریه یی له بلا

طوریه : لژگه موویه کی تاو دراوه به که ناری ناوچاوانیج دا . به هلوو : نه نیش ت .
 مورغ : بالنده . ره وزه ن : کولانه . سینه : سنگ . خه ده نگ : تیر .
 که مان : که وان . ده هنت : زار . نهک : خوویج . هالووده : تیکه ل .
 مهردومی دیده : کلینه یی چاو . خه میر : هه ریر . نیگه ه : رووانین .

غولامی دیدیمی مهخوری تۆی- نیرگی شهلا
 له تابو تابی رووی تۆ داغداره لالهیی -
 بهیاضی ناصیهی تۆ بوو سفیدی دا به صوبهی عید
 له نوسخهی قیرگون زولفت سیاهی برد شوی یلدا
 عقیم ماسا له زگ وه ستایه وه حملی نهما نیتر
 له پاش تۆ دایهیی دونیا به مثلی مادهری عیسا
 له قوبیهی نووری پوستانت به دی بهیضا نووداره
 نه بهر ناگاته دو گمهی جیبی جامهی تۆ که فی مویا
 خهزانی رهنگ زهر دم باعی نه شوو نیای تۆی-
 سیاهی رۆزی مهجنون سورمه به - بۆ دیدیمی له یلا
 له صیحهی هاته له رزش قلبی گاوی ژیر زمین مه مشور
 دلای که یوان له نه نامی من له ههفته ماسان سووتا
 دوو سه د جار وه ضعی چهرخی ماسان گۆرا به سعیدو شووم
 ستارهی نهحسی د سالم ، بوو له قهرنیکا نه بوو اوا

مایله وهك سهری زولفت

مایله وهك سهری زولفت سهری من بۆ بهری با
 به جها مه پخه ره لاسا سه نهما تۆی - خودا
 زیوهری حوسنی دلارامه سهوادی خه می زولف
 نانووینی که نه بیج ظلوله تی شه و شوقی چه - را

شهلا : ره شیکه شین بنوئنج . تابو تاب : تارو تارو . موژه : موؤل . مهخوری :
 مهست . ناصیه : نیو چه اوان . قیرگون : رهنگ قیر . عقیم ماسا : وه کوو
 نه زوک یلدا : درئوترین شهوتیکه ده که وئته دورایی پاییزو سه ره تلی زستانه وه
 زیوهر : خشل . سهواد : ره شایی ، ره شانگی .

عوزرى مەسمووعە عبادەت نىيە گەر عادەتى ئەو
 پىنى نىگارنىنى لە بەندايە بە زنجىرى ھەيا
 ھەچەب ئاھىستە خەرامىن بە طەرەف تىيەوۋە با
 بارە بۇ بەنجەبى پىنى نازكى تۆرەنگى ھەنا
 بۇيە ئەز بەسكى نزارم لە فىراقى مەھى رووت
 ۋە كوو ئەب رۆيى ھىلالت قەدەم ئەندوشت نما
 مېھرى جانانە ھوۋەيدايە لە سەر خاكى لەھەر
 لە موقايىل دلى (سالم) دەرووي مېھرى گىيا

بە محضى جەورى دولبەر ھەر كەسىق تەر كى محبەت كا
 لە قەبرىشا بە محبەت تا قىيامەت گرىبە عادەت كا
 قېوول ناكا بىن غەيرەز بەرئىش - انى لە عالم دا
 فەلەك گەر پەيرەوى كىردارى يارى بىن مروەت كا
 لە بىن انصافىيا ئە كوزىق بە تىما سەيدى خاوت
 بە مضمونى عفو گەر نامەبى قابض بە حجت كا
 دەزانى چۆن فەرەخناكم بە بۆسەى لىوى شىرىنت
 بە موفلىس مەردى منەم وەك صدا بۇ خووانى نەمت كا
 بە محضى كەشمە كەش دامانى عىشقىن بەر بەدەم نابىن
 دەمى تىغى مصىبەت گەر كەفى فېكرم ھەموو لەت كا
 سەراسەر كارى (سالم) عىشقى تۆيە ئەوۋەل و تاخر
 خەجائەت بىن قىيامەت گەر بە بىن تۆ مەيلى جنت كا

ئاھىستە : لەسەرەخۇ . خەرام : بە ناز رۇيشتن . نىگار : دوست ، نەخش ، بوت .
 ئەز بەسكى : لە بەر ئەرەى . نزار : بىن تىن . ئەنگوشت نما : بە قامك نىشانندان .
 مېھىر : خۇشەويستى . جانانە : دۇست ، يار . ھوۋەيدا . ماشكرا . لعد : كورپىچە .
 خووان : سىقرە . كەف : لەبى دەست . تىما : رېك (اشارە) ، چاۋ ھەتتە كاندىن .

كاتىبى فېكرىم لە دۇندا دقتى انشا دە كا
 جوست و جۇ بۇ سطر بەندى كاغەزى ميرزادە كا
 تاكوو يىتە سەر سەرى ساپەى ھوما ئاوا نەبى
 لووتى پاپاخى لە گەل سقى فەلەك دە-وا دە كا
 بۇ رېنكا گەر ساقى عوجبان كرده بردى ئاوى نىل
 استىخوانى دەستى ميرزا پول لە سەريا دەريا دە كا
 گەر لەلاى زەوجەى لەشەو دايتە ھەنسې بۇ ھىل
 قيامەتى مەبىلى لە دەر گانەى ھەرەم بەرپا دە كا
 مەھەقە لە قەلق مەگەر تر كىبى نسبت كا بە تەقۇ
 حوشتر مەرەيت و بلې وەك تۇ ھەرۇم بى چا دە كا

چاۋە كەت وەختى بە ئىپا مەبىلى جامى مەى دە كا
 ھەرچى مەى دە بىكا لە گەل ھەو ھەو لە گەل ئىپەى دە كا
 مەى لە نائىنا چە گوستاخانە بۇ ھەربابى سەمە
 باسى مەبىلى گوزەشتەى لە يقوئادو كەى دە كا
 تا سوپامى خوسرەوى ە شەقت تېخاطەى جانى دا
 بۇ شەرو شۇرى مصىبت دل لە ملكى رەى دە كا
 كاروان ھەر سست رۇبى تادە گانە كۇبى لە بىل
 شەوقى بى بايانى دل ووشتر بە مەجنون بەى دە كا
 ھالى عىشق و تابشى ھىجرت نىشانى دا بە من
 ھاگرى سۆزىندە ھەر كارى بە یشەى نەى دە كا
 تا بەسەر باغى دللا بى بلى خەزانى فەبىرقات
 عارضم بۇ سىۋى روخسارت لە رەنگى بەى دە كا
 جورە نۆشى تەقۇ بىكەم مېتر لە بەزمى مەبىكەرە
 چاۋى مەخەورت بە عاشق كارى بادەى مەى دە كا

جوستو جۇ : تەقەلا . پاپاخ : جوورە كلوئىكى كولكنى رەشى ەجەمانە .
 نەى : بلوئىر . گوستاخانە : بىچ باكانە . رەى : ھەرئىكە لە نرىك تاران .
 كۇبى : كۇلان . تابش : تىن ، تاو . سۆزىندە : سووئىنەر یشەى نەى :
 مېشەى قامىشەلان .

وهختی بهخشش بیو بنووسم داستانی هیمهت

مردی دانا ووصفی جودی حاتمیی طهی کهیی ده کا

نابلهی دهردا کهفی بییی تاقهتی ههنکامی ج...مد

(سالمی) سهر گهشته ههر بهس رییی مصیبت طهی ده کا

فلهک زهحمهت له دل مهیلت بهدهر کا	بینای ههستیم هه گهر زیرو زه بهر کا
تهلاشی عهشقی بی ههر کهس له دلدا	ده بی سینهیی سو بهر بیو تهر کی سهر کا
که سواطانی خهبالت بیته خاطر	ده بی شاهی خیرهد مهیلی سهفر کا
ده لئی بارامی گوره تور کی چاوت	له دل نهمدیوه قهت تیری خهطر کا
مهتاعی خانه پای...ندازی غمزت	هه گهر بو شاهراهی دل گوزهر کا
ده نیبه ظرفی خاطر یادیی بوسهت	هه گهر طه بهم تهمنای کولشه کهر کا
به ریشانم ده کا وهک ملکی بی شاه	له قامهت ههر سههر گیسوو کهمهر کا
حهلانی کرد به مهوروم دل له قور با	نهطر کا غمزت ههر خووینی ههدهر کا
ویصالت پاییی میعراجه بو م - ن	له رووتا کهر له بم شهنقه مهر کا
ده سا تهسخیری دل چاوت به هیما	سهراسهر اسمی اعظم کهر له بهر کا
به دل وابگره دل تیری له غامزت	له موهره ی پشته (سالم) سهر بهدهر کا

تور کی پر هفسوونی چاوی کاری سهر جادوو ده کا

ساعتاً تهسخیر هه بی بو ههر مه کانی رهو ده کا

ههرچی نادر قبض و بهسطی کرد به شمشیر و سوبا

هم به تیغی جهوههر هالوودهی خهسی هه برؤ ده کا

سهر گهشته : سهر گهردان . تهلاش : خهبات . سو بهر : مهتال . خیرهد : هوش ،

(عقل) . شایرا شهنقام . روخ : روو . خهسی هه برؤ : کهچی برؤ .

خالی سهـر صفحهی روخی جانا چ نادر که ونووہ
 حیکمہ تی دار الخلافی گورجیان هین۔ سوو ده کا
 ریشوہی گهردن که چی نهو گهرده نه حوکمی قضا۔
 بؤ خه راجی به نده کی سهر گهرده نی تاهوو ده کا
 یسته بؤ مه للاحی دهر بای عیشق و نه هلی معرفت
 قطره قطره نه شکمی چ۔ اوم قیه تی لوه لوه ده کا
 سهله گهر مووسا عه صای کرده هه و سه همی نوواند
 موعجزه ی دا دولبه ارم ههردهم به مووی گیسوو ده کا
 رووی دونیا۔ تاره تاشه همی چهینی دووره لیم
 ناصیه ی بر چینی من دایم هـ هوی زانو۔ سوو ده کا
 گهر به موژده ی مهرحه مت جانی ره قییم تازه که ی
 میلی طفلی مورده ماده ر دل به شیوهن خهو ده کا
 یسی هو حقه له ری ی حق ده ستی ره دم لئ مه دن
 (سالم) ی مسکین وه کوو دهر ویش له دهر گت هوو ده کا

غم له دل بؤ فو تن شادی مه یلی سه رخوشی ده کا
 صبحی عیشقه شه می عه قلم روو له خاموشی ده کا
 زولفی شه بره نکت وه کوو رؤزه به ریشان با نه بین
 واسحاب ناسا له رووتا قه صی مه هپوشی ده کا
 بؤ نه دایی ته عزیه ی هـ ن تور کی چاوی مهستی یار
 پر طره ب ههردهم له به زمی عیشوه مه ی نوشی ده کا

روخ : روو . خه راج : باج . تاهوو : ناسک . نه شک : فرمیسک . حـ همی :
 مار . ناصیه : ناو چاوان . زانوو : چؤک . مورده ماده ر : دایک مردوو .
 مه هپوشی : به ری مانسک کرتن . عیشوه : ناز .

داستانى عىشقى من فاشە لە ھەر كووجەو سوقاق
 عقلى ديوانەم لە باش ۲-م حالە سىر پۇشى دە كا
 كەئزەتى ضىعەم لە ھىجرانا گەيشتە مەر كەزى
 دل لە سىنەم دا بەدايم مەشقى بىن ھۇشى دە كا
 دولبەرى بالاً بلىندم گەر خەرامان بىن بە ناز
 سەروى كۆلزارى ھىرەم چۇن مەيلى ھەمدۇشى دە كا
 گەر نەوئىرى رىيى سەگى قايت بەرن بۇ جىي غەرىب
 (سالم) ى مسكين لە دەر كا حەلقە دەر گۆشى دە كا

بىن تەماشاي خانى تۇ خانى لە مەردوم دىدە ما
 ە كسى ئەو بۇ مەردومى دانسا لە بەردەي دىدە ما
 شوغلا نەيدا فرصەتى بەروانە مطلب كا بەيان
 سىررى سەر بەستەي لەبى شەمەسا ھەموو پۇشىدە ما
 وانەبوو لىوت بە سەروەي باي خەيالى بۇسەيى
 غونچەيى سىزايى نەشكوفتەت چىو ناچىدە ما
 دىويى وەك لاەت لە خەشمايەك نىكەھ رەنگىكى رىت
 داغى ھەسەت تا قىامت بۇ دلئى رەنجىدە ما
 نادە ئىم مەروەتكە رەحمى جەورى تۇ ھەرزوون دەبىن
 دادو بىدەم لە كوويىتا ھەروەھا نەشىدە ما
 كىوا تەرازوويى قىاسى وەزنى حوبى بىن بىكەم
 مېھرى سەنگىنت لە كەفەي دل بە ناسەنجىدە ما

فاش : ماشكرا . خەرامان : لەنجەولار . ھەمدۇشى : ھاوشانى . سىزابە :
 تىراو . نەشكوفتە : نەپشكوتوو . نىكەھ : رىوانىن . ھەرزوون : بىتر .
 كەفە : لىكە تەرازوو . نەشىدە : نەيىستراو . ناسەنجىدە : نە كىشراو ،
 ھەنەسەنگىنراو .

نظمی شایانی له کووی بوو عاشقی شۆریده بهخت

مووی ماشوفتهی سرم واده رههم و ژۆلیده ما

تابی بی میهری نه بوو به کدهم وه کوو « سالم » ره قیب

سه گ به تۆپین چوو له قه حطا گورگی باران دیده ما

شه تی نه شکم ده بی ههر بی بهرووما	هه تا بی به حری نلق دنگز به رۆما
ده زانی چۆنه نه حوالم له هيجرت	وه کوو تهنه م له ناو به حری زقووما
له پیریش دا عروسى یادی وه صلت	بیروون نایه له بهردهی ناره زووما
دهمی وه صفی ده می تیغت ده له رزم	نه رستهو ب م له نیدراکی علووما
له کووردهی دن بیرون دئ ناهمی سهردم	عه جوب به خ بی له ناو چاهی سمووما
نه چاره ز کهمی ده کا « سالم » له ممرت	که سی نه یدیه روو سه ختی له مووما

وه کوو فوواره خووین ده کووی ده می ناهم له حولقووما

به دن په یوه سته به سووراخی په یکانت له به علووما

مه گهر وه ختی له سه بری خالی چهره ت دیده فارغ بی

سیاهی مهردومه ک بتکی له گهل نه شکم به سه ر رووما

له هيجریشا مصیبت نایه ئی سه ره لبرم به ک ده م

له خووینی نه شکما چه سپاوه یتشانی به زانووما

له سه ر روو لاده تارى طوورده بی مشکینی ناتارت

حه بهش دهستی ته طارول با نه کیشی با به سه ر رووما

نه گهرچی کارى به دهردم وه لی نه زدئیکه ته سکینم

پیرزینی حه کیم سه ر ناره قی چهره ت به دارووما

به مشاطهی دهووت دولبه ر دئی سالم مه رهنجینه

له ناو جمعی به ریشانا له حه لقهی چینی گیسووما

گەر بە بۇ نىسبەتى طورەت بەدەمە شىكى خطا بۇ خەطا فخرە بەسا بۇمنا بەس خېطو خطا
 شىوھى ئەبروى تاقت ھەمە جىا دېتە نظر دە كەرى دل بە طرف تۆۋە ۋە كۆ قىبلە نما
 كەى بە چەنگانى ھە ئۆى غەم دە كەوى طائرى دل
 تا لە زافى خەمى زولفت ھە بە تى ظىلمى ھوما
 ابدأ رەنگى عدم نايە تە روى كوشتەى عشق بە دەمى تىغى ستەمدا دە رىژى ئاوى بە قىا
 لە دوولا زولف بە لا جۇ گە بە لا دە نووئىنى نەفى ما بە ندى لطيفى روخى جانانە دە كا
 كەى لە بەر طورە دە گادە ستى خىالم بە روخت تۆ نەبى كى بە بىكا دە ستەبى سونبول بە قلا
 مورغى پروە حشتى دل ئەوشو ۋە ئەمنىتى بو لە روخ و طرفى تۆ دەردە كەوى دامى چرا
 نقدى جانود اودىن پىشكەشى بەك نىگەت گەر قبول كەى لەمنى سوختە دل پرووى نما
 ۋە رە سا بە نچە لە خوئىنى دلنى سالم بىكەرە نىك نىتە ۋە رەنگە بە دايم نىو ۋە ك رەنگى ھەنا

ھەر سەھەر دىئىتە يادىم كۆى تۆ ملكى خەتا
 نەفجە ھا دىئىنى لەمشكىن زولفى تۆ بادى صبا
 نەھرى ئەشك ئەمشو لە دىدەم ۋا بە خور دە رىژىتە روو
 دل لە سىنەم تا سەھەر سەنگ ئاسيا ئاسا كەرا
 بەسكى ھەر جا كوشتەبى تىغى مەجت كەوتوون
 كۆى دلارامم لە خووئىنا بوو بە دەشتى كەربە لا
 چەسپە ھەر جا رىشەبى جەرگم لە كەل رىشەبى خەردەنگ
 چەند بە چوستى تىرى موزگانن لەناو دلما رووا
 نانووئىنى بىن بە سەرما گەر مەصىبە تەھى چەرخ
 تالەسەر سەرمە لە ساپەى زولفى تۆ بالى ھوما
 ىتو سەبرى حوسنى زولفت كا لە دەورەى عارضا
 ھەر كەسنى نەبىدو ۋە تارىكى لە بەر شەوقى چرا

بەسا : زۆر . روخ : روو . دام : داو . نەفجە : ھا : بۇيانى بۇنخوش . ئەشك :
 فرەيسك . دىدە : چاۋ . سەنگ : ئاسيا : ئاسا : ۋە كوو بەرداش .

من دهمیکه خو له خووی یاری قه‌دیم شماره‌زام

دوژمنی یارانې دیرینه و به دوژمن اشنا

غهرقی به‌حری فیکره «سالم» ده‌ست و پای جه‌هدی نیه

قه‌ت شه‌نا نا‌کا له ده‌ریادا که‌سی بیج ده‌ست و پا

ساقی له‌بهرده ده‌رهات جامی شرای هی‌نا دل‌ خیره مال‌ه‌ حیرت مه‌ه‌افتای هی‌نا

یه‌ک زه‌ره‌ه‌ کسی پرت‌و ده‌ر که‌وتو طوری سو‌وتاند

تایینه سه‌خت روو بوو لـــو‌ه‌ه‌ کسه‌ تایی هی‌نا

تیارې چاکې سینم راجع به‌چاوی مه‌سته به‌ختیش موافقی عیشق بؤ من خرابی هی‌نا

یارم له‌اندرون هات ده‌ستی رقیب له‌ده‌ستا غه‌مناکو شادمانم رحمت‌ه‌زایی هی‌نا

بؤ تۆ به‌ سووی مسجد هاتم بچم له‌ری‌دا بؤ کۆی مه‌یفرؤشان عه‌زم شتایی هی‌نا

روی هه‌ر له‌من‌ده‌ پو‌شې و احالیه‌ که‌جبریل هه‌رخاصه‌ بؤ من و ۴۰ نایه‌ی حیجایی هی‌نا

وه‌ی وه‌ی چه‌جلیسی بودوینی له‌دیده‌ودل‌ دوله‌ر شه‌رای گیرا «سالم» که‌بابی هی‌نا

له‌ عه‌رصه‌ی ۴۰وجی عه‌شقت بازی دل‌ هه‌لسا له‌ده‌ورانا

به‌ به‌رقی پرت‌وی حوسنت پیری سو‌وتا له‌ طه‌یرانا

له‌ یوژی امتحانا دیم به‌راه‌ر طالب و ۱۰۰۰ شوق

که‌مه‌ر به‌سته‌ی هونه‌ر هاتن له‌ تیبی عیشق با‌زانا

له‌ یه‌ک لا «نالی و مشوی» له‌لایین «سالم و کوردی»

له‌هه‌نگامه‌ی هونه‌ر که‌رمی تکا جؤ بوون له‌ ده‌ه‌ولانا

له‌ مه‌یدانی به‌لاغه‌تدا به‌ سوواری مه‌ر که‌بی مضمون

به‌ کوردی هه‌ریه‌ که‌ تازی سوواری بوون له‌ (بابا) نا

که‌ (نالی) ته‌وسه‌نی طبعی به‌ تهرزی که‌رم جه‌ستن بوو

به‌ چه‌وگانې خیره‌د کۆی دانشی ددر کرد له‌ مه‌یدانا

که‌ ره‌ختی طبعی رامی هاته‌ سه‌ر می‌قراضه‌ که‌ی تعلیم

رکابی پایي بؤسی «سالم» و مشوی له‌ ده‌ورانا

شه‌نا به‌مه‌له‌ خیره‌: واق و وری. مه‌ه‌افتایی هی‌نا: مانگ یوژی هی‌نا. پرت‌و:

تیشک. چاک: دواؤ. نه‌نده‌روون: ژووره‌وه‌. شتاب: تالوو‌که‌.

به دل کهین «۱۱» با به نه شهی مهی خوماری محنتی دنیا
 — لا یا ایها الساقی ادر کاسا و ناوله —
 محبت زور به ماشوبه به سه هلی تیج مه گن یاران
 کی عیشق ناسان بوود نه و دل و منی افتاده مشکله
 که بادی صبحدم نه فشان نه کا گیسووی بر چینی
 زوتابی جوعدی مشکینهش چ خون افتاده دهر دلها
 دلا هرچی بلی ناصح له نیک بهد به جینی یینه
 کی سالیکی بی خه بهر نه بوود زو راه و رسمی مه نزلها
 محلی رحلته دنیا ره فیک ایرو زو فر دایه
 جهره س فریاد می دارد کی بهر به ندید محله —
 له بیسی مه جی دهریای اهلی دل زاهید خه بهر دار نین
 کوجا دانه ند — الی ما سه بو کبارانی ساحیلها
 قدهی من شوهره تی شاره نه مامه تازه بی بوشم
 نیهان کهی ماند آن رازی که زوو سازه ند محفلها
 وصالی دولبه ره «سالم» معظم تر له هر مطلب
 متنی ما تلق من تهوی دع الدنیا و امهلها

شهیدی دیده بی مخدوری شوخیکم منی شهیدا
 له خاکی مه شهدم نه زدیکه دهرین نیکسی شهلا
 به محضی امتحان دهستم بنیزه باخه لت یه کدهم
 له بن دا بی برن راضیم نه گهر نه بیوو یه دی بیضا

«۱۱» له هیندیک که شکولان نووسراوه (له دل دهر کهین). ماشوب : کیشه .
 نه فشان : به خشان . نیکوبه : چاکو خراپ . بیم : ترس . نه زدیکه : نزدیکه

به ئومىدى ۋە ھەي گول بولبولى مسكىن چىسودى بوو
 بەلايە رامى عاشق كەي تەبىي مەشوقى بىچ پەروا
 بە نىكرى مووشكاف تەمشو قىيام كورد لەرووى زوافت
 بە تارىشى بە طووليشى بە قەد تارىشى نەبوو بەلدا
 ھەدىشى نەنگو نامم زۆر شو كر مەشھورى عالم بوو
 لە ھەرفى مەدعى ناكەس نەبە باكم منى ريسوا
 لە بەستى بۆدە كيشن زاھىدى غافل چلەو خەلەو ت
 بىچن عاشق بە بالآ بن بىرۆن بۆ مەرتەبەي بالآ
 لە كارى ھائل و صعبا گوريزە چارەبى مەردوم
 رەھاكەن مەسالمى پيدلا لە شقا ماوہ بىچ پەروا تەبە

غەم ۋە كوو بەم ھاتە جۆش و كەوتە گىژاوى بالآ
 ماوى ھائل زاىە كەشتى كەوتە ھالى ھەلەو لا
 شەطى مەخەت ھات لەسەردا كەشتى ھۆشى رارفاند
 بادى غەم لىم بوو بەشورمە جىرەنى شادىم تىك شكاف
 كەمبە كەوتە گىژى نەمروود تەن ۋە كوو ماش ھانە گەر
 باي مەراد كەي دىخ خەبەردا تۆ خودا مەي ناخردا
 دادى دەرباي مەخەت و تۆفانى غەم با بەس بەم
 يىشە شەرحى بەد فىعالى بۆزەبى دامەن سىيا
 مەي رەفىقى كۆن لە كووين ساو كە ھەسار دەورم بەدەن
 بىچ چلەو سووارم ۋەرن سەبىر كەن لە بار كىرى قضا
 مەسەبە كەي بۆز ترسە نۆك و سەر كەش و توند شىرە تە
 واسلە گەر خىشە بىچ جووتە لە كلكى خۆي دەدا

تەبە لە كەشكۆلى ۲۳ دا ۋا نووسراوہ (ۋا كىن سالى بە كەن لە ھەشقا ماوہ با بەرجا
 مووشكاف : مووۋە لىش . نەنگو ناو : ناوو نرتك . ريسوا : بىچ ئارىوو .
 ھائل : سامدار . گوريز : ھەلەن . رەھاكەن : رىزگار كەن . بى شرط :
 باي سازگار . ناخودا : كەشتىۋان . سەل : توورە ، زىز .

سپيه سهرباك مووی شه برهنگ ژیر قه بووزو پالو دووی
 گهنسی باخه ل جووته پیشانی چهپ و راست دهست و با
 گهر زرنگهی پلههی زهنگو جهرس بگه یته گووی
 جووت له سر باشوو دهوستنی منلی وورچ دیته سه سه
 گهر له لایك دابهزم با زینه تم بی سواری بی
 ناوزهنگی نادا له دهورم دیته خول وهك ناشی با
 کههی له گووی جوقه ده گهر بی دیم به توندی لئی خورم
 ناقو جووت جووت سه بن و داویژ پالو هه لئه کا
 گوايه اظهاری غوروری خوی ده کا دیم زینی کهم
 هه لئه توورینج وه کوو گای بار نه بهر خوی شیت سه کا
 دهست سه زینی بکهم چونکوو له سواری عاجزه
 بۆ له قه خوی خوش سه کاتو مؤر سه بی لیم لا سه لا
 کاوو جوی گهر یینی به پیش وهك کهرده لوو شکینی به تلو
 گهر له غاوی بۆ بهرم بۆ جووته باشووم تی ده کا
 وهك کهری دیز فوتی خوی و محنتی خه لکی دهوی
 سه سه له نا کاوا به عمدا خوی له خه و خور داده خا
 وهك سه گیککی بهت پسینی بی سه نهك بیرج به قیل
 ده م ده با که لبهی سه پیچکهی لا لغاوهی گیر ده کا
 وهختی تالیک روو به مال وهك بای سه مال شیرین رهوه
 بۆ ریکهی تمجیل سه وهند سهسته ده لئی واداوه شا
 گهر حه می سه حمه د بلنج بۆز خوش رهوه باوه ره مه که
 امتحانم کرد له مهر که واقعا سه قور راده کا
 گهر له بازار بیفرۆشی دۆم نه بی کهس نایکریج
 بۆ بنی هیلهک له کن سه کلک و بالی دهس وهدا

دوو قرۇش بۇ نالى شايى كلكى . چەرمى دوو رېيال
 يېنج قرۇش و شايى نرغى بۇزەي كەم بەھا
 وەك خىر قوشچى چەقەل فېز بوون حسايى فارسى
 ئەستېزە دەژمېرن داخوا لاكى بۇز كەي دېئە لا

زەورەتە دڭ دېدەيە دەريا و مەردوم ناخودا
 جۇشى خاتر وەك شەبۇل و غەم نەھەنگ لەنگەر جەفا
 جان مسافر تاجرە تاھم تجارو تان نەتە باع
 كەمبە عەوق و دوورە ساحل دڭ لەرئى بېچو بەلا
 دا بە دركى غەم بەرووى دڭا ھە تا دونيا ھەبە
 دەر كەبى شادى بە وەعدەي تا قيامەت داخرا
 شوعلە وەر ناينچ چراي شايى بە بەر يادو فباق
 تاگرى محنت لـ ھە خەرەئى وجودم ھەنگرا
 شوقى دانەي خالى تۇ خستوو مېە ناوداوى خطر
 بەم گوناھە ئادەمبش وەك من لـ ھە جنت دەر كرا
 جىذبى كرد تاينى نالەم دەردە دارانم ضېف
 باوجودى رەنگى كاھى بوومە رەنگو كارەبا
 عومرى دڭ ديسان بە پا جۇشا نەھاتە رووى كا
 بۇنى زولفت خاكي صحراي كرد سەراسەر مشكبا
 ھەر كە غاب بېم لەفكرا دڭ دەچېتە بەردەوہ
 بەي بەوى نابا ھوى تاگاتە بەي پەيكى سببا
 زولفى ھەيە بەروورە د سالم ، ئەبەد ئەيەن مەبە
 بەم قەرارە قت مە كە بازي بەھەلقەي ئەژدەھا

لاک : كەلاك . ناخودا : كەشتىھوان . كاھ : كا

مشكبا : بۇغۇش . بازي : يارى ، كەھ .

ممجزەى يارى :- رى چيهرە دلارام دە كا
ئاوى ساو ، تاقي كيسرا تاگرى زەردەشت نەنا

رووى جيهان بىر رەونەقە ياران بلىن بادەر كەوى
سەر و قەدى جامە نەسرین ماھرووى مەخەل قەبا

ھۇش لە كووى ؟ ئارام لە كووى ؟ ھەر قور بەسەر خۇمو خىرەد
چ-اوى پىر نەفسوونى من ... بە ئىسا دەبا

بەخو بەخ ياران تەماشای جیلووى مەم شیرینە کەن
دینە ئاھوو نەبەرىن موو مشك بۇ حۆرى لەقا

رووى دلارام بەھەشتىكە لە امكانى خلوود
ئارى ئارى عىشقى نەسلى ئادەمى :- ئۆبە دە كا

دل ھەمیشە ناسرەوى ھەرگىز لە پىكەنى موژەى
دەم بە دەم ئىما بە ئىما دىع وە كوو تىرى قضا

رەشكى نازى بۇنى زوافى قەلبى خونچەى كرد بەخوئىن
وا لە گەرد نیا خەراجى گەردەنى ئاھووى خەتا

گەر لە ساپەى ئاستانەى دولب-ھەرم جى دەست كەوى
قەت ھەوەس ناكەم ئەمن ئىتر لە ژىر بەررى ھوما

جان موھەققەر نەقەدەر كەف سەرفكەندەو چاوەرى
خوسرەوى خووبان بلىن (سالم) نەوا پىشكەش ئە كا

بەرى چيهرە : روخسار بەرى . خىرەد : ھۇش (عقل) . مەھارووى : روو
مانگ . پىر نەفسوون : پىر فېل و ساختە . بەيكان : تىر ، سەرەنئىزە . ئىسا :
رىك (اشارە) . رەشك : داخ ، چاوبى ھەنەھاتن . سەرفكەندە : سەر
شۆر . خوسرەوى خووبان : پادشای جوانان .

ئاخ و داخ دلا غافلە نازانى قسەت چى دە كا
ئەمىرۇ والپۇرەم بەلام ئاخۇ بەيانى كوويۇم دەبا

شائىرى تەقدىر كە پىشكەوت راتە كىشى و تۆدە رۆي
كانى دەبىزانى كەوا خستوتىە ناو دامى بەلا

چلە خورمايە منىش مېشىكى زۆر شىرىن بەرست
نەفى سەر كەش رۈو لەخورماي كورد كوۆى بەد نەر دە كا

رەبەبرى قسەت چلە و كىش بىردە مالى .....
كاشكى ھەرگىز من نەچوومايە بەلام چى مام نەما

حوجرە يىكەم كەوتە دەست و كەوتە ناوى وەك قەفەز
وەك كەوى تۆر دلا لە بىرسانا لە سىنەم سەر دەدا

من چەپۇكەم دا بەسەرما ئەسپە كەم سەكۈنى كورد
تازەمان كورد ھەردوو لا شىنى شەھىدى كەر بەلا

ئەھلى كووفە ئاۋ بىريان كوردوۋە لە مېۋانى ەزىز
خانە خورۈيى من مەنەى نان و ئاۋو رىچ و جىم لى دە كا

خانەخوويۇم مېۋان نەۋازە ۋەرنە سەبرى يە-ئاۋەتى
دۆشەكى خۇم خاك و خۇل سەر راخەرى ئەسپە سەما

شىشى سوور يىنن ۋەرن خالىكەمان داغ كەن بەجووت
چونكوو ژانان كورد منو ئەسپە لەبەر سەردى ە-ئاۋا

ئەمن و بارگىرى كوويۇت ھەردوو بىنويىن بەشكەم بەخەو
من بىنن رۈوى خ-ۆراك و ئەۋ بىنن رۈويى كا

ئاخورى ئەسپە ھەۋايە خۋانى خۇراكم خەيال
ھەردوو برسى ماينە-ئەۋە وا چا كە رۈو بىكەينە ھەۋا

كاشكى : خۇزگە . ھەرگىز : ھېچ كاتىكى .

ئامى خۇم بۇ ناننى جۇ سىكۇڭلى ئەسپىم بۇ ھەشيش
ئەو گەبىشتە پىشتى ماھى ئەم گەبىشتە رووى سەما

چاوى قوچان ئەسپە كەم باقلىم تەويلەي كەوتە ياد
دلا ئەسپىنەم ھات و رەنگە يادى چىكەي خەرى بكا

لوونى داژەند ئەسپە كەم خۇم دەستەو ئەژنۇ شۇرەمەل
من ئەفىكەرى ھالى ئەو ئەو شىنى ھالى من دە كا

ئەم و ئەسپ ھەردوو بەجووت ئوستاد و شاگردى خەيال
ئەو ئەنەقىشى توورە كە من بىئۇ ھەسپىرى بىوورىا

شامە مىغنايسە بىئۇ بۇنى كەبابى سەر كوزەر
ئىوى ئەسپ بۇ جازبەي بووشى بە مېشل كەھرىوبا

سەبىرى كەن پاران ئە برسانا ددانى ئەسپە كەم
بۇ بۇرەي بووشى ناو خىشت كارى دىوار بىر دە كا

سەنگ كىرۇڭىكە ئە برسانا ددانى گىردە كوويت
ھەردە ئىبى بازارى ناو شارو خەبارى نووچ دەخووا

وادەزانى زىنە كەي پالانى بووشە گىردە كوويت
وەك مەقاش جار جار ئەلاو لەج ئەلا پىچكەي دەخا

ياخووا تووشم نەبى ئىتر . . . . تا ھالى مەرگ
ئەينە كەسبى چەلا ھەرقە ئە خاكۇستەر بكا

گەر . . . . بەم نەوعەبن باشىرى . . . يىتە نلو
وەر زەبىب تەبە ھەزاران مەرھەبا ھالا سەفا

ھەشيش : بووش . سىنە : سىنگ . داژەند : شۇر كىردەو .
خاكۇستەر : خۇلەمىش .

« ب »

صبحی : نوؤرزە وەختی بەزمی شەراب
 فەصلی عیش و نیشاطە هەمی ئامان
 بولبولان مەستوگول قەدەح دەر کەف
 پیری سەمی ئیستە کچی قەبول نا کا
 ئەمی حەریف هەفتە ئیکە ناری بەهار
 دەری سەیخانە بەندە رینگە نیە
 وەرە د سالم ، لـە حائەتی عیجزا

لەزولفو پەرچەمت بۆ کولمو غەبغب
 لە خاکێ ئاستانەت نامقیم بـم
 لە لەوحی تەریبەت نەبخستە یادم
 بەری حوسنە پەری تا تو دیاری
 لەبی تەشەم خەریکی زیکری تۆبە
 طەلەب نا کەم لـە قایی کرد گارا
 قەلەم سەرخۆشە د سالم ، بۆ تردد

چوو مە سەر ضیافتی مەلا بە کری عالی جەناب
 چ بۆئیم خەلکینە بۆم نایەتە بەر مەددی حـباب
 خولاسە جی بە جی بووین ریز بە ریز ئیمە لە خوارو ژورور دە
 هینایان هەر بەدوو کەس سینی یابراخ کە باب
 ئەوی مقبول بی لەلای خەلکی قسەمی مختصرە

بوو بەهاو سینی من زۆر نۆرە کەمی خانە خەراب
 دەر کەف : لە لەبی دەستی دا . شتاب : تالوو کە . بەندە : بەستراوە . مەھ مانگ
 غەبغب : بەرخە بە بە . تەشنە : تینوو . لەب : لیسو .
 دەپە : لەناو مەوو دەستوو سیکێ دا دزۆرەو هەلبەستە کەمی لە کیش خستوو .

كۆلارەي لى-وى كەزنى س-ر سىنى بو
 لە تاوان چوۋچكى ژېر دەورە كە بوو بە كەباب
 ھەموو چار چواردە ياپراخو دوو چووت نانى قەوى
 باي دەدا لوولۇ دەدا قەوتى دەدا مىلى دەواب
 چەنگى كورگى كە بە بەك ھەملە لە گۇشت رامالې
 ھاتە يادم سەئەتى زەھەتى مەر جەورى قەصاب
 دەروونى ھاتە جۇش و طلبى دۆى ترشى كرد
 كاسە دۆى نايە سەر و دوو قوومى لى دا بە شىتاب
 القىقە ھە شەوہ بەد بەختە وەھاي كرد بە خورش
 وەختە بوو قېر تەبەقو نان لەمەلا يىتە جەواب

لەروى تېرى موزەي خورنيزى محبوب
 سوپاي بەرگەشتە بوو چاوت لە موزگان
 بەسەر دلدا ھەوالەي غەمزە تا كەي
 بلىن بازشت روو دىبىدا نەپۇشن
 لەرووى مېھرا بە اقدامى عىادەت
 موزەم باھەم بەرشتەي دل دەبەستم
 كەياندى بۆم سەبا بۆى عطرى كىسوو
 لە ھەشرىشا سەر و كارم لە عىشقە
 لە عەشقا ھەر منم ھامدەرسى مەجنون
 ھەر سەر مەنم ئوستادى ئەيوب

فیراغەت صعبە بۇ عاشق لە ھیجرا
 بە «سالم» زەھرە بى تۇ اكل و مشروب

شىتاب : تالوو كە . موزە : مژول . ماشووب : پىشوى . خ- - راج : باج .
 بەرگەشتە : گەراو ھە ، شكاو . زشت روو : ناھەز ، ناشىرىن . سورمەسازى :
 كلىپتۇى . چاروب . كەسك . پىراھەن : كراس .

راسته دل چه سببه و هلی شاده له گیسووی حسیب
 چونکه نه نزدیکه به دایم له گوئی رووی حسیب
 به دوعا نایی رهوا حاجه تی ۲۰۰ ربابی وه نسا
 رووی دل تانه که نه قیله یی ۲۰۰ برؤی حسیب
 له داهوئی حاره می که عبه یی ۲۰۰ ربابی وه نسا
 وه کوو حه حاجی حه بهش سلسله یی مووی حسیب
 دیده شیرینه که پر یی له سرشکی شؤرم
 چونکه تپی دایه لهه کسا قادی دلجؤبی حسیب
 گهر خؤی جازیبه هه نکامی ته وه جو ه دلی شیخ
 وه کوو من جذبه له رووی دیده یی جادوی حسیب
 بی به سر قیله یی دلنا و هره له یی بادی سه با
 به ده من تازه که رووحم له قضای بووی حسیب
 ناگری جهوری له خهرمانی وجودم بهر پرو
 قور به سر ه سالم هتی بیچاره لادس خووی حسیب

ناوی حه یانی منه بؤسه یی لیبوی حسیب   حالی مه مانی منه دیده نی رووی ره قیب
 شانه له زولفت مه ده جوی دلی لواره به   حه یفه مه شیوییه ساسکنی مه کین غریب
 غیری له بت کچ ده کا چاره یی ده ردی دلم   نبضی من و ده ردی من دوره له فکری طیب
 دیدو ۲۰۰ برؤی تو فیتنه یی ماهی صه فر   دیده یی جادوی تو مایه یی حیل و فریب
 ره ونه قی گولشهن ده چی شاهیدی گول وون ده بیج
 ناخری ماهی به هار قور به سه ری عه نه لیب
 ناخری ده ی هردولا ده و لتو بین ده و لتی   به یکی أجل طی ده کاهه رچی فیرازو نشیب
 کفره له گهر در که وی ره خنه به بؤکاری دین   سجده له روی لوره که ن قصبو شیخو نقیب
 ضدی ره کن ره که به یه که نارووخس لاونه که   شاهیدو عهدو وه فاسالم و صبرو شکیب

« ت »

محيطي عارنى دولبەر لەسەر روو زولفى پر چين هات
 به دەورى باغى گولدا تەرزى سونبول محضى پەرژين هات
 ھەوای ماچى لەبت رىعى بەندەرى زولفى بەدل وون کرد
 مسافر بۇ سەياحەت سوويى چين چوو تووشى ماچين هات
 به تەم کەللەي (دەماوەند) بوو لە ھام گەردەنەي ئەلبورز
 بەرى ريدا کەقسەت رۆزى ئەوەل بوو دەرامين هات
 کلزمى وصفى حوسنى تۆم دەخوويند دووى شوو بەتەنھايى
 لە پەردەي غەيبەوہ تا رۆژ بە گوويما دەنگى تەحسين هات
 دوام بۇ دەفئى چاوى بەد لەحوسنى تۆ دە کرد ئەمشو
 لە دەم روح الامين تا صبحەدم ئاوازي ئامين هات
 حەدىشى کوژتنى فەرھادى مسكين ييت بلیم چۆن بوو
 لە شەوقا دای بەسەريا تيشە وەختى دەنگى شيرين هات
 ھەميسان ھاتە سووى زەخمى دلئى « سالم » وە کوو جاران
 بەسروھى باي سەحەر يەك دەم کە نەفجەي زولفى مشکين هات

سا بەزاري بۇ نەئالينم لە تاوى فەيرەتت بەند بەندەم نەي صفت سوتا بەناري محنتت
 کەي لەقبرانا بەمحشر دەردە چي يادت لەدل زەحمەتە بۇ عاشقى دلدادە ترکى صحبتت
 ييتەخاتر گەر لەخووانى حسنى توحقى ئەمەك قەت بەمن بايانى نايى ذکرى شکرى نەمەتت
 راستەدل بەندە لەطورەي ظلمتى زولفت وەلج رەوشەنە کولبەم لە بەرشوقى خيالى رومنت
 سجدە چون وەك يىلى مجنون سەر وەھا ئەفکەندە سەر
 بــــو تەفەررۆج گەر نەمايانکەي لە باغا قامەتت

عارض : روو . بەندەر : کەنار دەريا ، کەشتى گا . سوويى : بۆلایى .
 تەحسين : ئافەرىن . تيشە : تاور . نەفجە : بۇنى خۆش . خووان : سەفرە .
 کولبە : کۆخ . يىلى مجنون : شۆرە يى ، شەنگە يى .

بیر مہمق وا کہوتوم من قومتی نالہم نیہ : مہی نیگار ا بۇ ضمیمہ ان کوانیج تاخر مروہ تہ
ہر کی دامہن کرتنی دلبر نہ کاسالم بہ مہر گ نایہ وی بروی گیلی بی خار لہ خاک کی تر بہ تہ

دلی پر وہ حشہ تم جاننا لہ بہر موز گانی وہ ک تیرت
حساری بو لہ حلقہ می دہرہ می کیسووی زنجیرت
لہ سہعی ہاتو چوڑا مہی خہ یالی غمزہ دہیزانم
نیہانی بۇ شہ بہ یخوونی دۓ دو بارہ تہ دب۔ یرت
میانت بہ ستو وہ تور کا نہ بـؤ قہ تلم لہ مہستی دا
تحمیل کہ زہمانی با بیسوسم دہستی شمشیرت
وداعی جان و دل نا کہم ولا کین غافلہم زورہ
لہ وہختی ضہری شمشیرا بیینم خالی تاخیرت
مفرح بی دہ مانم بالہ زہ فحہ می طوورہ بی جانان
وہرہ مہی بادی شہ بگیری سہرم قوربانی تاثیرت
بہ تیرت چہر گم ہر لہ تکہ می تہ بہد تہر کی نہ ظہر نا کہم
لہ مہر گا بۇ تہ ماشا بازہ دایم چ۔۔۔۔۔ اووی نیچیرت
دہ زانم فیعلی بہ نہانت مہ گہرچی مؤمنی و عابد
فریبی من مہرہ زاہید بہ تسیحاحات و تہ زویرت
بہ تہنگ ہات مہی شہوی ظلمت دلی سالم لہ دہس طولت
چہرہ نہ تشوشت بہ اووی صبحدہم روخساری وہ ک قیرت
دلہ خہ لوہت سہر ای حضرتی دؤست دیسہہ نایینہ داری طلعتی اووست
کیلیای عشق و سیمپایی فہرہ ہرچی دارم زو یومنی ہیمنہ تی اووست
ریی دلی داوہ چونکہ طورہ بی یار گہردہ نہم زیری باری مینہ تی اووست
بی کہس و عاشقم منسی ہ۔۔۔۔۔ ہر ناو ہمہہ عالم گہواہی عصمتی اووست

موزگان : مژول : دہرہم : الموز : کیسوو : پرچ : نفعہ : بونی خ۔وش .
میان بہستن : ہشتیند بہستن . بازہ : ماوہ لہ بہ . سیمیا : جادوو گہری . گہواہ :
تاگادار . عصمت : پاکی ، داوین پاکی .

دل به خزمهت ته قهر و روي ده سگهوت
هرچی گول روخ که جاذبی دل بن
چه کونی نه نده رین جیهانی خه راب
بولبولو تووتی دلنو روخی بار
دیده نازانی بـؤ عهزیزه لـه لام
لاده سالم ، له راهی تیره نظر

بهرده داری حه ریمی حورمه تی نووست
نه نه ری ره رنگ و بؤی صحنی نووست
هر که سی به نیج روز نهوبه تی نووست
فیکری هر که س به قه دری هیه تی نووست
زانکی این گوشه خاصی خه لونه تی نووست
سینه که نجه بی محبتی نووست

ینه سادی صبا له و مخته دا به بیغامی دوست
تا کونم جان نه ز سه ری ره غبته فیدایی نامی دوست
و مخته بنیادی وجودم نهی صفت ناگر به
طوطی طبعم ز عشقی شه ککهری بادامی دوست
ناری کهوتر قهت قبول نا کاله دهس قیلان و حور
هر کی چون من دهره زه له به کجورعه خورد نه ز جامی دوست
نالہ بیج ته تیره نهی دل ز حه تی خوت بهس به
دهردی سه ر باشد نه وودن بیش نه زین ابرامی دوست
قصی نه و دوشنام و جهوره مهیلی من بؤس و که نار
تارکی کامی خود گرفته تا به راهه کامی دوست
دیده کوحلی بی دهوی بادی سه با سینه زو
خاکه را کانی موشه ررف که رده نه ز اقدامی دوست
تووشی دهردی ناده مم یاران نه قهیدی خاله وه
بهر نومیدی دانه بی میفتاده نه دهر دامی دوست

گول روخ : روو گول . زانکی : چونکوو . به یغام : وه لام . نهی : قامیش
بیش نه زین : له وه بتر . بووس : ماچ . کلم : ملوات ، مه بهس . میفتاده : مه
که تووم .

دهناسی قاتلی دل گهر نیکهه کهی سووی موژگان
 هدا کهخوون بها سا بؤسه بیج دهستم دامانت
 تهاو نابج لهسهودای عارضت بؤ دل گرفتاری
 له داوی طوریره بهربوو کهوته ناو چاهی زه نه خدان
 کهفن پیراهنم بیتو مهشؤن زه خیم وه صیهت بی
 به خووین مالووده لازدن له مهحشردا شهیدانت
 سرم مهول قهدهم دانا لهسر کووچهی ره می عشقت
 دل و دینم به بهغما چوو له سیحری چاوی فهتانت
 بهریم مهحشر له نغمه تهای فیردهوسی له دونیادا
 کهرهم گهر بیم نه کهی لیمویی بوستانی له بوستان
 ده برسی گهر له مه هجوررت به په یکانی موژهت سهو که نه
 خه میده قامه ته « سالم » که مان ناسا له هیجرانت

هه گهر باوهر نه کهی سهو کهند به هه بروت
 دور سهه عوقدهم له دلدا به به بیج تو
 سهه سهه عهشقی تو بؤ من ته له سهه
 له کونجی بی کهسی جانم به له هات
 له ههشکی خووین به یادی لیوی نالت
 ته نورری بر گرهی محنت سهرای دل
 که ناری چاوی « سالم » چو بیاره
 به سهرو و قامه تی مهوزونی دلجؤت

نیکهه : تهاشا . موژگان : موژل . زه نه خدان : به نه که . پیراهن : کراس .
 خوین مالووده : خوویناوی . بهغما : تالان . بوستان مههک . سهو کهند :
 سوویند . چه میده : چه ماوه . ههسوون : جادوو . تاب : تین

جيهان نارايه مه مه ناهمه نهوهك رووت له له بتا منبى ماوى حهيات—
 ههواى سيوى زه نهخ نهى دل نه كهى قوت كه تۇ غائب ده بى تاريكه چاووم
 به يادى له على دولبهر ههشكى خووينين له نطفهى طفلى مشك ماهوو عقيمه—
 له كهل بهر كه شته بهختى من موژهى تۇ له بت ميحرا به بۇ بوستانى كولت
 له بافا خونچه مهشقى ليوى توى كرد مه پۇشه روو به رووم رووى افتاب
 هيلالى بهك شهوه ناگاته نه برووت وه لى رىي ظلمته هه رسوو له كيسووت
 موهه يابه له ريتسا چاهى هه— ارووت ده ئىي نوقطهى به صهرمه خالى هيندووت
 مه ريزه له على خوى نادا به ياقووت به نانطلى صه با بو بوو خه تا به— وووت
 قياسم كرد له رووتا وهك به كن جووت دهواى دهردى منه عناب و ليوت
 نخوستين گول له خه ندهى تۇوه بشكووت به يى رووى تۇ ده لرزى «سالم» ي رووت

«سالم» مه مهى خواره وهشى له بارهى ميرزا سليمانى زين درووى ههستيار داناوه :
 ميرزا وهره ليم لاره دهستى من و دامانت
 نه بهن مه به ليم نهك ييم بهك ده فعه به مه يدانت
 تۇ قازو مه من شاهين مه قريته به ده ورم دا
 نهك حمله بهرم گير كهم چنگى له چقلدانت
 من طغرلو تۇ صعوه قصد مه ته ناگا
 مخلب له بهزت گير كهم ده چى له عقب كيانت
 من شيرم و تۇ گلوى شهرارى و ناترسى
 جهستن كهم و بشكينم وهك نهى هه— موو پيسقانت
 بۇ من قه له مه نيزه بۇ تۇ سو په ره ده زكا
 بۇ ته جره به باليدم بهك ضربه له قه لئانت

نارايه رازينه وه . زه نهخ : چنه كه . طغرل بالنده ييكى راو كره . صعوة :
 چوله كه . مخلب : چهنكال . هارووت : كۇيا فريشته ييكه له كهل مارووتى
 گرفتارى رِق و قينى خوداى بوون و له چالوى بابولى دا سهره و ژير هه لاه وسراون

نوو کی قەلەم تیزە وەك نوو. کی درەوشی تۆ
 سووھان زەدەبە فیکرم وەك گازنی بویرانت
 رەنگینە ھەموو شیرم وەك نەقشی تەگەتووی زین
 مضمون کەشە فیکرم وەك قوللابی دروومسانت
 سەرراجی و ھەم شاعیر ھەم رویو ھەم داشوم
 دەفتەر لە تەغاز ئاوت دەریژ لە بنی رانت
 رەنگ دۆمی فەرەنگی زەند ھەم لیت دەم ھەم بەند کەم
 کشتەك لە کونی لووت مشتەت لەدەفەئە رانت
 ھەم لیدە تەقەل ھەم خەت ھەم لیدەم ھەم تیکەم
 نەخ نەخ لە کونی دەریژ نەم نەم لە قەلەمدانت
 تیت ناوہ لەلات خۆشە ناخۆشە دەری بینی
 بۆ خەرجی دەبێ دەریژ ھەم پارە لە گەرفانت
 دەریژ بکەنە زوو کە روخصەت بدە تا بتخەم
 بۆ خەوزی ھەمامی کەرم بێ جەل لەشی عوریانت
 سیفات و سەخایی تۆ بەس تونگ و گوشاد ھاتن
 ھەم حەلقەیی ئاوزەنگیت ھەم سفەریی میوانت

تالانی سەر و مالم چاوی رەشی فەتانت
 بابەنسی دل و دینم گینسووی بەریشانت
 وەك خەنجەری نزی جەوشەن تارۆژی ھەشر دەتکێ
 خوینی دلی مظلومان بەو خەنجەری سوژگانت
 وەك دورو و عەقیق نەقشە دەندان و لەبی ئالت
 مثلی بەرەزا بەخشە ھەم گریبە لەسەر خالت

سووھان : ھەسان . نەخ : دەزوو . نزی جەوشەن : زریدار . دەندان : ددان .
 بەرەزا : گیایەکی ئاوی بە وە کەرەوزی دەچێ و رەگە دەملری رەش و، باریکن ،
 باریژەو خەزەرۆک و خالەرەش و زۆر ناوی دیکەشی ھەیە .

تارنجی زولہ یغایہ کئی چاہی زلفہ خندانہ تہذوقی ملی شیرینہ پاوانہ وو خہ لخالٹ
 بہ نوبہ نالہ خہ ناہہ کرہ سوزیگی لخرمنگہ خوینی دلی من نالہ بؤ بہ نجہ بی شہ شالت
 بہ خبہ خ لہ قہی سہروت چہ تہذوقی سوزونہ سائریگہ چہ شیرینہ پاوانہ وو خہ لخالٹ
 گہریتو نقاب لارہی فی الجملہ دہ بن دہ مردم معزونی سیہ چہ شمان محرومی دیدہ ی کالت
 بؤچم دہ وی تہ و قبلہ گہر نہ یکہ مہ خاکی ریت روحم بہ چہ مصرف دی گہر نہ یکہ مہ قربانت
 لہب تہ شہ بی ماچیکہ لہ و دامہ نی باکی تو مانع مہ بہ لہم خیزہ دہستی من و دامانت *

بہ نہ قہی جان دہدا یہک بؤسہ دلسدارم ولہی زہ حمت
 دہ گاتہ حہ ددی وا بوون عوقدہ بی کارم ولہی زہ حمت

بہ پاین گہر نہ بی عومرم بہ پاین دی شہوی ہیجران
 دہینی صبحی وصلت دیدہ ی تارم ولہی زہ حمت
 بہ سہر چہ گہر حہ یاتم بی زمستانی غم و ہیجران
 دہ کہم روژی تہ ماشای باغو گولزارم ولہی زہ حمت

بہ شوہرت ہ سالم ہ م تہما لہ ہیجرت پیری کہ نعانم
 دہ بی رہوشہن بؤوصلت دیدہ بی تارم ولہی زہ حمت

ہونہرمہ نی یہ بؤدام تہ گہر یہک دہقمہ ماہی گرت

خہمی زولقی بہریشانت بہ مووسہ دہقمہ ماہی گرت
 ہہ میسان رووی لہ من بؤوشی دریغا یاری محجوبم
 بہ قانونی قدیمی ماہی دوو ہہ قہتہ بہ ناہی گرت
 لہ توہمت تانوانا بی حہ زہر کہن ہہی رہ فیق نامان

لہ دامہن پاکہی بی مووسا زہمین صاحب گوناہی گرت

* تہو پارچہ غزہ لہ ناتہ واوہ لہ سہر فہرمانی میرزا احمد بہ پینووسی عہدی مہ ولہوی
 زادہی سا بلآخی نزیکہی « ۸۰ » سال لہ مہو پیش بہ ناری « سالم » لہ کہ شکوئی
 ژمارہ ۱۸ نووسراوہ تہوہ . زہنہ خدان : چہنہ گہ . حہنا : خہنہ . بؤسہ .
 وابوون : کرانہوہ ، ناوہ لہ بوون پاین : تہنجام . دووایی . تار : تاریک .

ترحم که به لآو جهورت نه گاته . مهر کهزی تاخیر
 بلین عاشق له دوس دوا بهر زه مامی پادشاهی گرت
 له سر ریئی قافلهی عوقبا مکمل دوژمنه ابلیس
 بهوشیاری برؤ « سالم » که دوژمن اصلی راهی گرت

شۆری شهرم گهر وه هابین جیمه هاموون عاقیبهت
 یاری له یلا خصلتم ده مکاته مه جنوون عاقیبهت
 گهر شه بۆلی به حری هه شکم ملکی رۆم وادا گری
 ده بنه به که ههردوو له کهله دهریایی جه یحوون عاقیبهت
 رامی خۆی کردووم وه کوو ره حشی به سه بزمی خهت و خال
 ده ستو پای بهستم به عیشوهی که یسو هه سوون عاقیبهت
 سر چناری چه شهیمی چلوم نه گهر واهه لقولی
 مهوجی کهردایی ده گاته کۆهی کهردوون عاقیبهت
 سی بهسی نه که ته لاق دوق باده کهش بادوختی رهز
 تا نه بهر مهستی ده به خشی چاوی مه یگوون عاقیبهت
 عاقیبهت بی وه که غضنفر دوژمن هه خوونیم بخووا
 پشتی هه ده شکینی بهنجایی شیریی کهردوون عاقیبهت
 تهنگ دهستی دهولهتی له دووایه « سالم » موژده بی
 شادمانی دئ له پاش احوالی مه حزون عاقیبهت

به نهزا کهت نیه گول وه که بهدنت غونچه دل تهنگه له ههسرت دههنت
 سینه پر چاکه له تیری غمزت دل گرفتاره له چاهی زه قهنت
 باغه بان سه مریۆ له باغا قهوی یار بهستی کرد قامهتی سه روی چههنت

شۆر : نازاوه ، بهشیوی . کهرداو ؛ کپژاو . کهردوون ؛ چهرخ ، ناسه . ان
 دوختی رهز ؛ کچی رهز (مهی) . مه یگوون ؛ مهی رینگ . غضنفر ؛ شیر .
 چاک ؛ دراو ، پارچه پارچه کراو .

کاشفی کوفره له روو کافری دین ناری کیسووی خه می پر شکهنت
 هه کی گولاو چیکه می تو شیشه نیه عارضی دولب—هه ره اصلی وطنت
 سجده بهر تاقی برؤی یار بهر تو وه نه نی بسی مه پرسته وه نه نت
 دادی شه—یرین کوهه «سالم» به قه لم نیه قه ندی قه له می وه ک سوخهنت

«ج»

گهر چه نی محشر شفیع لای علاج شادمانم یت وه کوو راهب به خراج
 ماهووی دل گهر بیینی که رده نت دهر زمان دینن له که ز دنیا خه راج
 دهوری بو—تانت لهزه لفت ج—دوه له وه ک له حلقه می تابه نووسا گووی عاج
 عومری عاشق وه ک وه فا نابوت ته بی گهر بده می بؤ نه قه نی جان امری ره و اج
 عکسی روت دایم له نار دیده می پراو ظاهره وه ک مه می له توئی به رده می زجاج
 تووشی راداری أجل «سالم» که بووی ره سمی وه بؤ باری عومرت جانه باج

«ح»

نه کی ربه برینم نه کین رووی ملیح لالی کردم له کلاما به عباراتی فصیح
 مایه فتنه دلوه تازه ده لئی لاده له عشق له خه تا به دتره تاسه دهره جه عوذری قبیح
 غیره بؤسه می له می تو چاره نیه بؤده ردم باوه رت گهر هه به بالله هه مه ته قولی صحیح
 چوستو چابوک وه ره ریئی دوزمنی نفست «سالم»
 صدق خفقان و وضو مرکب و شکرانه سلیح

«د»

هه ره دیده نی تویه دل بکا شه—اد روویهت هه مه ساله لاله گوون باد
 گهر سجده کونه به غه بری تو سهرو یشی له لقی قه ردهت چوو نوون به—اد
 شه—اد به ره سمی خاکیووسی دهر پایی قه دی توو سهر نیگون به—اد

تار : هه ودا ، تال . شکن : چین و پیچ . وه نه نی : بوت بهرست . راهب : ره بهن
 ماهوو : ناسک ، مامز . بوستان : مه مک . رادار : باج بهستین . لاله گوون :
 گولر ههنگ . سهر نیگون : سهره و ژیر ، سهر شور ، سهر نرم .

حوسنت وه کوو مـ ماهی نامانی
 گهر رهوشنه دینده بی جه مالت
 غـ مزهت لـه بهر ا بهری دلی زار
 گهر عاجزه دل له حلقه بی زولف
 جئی ناوی حه یانه له علی لیتوت
 تا که ی دلی من له شوقی وصلت
 هر روز که هست دهر فزون باد
 هر که و هری هـ شک غرقی خون باد
 هر که رده نی سبخر ذوقنون باد
 هر حلقه بی وصلی توو بیرون باد
 دوور هر له بی هر خینی دوون باد
 بی صبرو قهرارو بی سکون باد

گرشادی عوقده بی خاطر نیکاری بو ویش رابورد
 دلی بر محنه تم شادی به یاری بوو ویش رابورد
 مقیمی خاکی کۆی جانان بووم حاجیب دهری کردم
 له بهر چاوی عدوو بو من و یقاری بوو ویش رابورد
 له عوریانی به شیمانم هر که رچی مـ عشقی مـ جنوونه
 به کهف جیبی دوریدم اعتباری بوو ویش رابورد
 چراغی عومری شیرینم شوی هیجرت به یانی هات
 زه ماننی وه وصلی دولبه روز گاری بوو ویش رابورد
 و هـ نند باری به خور هر شکم نه ما مـ چه شمه بی ناره
 به یادی قه ددی سه روت جۆ بیاری بوو ویش رابورد
 به بیداری له یادی نیمه عه بی غم به سه د سالم
 له خه ودا ده فعه بی بؤس و که ناری بوو ویش رابورد

فزون باد : پتر بیج . بیروون باد : به دهر بیج ، دهر که ویج . نیگار : نهخش
 مقیم : دانیشتوو . حاجیب : به رده دار . وقار : سه نگینی و گراننی . عـوریانی :
 دیوت و قوتی . کهف : له بی دست و بهری بیج . جیبی دوریدم : گیر فانی دراو
 چه شمه : کانی . عه بی : ژیان ، خوش رابواردن . بؤس و که نار : ماچو ته نیش

دودا هردوم شه کهر خه ندمت ثمره قند
 له قودتا دهستی من مثلی که مهر بی
 له هیجری پروی به هاری نازهنیت
 دلّی تهنتم محلی رهمه سادهی
 غوباری کوی عیثقه کوحلی ینش
 دهزانی غوصه تا کهی بازه بو دلّ
 به پروی و صلاح فهم کهر بحر هجرت
 به هفسونت جلالی دادانهی خالی
 مه کن مهنم له غم بین نه وزو مستان
 به به نادم به خرقهی پادشاهی
 خودایا مهنهتی د سالم هه تا کهی
 به قوربانی شه کهر خه ندمت سه مهر قند
 قودی موقه د قبول نا کا که مهر به نند
 له دلبایه خهفت وه ک کیوی نه لوه نند
 به ناوی تیغی تویه ناره زوو مهنند
 به خاکی نه قشی بیی جانانه سه و گه نند
 هه تا تم بین له سر کیوی د ده ملوه نند
 که نه مبا ناخودا ده مبا خوداوه نند
 به دامی طور رهیی تو بو مورغی دل به نند
 به چی بین بولبولی بیچاره خورسه نند
 به لاسی خهز لباسی کوهنهیی ره نند
 له کارا سستی بین به ختی هه تا چه نند

مهشقی مودی به که رهم صدق و صلاحهست و سجود
 هر کی این هردوو نه دارد عده مهش بیه زو جوود

عه به نه نازشی مهنم به زهرو ملک و متا
 که محالهست دهرین مرحله امکانی خلوود

همه هر برتهوی نهو روزه به نه یامی قدریم
 کی همی تافت بهر نارامگه هی عانو نوود

راسته پامالی غمی نهی دلّی ماشوفته وهلی
 صبر کون کین به دوو رووزی به سه رایه د مهوود

سهرو کاری منی بین کهس به که سیکه همه جا
 کی که ربه ست و غفور هست و رحیمه ست و وه دوود

تهنه : تینوو . کلّ : کلّان . ینش : دین . سهو گه نند : سووینند . خورسه نند :
 شادمان . خلوود : بزه همیشه مالهوه . پامال : له نار جوو . ماشوفته : به مشیو ، شیواو

لازم هو دینه له مهر ته هلی خواوا عزیزه تی یار
کی عیونه ستو جفونه ستو قنوده ستو خلدود

انس و چین معترفی قودره تی حه قن به یه قین
همه دهر زکرو مناجات و قیامه ندو قصود

ذاکری لفظی شه هادت به دلی حاله تی نه زع
کاره ت ایان دروسته ست به پرووزی مه و عود

هو و جوودی نیه دوتیا که غه می بیج له چ که می
نه توانه دکی به جا ناره الا مسعود

قطعی نومید مه که « سالم » نه له یگانه و خویش
هیچ خواهه نده « زین دهر ناره وود بیج مقصود

ره ها نا کا دلم طویره ی خه می یار
عزیزه دل هتا دهرم به قدر جان
بیوسه می سه با گهر چه وویه مقصد
له به ندا ضری هر مو که و ته سر دل
دلی ته نکم نه یینج رووی شادی
ده یته باغی جه ننه ت ده فیه بیج بیج

سری نه برن هه تا وک بهر چه می یار
زه مانن چونکه او بوو مه حره می یار
له باتی من به فرصت ناو ده می یار
وه کور درهم له طوریه ی دهره می یار
ره فیه بیج له گهر غه بره ز غه می یار
به کولبه ی « سالم » ا گهر مه قده می یار

غه به بوبو خالو له بو طویره می یار
خه و فنا که دلم نازورده له زولف
تا به لای یاره فهره حنا که دلم
گهرچی نایینه ده بیج تیره له ماه

سونبول و سبب و به نه فشو گولت یار
حاله تی ته ننه له شه ودا یی یار
چی له گهر نزاره به بیج فصلو به هار
تمام نارایشه بق چیره می یار

خواهه نده : داخواز بکار . ره ها نا کا : بهر له نا کا . دهره می : مالوز
کولبه : کولیت . غه به بوبو : بهر خه به به . ته لئخ : تال . نارایش : رازینه و .

سازشی طوریره و رووی دا به فنوون   ناری راخستوو به — و دوشه گی مار
 وەك كەسێكم له جنوون بازی عشق   یتە دەر مفلس و ریسوا له فومار
 بەر بدا شانە بە دل دامەنی زولف   شانێ مەشاط — جودایێ بە مشار
 گەر قیاس کم به قدرت قەد بەندۆ   هەروە کوو سەر وە مقابل بە چنار
 سالم ەرتووتی به بی قەندی لەبت
 مات و مەبهووتە وە کوو بوو تیمار

وہ کوو نہی تا لەبم نہ گریخ لەبی یار   نہی ئاسا دیتە کوویم نالەہی دلێ زار
 دلێ ییماری بی — دارم لە زولفا   دە نالینێ لە بەر ط. وولی شەوی تار
 سەری زولفت لە خەودا دیتە سەر روو   دە کا خەو خۆش لە بەر چاوم سیا کار
 وەها پایەہی بینای هەستیم لە بن هات   قبولێ نا کا ئە بەد تعمیرێ مەعار
 ئە گەر ئەفشان بی نەفحەہی چینی زولفت   خە جالەت دە یگرێخ ئاھوو بی ناتار
 وە کوو لە علی لەبت دێخ ئەشکی ئالسم   لە عیجزا گەر بیینم رەنگی کوئناار
 لە گەردنماہە تا زنجیری کیسوو
 وە گرو من کەس نہ بی «سالم» گرفتار

نە یامی عیدو عەہدی گول و موسمی بەھار   ساقی بە رووی شاہ بین ماھو مەہی بیار
 جانا لە مال و دەو لە تی دونیا عزیز تەر   ئان نیز بەر گریشمەہی ساقی کونەم نیشار
 یت و لەبم بکاتە لەبت دل بە لەد دە بی   ئەز فیضی جام و قصەہی جمشیدی کامگار
 رە نکین دە بی لە خالە تی بەزما بە شعری من   جامی مرصعی تو بە دین دوریری شاھوار
 رینگا دە با بە سیریری دە هانت خە یالی من   موسوم نوقطە ئەست نہ بہ نہان ئە ماشکار
 چہرەت بە تاب و رەنگی لطافەت دە لہی گوہ
 یارەب زو چەشم و زەخمی زەمانەش نیگاھدار

مەبهووت : سەرسام ، سەر گەردان . تەلخ : تال . هەستی : لەش . ئەفشان :
 بەخشان . ماھوو : ئاسک . کوئناار : گوہە نار . کامگار : کامرەوا .
 شاھوار : شاھانە . دەھان : زار . زەخم : برین .

غم وه کوو کۆهی تن ضعیف و نزار
 له بی بهستم له گفتوگو دو لب
 غه بری دو لب هر که مه حرمی رازه
 رشته بی معرفت له دوس ده رچوو
 هی خیره د تو خوا له دل ده رچو
 به حقیقت جیهانی بی بونیاد
 مه که زاهد منی له شوقی ضعیف
 واله هر بانی مه بیکه ده راهیب

هر به کیکه خوای حق به ک دوو

و حـــــــــــــــــده لا اله الا هو

به چین گرتوو به زولافت ده وری رو خسار
 به خوین بی دل به گهرمی بینه سه رچه رگه
 دل و هک قامه تی رووته مه هی سه روو
 مه گهر شه بها به بی تو خو و ابگام
 سه با سا بی به سه ر گیسووی یسارا
 طلوعی کرد که خورشید آینه هی گرت
 ته الی الله چه ظلمتیکی بینا نسا
 ره شی کردو بهری خه م بوو مزین
 چنیم گرتیم که زیم بوم کردو لام دا
 به روومادا له نه برۆی تیغی کیشا
 نه پهی روین ناری بۆ دهستی کۆشش
 ده کیشی خوویستی (سالم) صوره تی تو

کۆه : کیو . نزار : له رو لاواز . لهب : لایر . عار : شووره بی . مه بیکه ده :
 مه یخانه . راهب : ره بهن . کوله : کللو . خار : دیوو . پالوو : لانه یشت .

گهر مقارن بن له وصلا رووی من و روخساری یار
قوت به به یک ناگهن له یه کجا هم خهزان و — و به هار

راستی شمشادو قهددی تو به — نندازهی یه کن

ههردوو مهوزوونن ولا کین هم ضخیم و هو نزار

دای له قافلہی عهقلو بردی رهزه نی عشقت به تاو

تا حشر ناگهم به گهردی من پیاده و — و سووار

یادی زولفو — برزو موزگانی یار زه حمتی تیر ضربی تیغ و زه هری مار

طرفه العینی جورا نابم ل — دوست گهر به دهستم بین زه مامی بیختار

وا له قهیدی زولفتا ماشوفته — ووم شوبه به کارم به و وضعی روزگار

ابتدا دایه ی نهزل ته نخواهی ش — یر دای به طفلی طابعی من کو که نار

رووت نازک و لطیفه و کو و نه کوئی به هار

قهددت به راستی چوسه می سه روی جو بی — ار

زؤراوهرن فیراق و غریبی و بی کسی

هز دهستی هه رسج تا چ کونه د این دلی فیکار

بؤ من غزایه قه تلی ره قییم به هه می — تو

دانه ممانری و نه ترسم زو روزگار

ویران بکمی به ته رزی جه فا گهر بینایی دل

هز وهی به دهر شهوم نه گهر مایم به اضطرار

مهشغولی مهشقه و اشوی لابلن له زولفی تو

عقلی طویل رانه بووه د هیچ اعتبار — ار

د سالم، نیه نه جانی له داووت به نه قدسی جان

دهر شه شده ری غمهت دلش افتاده موهره وار

مقارن : بهر انبهر . خهزان : پایز . طرفه العین : چاو تروکاندیتیک .

روزگار : روژگار . فیکار : زام ، برین . جه فا : ملازار .

پینج خشته کی لہسہر ھہلبہستی مہولانا خالدی شاره زوری

دل لہ محنت کہبلہ ریٹم کن بہ لککو زوو دەرچم لہشار
میرؤ ریؤڑیکہ لہجہمی مہردوومان بگرم کہنار
دہستہو ۴۴ژنؤ دانیشم بیچ چارہوو زارو ن---زار

ریؤڑی جہژنہ من تہریک و بیچ بہشی دیداری ی---ار
خہ لکی د خوار، من بہخوریم لئو لہچاوم دیتہ خووار
تہی رہہبقان یینہ فریام چاری ۲---م بیچارہ کن
غہرقی لیتہی دہردی محروومی بووہ سہر تا بہدہن
نہو نیہالی ش---ادمانیم بانہ کا باریشہ کن

گشت لہ گہشتی دہشتہ داوین بر گولالی مالو مہن
ہشکی سووری داخی دووری دہوری کردہ لالہزار
لہو دہمہی دہوران لہ داوی دووری یا خستومیہ بہند
نہ بروہ مارام بہ تانج قہت لہ نافات و گہزہند
ریؤڑو شو کہوتوومہ واوہیلا بہ تاوازی بولہند

بیچ نہواو دل لہ غہم کیل و غہریبو دہردہ مہند
دہست لہسہر دل سہر لہ ۴۴ژنؤ چاو لہریگی برسیار
۴۴م جیہانہ جہننہ تہ بؤ ھہر کہسی بؤ من سہقر
عومری شیرینم بہ تالی چوو لہ بہر ۴۴رکی حہزہر
قہت لہموددہی عومری خؤ ما ھہفتہ یک نہمی سفر

دل سوتاوو جہرگ برا کؤلان بہ کؤلان دہر بہدہر
کہس بہدہردی من نہچن دوور کہوتہ یارو دیار
۴۴ بوویؤی نہمر (پیرہ میرد) ھہلبہستہ کہی مہولانای لہفارسیہوہ کردؤتہ کوردی

(ژین- ژمارہ : ۲۹ - ۱ - ۷ - ۱۹۷۱)

کہیل : پیر . زار : کہنہفت ، بیچارہ . نزار : لاواز ، کز . گہرہند : زیان
سہقر : دؤڑہ (جہنم) . دیار : مال ، شار ، ولات .

چەند بەسۆزە ئەي دلەي سووتاو كزەي ھاواری تۆ
دیده ئەي تۆ ئەم ھەموو ئاوە كە کردووتە بە جـ
ئاوی زەلم و تانچەرۆ ووشكن لـ چاوتا بى درۆ
خوويىنى دل و اھات بەچاوما بوو بەجۆگەي « بە كره جۆ ،
ھەردوو سەرچاوەي چەمپىكن كرده تا ئەي سەرچنار

شيوە سوورە ئەشكى دیدەم بەيرەوي لافاو ئە كەم (ب)
شەو بلیسەم بەرزە وینەي « باوە گور گور ، ناو ئە كەم
دەست شكستەم بۆبە مەیلی مومیای « بىخا ، ئە كەم

باوە مردەي « باوە مردەم ، ئالبلاغە چـ باوە كەم
خۆز كە ئەم بیست ییم بلین وا « باوە گیللی ، گەنە شار

كەس ئەي سالم لەدو نیازا وە كوو من تووشی دەرد
دوو رەفقی غوربەتن رۆژی سیاھى رەنگ زەرد
شیرى مەولانا ئەخوینم ھەلئە كیشم ئاھى سەرد
ییم بلین (خالد) ئە گەر تۆ شیت ئەي و سەحرا نەو دەرد
تۆ لە كووی و ، غەز نەین و كابول ، خاكي ھیندو قەندەھار

(ب) ئەم پارچە پینچ خستە كیەي كە بە (شيوە سوورە) دەست بى دە كات و پیرە میزد
بەي سالمی لەقەلم داوہ . ھىچ سەرچاوە بەك قۆلى بۆ نا كیشی كە چى ھەر لـ و
شوويىنى لەناو سەرچاوە كانی لای من دا لەجیانى پارچە ناوبراوە كە ئەمەي خوا-
رەو ھەبو پیرە میزد ئاوری لى نەداو تەوہ : -

دیتە گویم ھەردەم بەزاری ئالەي مەحزونى دل
بى قەرار و اضطرابە سالو مـ قانوونى دل
داتەي كاخی مـرادو تىك شكلا مستوونى دل

بە كره جۆي شود زو ھەر چەشەم رەوان ئەز خوونى دل
عاقبەت كەردەم دەوا دافى فراقى (سەرچنار)

جۆ : جۆگە . ئەشك : فرمپسك ، ئەسرىن .

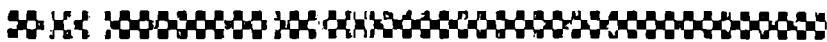

له ناو زولفا به روو دانداره مهستور   ده سوو پتني له شهودا شمعي کافور
 بو تي شيرين ده هاني زوهره چاوم   ده به ستي نوشي نه حلو نيشي زه نبور
 نه گار خوړي له جه ننهت يته دونيا   نظر ناکم مه گار بو رووي منظور
 له بهر کا گار زړي و ده رعي توه مه تن   به تيري غه بزه هر نيمانه مه منصور
 له بي تو بوته بي من چاره سازه   به لي غه نابه دارووي ده ردي محرور
 به حسرت دل و کوو نهی دپته نالين   له له بتا لهب نهی ناسا گار بکهم دوور
 ده بيني هر نظر د سالم ، له رووتا
 هيلال و نافتاب و لهيلي ده بجوور

چيلو يي عه شقت ده کا هر دم له دل نوور ناشکار
 يشي دپدي دل له رووتا ناگري طوور ناشکار

وام ده وي سير ي نيهانم قست له پورده ده رنه چي
 جه ذبه يي عه شقت ده کا پيم رازي مهستور ناشکار
 مدني خاطر نيشاره ي رووت نه کا حاشا مه که
 ميني به بو باده نوشيت چاوي مخور ناشکار
 روژ که ظاهر بوو نيشانه ي ده فعي نسخه ي ظلمته
 زولفي تو بي شو له رووي روژ کردي ده بجوور ناشکار
 مه زمي زاري دل که د سالم ، با نه دا عشت برووز
 به زمي به نهاني ده کا ساوازي مهستور ناشکار

به رووي لهيلا نوواندي لهيلي ده بجوور   له ته رو روو به مجنون لهيلي مهستور
 که هر هر دم به دوشنام ده به ستي   هو ديدايه نيشانه ي نه حلو زه نبور
 ده زانم چو نه تادل صيدي عشقه   له ژير چه گاني بازا حالي عصفور
 له وصلا هر که يارم دي شهوي تار   به هر بووم داستاني مووس و طوور

ده هان : زار ، دم ، نه حل : ههنگ . نيش : پتو دان . توه مه تن : نلويکي
 روسته مي به . لهب : ليو . زاري : که نهفتي ، بهر ي شاني .

له چاو بهختی سیاہو روژگارم   روخی زهنگی ده‌یته عه‌ینی کانوور
 به‌دوژمن که‌ی نیشاندهم صورته‌تی تو   هه‌دیه که‌ی ده‌با‌ئینه بـ کوور
 به‌دردی شان‌ه‌چین سینه لـ چاکا   له زوانا گهر دلّم مشاطه کا دوور
 به‌ژور نه‌ی چهرخ وه کوو به‌هرامی گورم   ده که‌ی کژی منیش بازیگه‌ی دوور
 له‌صدقا وه‌صله بق «سالم» فـ راق   به‌دل نه‌زدیکه دایم گهر به‌ته‌ن دوور

هه‌ر شهو که‌ماهتایی روخت دهر که‌وئ له‌دوور
 کولبه‌ی دلّم له تیره‌گی یا پر ده‌بین له‌نوور
 تا‌مجره‌م به‌به‌زمی وصالت له‌خه‌لوه‌تا
 ناکم هه‌وایی باغی به‌هه‌شتو له‌قای حوور
 بین اعتباره‌ مه‌ردوم نه‌گهر مالی وی نه‌بین
 وا‌هسه‌ره‌تانه قووه‌تی زه‌رمانه ده‌ستی زوور

دل گهر بکا شکایه‌تی تیری نیگه‌ی تو
 ناکا که‌سی حی‌کایه‌تی به‌هرام و صیدی کوور
 وه‌ک «زه‌لمه» هه‌شکی دیده‌یی تارم له‌ظلمی چهرخ
 هه‌رده‌م ده‌که‌م له‌کونجی غه‌ما یادی «شاره‌زوور»

شووینی خه‌ده‌نگی غه‌مه‌یه‌ی تو بوو به‌جی طه‌واف
 نارین قه‌لای دل به‌شه‌رف که‌یی به‌میری سوور
 نه‌مجار نه‌گهر له‌طمنه‌ی غه‌غیار ده‌بم خه‌لاص
 ناکم نه‌به‌د ره‌فاقه‌نی انسانی بی‌شعوور

«سالم» نه‌که‌ی له‌شه‌و که‌تی منم نظر به‌غهم
 نادم به‌لاسی کۆنه‌یی فه‌قرم به‌سه‌د سه‌موور

سیاه: ره‌ش. روخ: روو. زه‌نگی: قوله‌ره‌شه. کوور: کوویر. له‌چاکا:
 له‌درا‌نا. مشاطه: به‌ر‌بووک. کوور: نیچیر. دیده‌ی تار: چاوی تاریک.
 خه‌ده‌نگ: تیر. سه‌موور: سه‌وره.

به-تقیقت صنما دیدم ته دوستادی ه—ونار
بۇ نىكىنى جىگەر ئەلئاسە موژەت گاهى نظر

دل قەفای خواردو شكا كرده نیشانەى قیرقاج
گەردشى تیری نىگاہت لە قەفا مثلى قەجەر

منزلى عقربى زولفە قەمەرى چىبەرى تى
لەم دەرە بۇ منى غەمدیدە ئەبەر ئەحسە سەفەر

كوورەى شیشه برە بۇ دلى سەختە عشقت
لەتقى جۇششى ئەم تاگرەدا مـۆمە حەجەر

وامقىى سەرى كۆتە وە كوو خاكى قەدەمت
(سالم) ى غەمزەدە محروومە لەاخوان و پەدر

بەدل وەختى نىگەھ موژگانى دولبەر
سەوادى چىنى زولفت وەك شەوى تار
هەنا ئەو دەرئەخا وەختى سحر ريوو
بەرەنگى دولبەرم تحقیقە ئیت—
موژەت بۇ دل دەریژى وەختى ئیما
فرىبى قەرزى بۇسەم دەى لەدونیا
لەموژگان و برۇ کیشاویە چ—اوت
مەكە تقریرى عیلم و فضلى «سالم»
دە كا كارى سەنانى طووسى نەوزەر
بەباضى عارضت وەك ماہى ئەنوەر
طلوع ناكا لەمشرق شەمسو خاوەر
عقیبە مادەرى دونیا لە دوختەر
وہ كوو بەروازى شاہین بۇ كەبووتەر
یەختە ئەگرم لەبەر دیوانى محشر
بەرابەر قۇ دلەم شەشیرو خەنجەر
بەئەوى عیشقى تۇ شوشتر و بەدفتەر

رېنا دل کون کون سا چ غولام و چ ئەمیر

وہ کوو ياك ئەھلى نیازن چ غنى و چ فەقىر

نگین : قاشى ئەنگوستیلە . موژە : موژل . نىگەھ : ئاوردانەوہ چىبەرە :
ريوو . تف : تاو ، تىن . تار : تارىك . باض : سېتىق . عارض : ريوو . خاوەر :
ريۇژەلات . عقيم : نەزۇك . ئیما : رېك (اشارە) . بەرواز : فرېن .

به گومبیدی که ریمت شام و سحر گریه که نان
 ده که ن اظهاری حقارت چه که داوو چه که مـــــیر
 به نظر رحمتی تووه له نظر که هلی به صبر
 جمله نه زدیکه نه جانن چه زه لیلو چه که سیر
 شرف و خهلمه نی خاصت به قدهر کوللی جیهان
 چیه بۇ قامه نی هر کهس چه طویل و چه قصیر
 زور به کم و ختی که ریم قابله بۇ رحمتی تو
 جورمی صفری که حدیکه چه قه لیلو چه کثیر
 سطحی دنیا و کوو که هواریه بۇ طفلی به شهر
 شیر خواری که ریمه می تون چه صغیر و چه کبیر
 فیکری خاص و نوده ماو قودره تی تو لیک دوورن
 له م ریه محوی که مانن چه مشیر و چه مدیر
 شامیدی خالقه تصویری خه لایق ناری

ظاهره قدره تی صنعت چه له بورنا چه له پیر
 دئی و سالم ، له که فی به خششی تو هه روه کوو خاک
 زیورینکن له چه وادت چه چه ریر و چه چه سیر

سالم و له لایمی نامه که می نالی که له شامه ووه بوی نارد بووه سلیماننی (هه روه کوو له دوایی
 نه م دیوانه را به خش ده کریت) نه م به نده (قصیده) ی خواره ووه ده داتوه ؛ -
 جانم فیدایی سروه که ت نه می باده که می سه حهر
 وه می په یکی شاره زا له هه موو راهی پر خه تهر

نه می مزوه خه می جمالی مهه ماسایی دولبه ران
 وه می شانه زهن به کا کولی تور کانی سینه پر

که نان ؛ کردن . که هواره ؛ لانک . که ف ؛ له بی ده ست . زیور ؛ خشن .
 په یک ؛ شایر ؛ چه پهن . مهه ؛ اس ؛ و ؛ کوو ماننگ ؛ سینه پر ؛ شمش زینو .

جارو و کەشی منازلی جانان لەخەلوەتا
 مائش دەدەیی بە دەم لە دەمی خوایی صبحم
 بارێ بەسروە کەت بەشنەیی ئەنگینی گەز
 وەختی طوافی عارضی دلپەر شنۆیی تۆ
 کەیی دیتەخەندە غنچە دەمی بێ وەزیدەنت
 احیسا کەری جیمی نباتاتی عالمی
 ئاوی حیانه ئاتەشی ئەفسوردەیی دەمت
 محنت ئەوەندە زۆر دەلم هیندە تەنگ بوە
 دەمت کە چابو کانه بە اجراایی مطلبیم
 بۆملکی (شامە) نامەیی من سوویی (نالی) بە
 پرسییو بە ظاهرا لەرە فیقانی بەک جەهت
 لەساوە حاکی بە بە گشت در بەدر کران
 تابو بە جایي مطلبی خورشیدی بختی رۆم
 ناکەن هەوایی هیچ کە باج ذە لیلی شهر
 جوز گاهی ئاەو نالە لە ئەیامی رۆمیان
 سیوان پرە لە شخصی ستمدبەدە خوارو زور
 جینی تر کە کانی رۆمە دەرو زوری خانقا
 ئەو حەوزە پردە بو کەو کە چاوە کانی تۆ
 سوتا دلە بەحالتی جۆباری (سەر چنار)
 زستانی اولین بو در ابرگی (شیخە باس)
 ئەو بەردە کانی ناوی نراقسنی شخصە کە

جارو و کەش : گەسک لێدەر . ئەنگەین : هەنگوین . هەم ئاغووش هاو باوەش .
 مافسوردە : ژا کاو ، کز . تەتەر : شاتەر . چبەرە : چارە . توشنە : تینوو .
 خوشکیدە : وو شک بوو . جوز : بیجگە . چەشمە سار : سەر چاوە ، کانی .

وەك چاۋى بېغەمانە ھەمو شىۋى (ئاودار) بەس مشكە لەچەشمە بى ۋە قطرە بىتە دەر
 تا ۋەقتى دوزى نىبە شەبن تىكى بىن نظام دوزدن ھەمولە خرمىنى منعم دەخەن زەرەر
 ھەسا مەكانى ئاسكە بوو (كانى ئاسكان) ئىستە لەدەنگو نەرمە بى رۇمىيە پىرە لە كەر
 وەك پىرى سالىخوردە خەمەدارى پىرە سور مشغولى لەغزشە ھەمەجا پايى تا بەسەر
 شارىكى پىر لەظلمو مەكانىكى پىر لەشېن جايىكى پىر لەشۇرو وولائىكى پىر لەشەر
 ۋەمىرۇ فضاي بازىگە ھى جايى رەھزەنە ۋە دەشتە ۋە دىغ لەغىبە ۋە ئاۋازى الحذر
 سەربانى پىر لە گەزومو دىۋارى پىر لەمار كۆلانى پىر لەرەھزەن و صحرايى پىر خەتەر
 دل نايە لىق بلىم چىبە سامانى حجەرە كەت ھەر تارى غىكبوتە حىجايى بىرون و دەر
 نايە تەدەر لە بەنجەرە كەت جوز فغانى جغد غىرەز شەقامى موور نىبە شوئىنى پىر گوزەر
 توخودا بلىق بەحضرتى (ئالى) دەخىلىم بەم نەۋعە قەت نەكا بەسلىمانيا گوزەر
 ۋەم مەلكە نظمى نايى بەبىن عدلى وارنى بى ۋە بەقصدى ۋەم طرفە با نەكا سەفەر
 (سالم) صفت لەبىن كەسى يا نەبىن ھى—لاك
 من كردم ۋە نەكا لەغەما خوۋىنى خۇى ھەدەر

ھەلپۇزا خوۋىن بەجىگەرما دەمى غەمزەت لەغەبىر
 ھاتە جونىش كەبەھام لەدەر ووندا پىر تىر
 بۇرەفو كىردنى چاكى دەمى شىشىرى بىرۇ
 موژە تەر دەستە لەدئا ۋە كوو سووژن لەحەرىر
 ھەمەجا خوار كەشان تا بەلەبى چاھى زەنەخ
 كافرى دل سىھى دىدە دەبا دل بە ۋەبىر
 تا تىردەمە لەسەر صفحەى دونى— لە غەمت
 بەس كەشاكەش لە كەدەر مايسە ۋە ۋەك كلكى دەبىر
 رەھزەن : چەردە . تارى غىكبوت : تەونى جالجالو كە . بىرون و دەر : ژۇرە .
 ۋە دەر ۋە ۋە . جوز فوغانى جغد : بىجگە لەھاۋارى كوند . گوزەر : رابردن .
 ضمىر : نام دل ، دەر وون . رەفو كردن : چىنە ۋەمى كونى پارچە ۋە بەرگ و
 پۇشەمەنى كلك : پىنووس . دەبىر : نووسەر ، مامۇستا .

بۇ سرشتى بەدەنت رۇژى ئەزەل صاحبى گىل
صاف و مروارى و ماھى بەبە كا كرده عجبىر

بە نىكارى عەجەمى شېۋەمى تىق نايەتە ضبط

تازە ئامووختە مشتاقى دە كا خەطلى ئەمەس پىر

زىرە سەرمايەبە بۇ دە سالم، و دەكرمان، ەى دەيا
شىعرى كوردى كەبدا جىلوە لەلای شېنخى كىير

زوھرە گەر خەشت نەزانىق نۆشە گەر شەوقى ضىير

نەسرەوىج شو تاسحر يارەب لە مېشى نېشى تىر

سالكى چادەى حقيقى گەر چەوانەردى دە كا

تاناخوونى دەرسى عىشقت ابتدا نايى بە پىر

شېرەمى بوستانى حوسنت قوونى طفلى مەردومە

شىرى بوستانى نەين ناۋى يەقېن طفلى صىير

وەك لە تارىكى شوئا ناگە چرافى دەر كەوى

پەردەمى زولفى كە لادا كەوتە دەر بەردى مىير

تالە كوفرى زولفى يار ئەۋەل گرفتارىم نەدى

نەم دەزانى پېش ئەزىن بەم نەۋە احوالى ئەمەس پىر

كەمى بەدامانت دە كا سادەستى ئەۋ وەختى نیاز

تۇ شەمى حوسنو جەلالى دە سالم ەى مسكين فقير

دە كا يادت بە پەنھان بۇ ۆلم ھەردەم جەفا ظاھر

لەھەر كامى بەسەپلى معنەت بۇ من قضا ظاھر

مەبۇشە پەنجەمى نازك نىكارىت بانمايان بىي

لەھەشكى ئالى كرىمى چاۋى من رەنگى حەناظاھر

گىل : قور . عجىر : لام واىە لەبەر باشبەندە كى وای بەسەر ھاتوۋە : نەناھەر

(عىبن) . ە . عجمى . ناشى ، تازە قەلا . تازە ئاموۋىتە : تازە فېرېرور . ناگەھ :

لەناكلو . كامى : شەقاۋىك . بانمايانىي : بابونىي . پېش ئەزىن : لەمەۋ پېش .

نيه بۇ شاهدهى مەي كەس قارارى بەردەبى عصمت
 لەچاوى مەستى نازت چۆنە وا شيومى حەنا ظاهر
 لە فيكرى صنعتى ريووت كارخانەى حەق ھووبدایە
 لە سیرى نقطەى خالى لەبت فەردى خودا ظاهر
 تەماشاشا كەن بەھارستانى ريووى دولبەر خەزان دىنى
 لە چيەرەى دسالمەى يىچارە رەنگى كارەبا ظاهر

قوسى تەبرۆو موژەت تىرو كەمانە بەعمر
 تىرە بارانى نىكاھت لەدلى عاشقى زار
 پرتەوى عارضى يارودلى سەدبارەى من
 تىقى تەبرۆبى خەمت صورتى سىفى على بە
 بەعلى سویندەت دەم شىبەى كەر رحمتى
 بەشرارەى غەمى تۆ نغلى مرادم سووتا
 زۆر نيه سالى يىچارە تەگەر كۆھكەنە
 نىكەھت قەبىلى دلۆ ئافەتى جانە بەعمر
 تىرۆسوهان زەدە وەك نو كى سەنانە بەعمر
 قەبى شوقى ھەو چاكى كەتانە بەعمر
 باغى زەمزمەو شۆرى جىھانە بەعمر
 خۇا كەر سونى ھەى شۇخى زەمانە بەعمر
 باغى شادىم ھەم دەم فصلى خەزانە بەعمر
 دولبەرى ھەروە كوو شىرىنى زەمانە بەعمر

ئەمەى خوارمەو لە كەشكۆلى ژمارە ۲۳ لاپەرە (۳۱۵) دا بەناوى سالم وەر گىراوہ :
 رافضى وشىوہن كەھەردولانەزان و بىخبر
 يا على خۇ تۆ دەزانى داستانى غارو مار
 مجتەھد تۆ رخصتى افكى ... بۇ دەدەى
 رەنجشى عثمانە بۇ تۆرە نەجشى شىرى خودا
 فەرقى فاروق و شىر نا كە نەزانى ....
 كەبى على رخصت دەدا كەس بەدبە يارانى بلنى
 مستەفا مر كز شوناس و مرتضا راضى لە يار
 كوانى بەھرەى دى لەرفزا غىرى عصيانوزرر
 معجزەى صدىقە بورا ھەروە كو دورەى عمر
 جەھود صدقى خدمتى صدىقى اكبر سەر بەسەر
 تا بكا نەھت بەزوجەى سىدى فخر البشر
 تو كو جسادو باغى جنت منزلت نارى سقر
 حشرى شىرو ھەولە گەل بەك كاخداىى داد كر
 على ناعالى .. ن حقيقت مثلى ...

عصمت : باكى ، بىچ پەلەبى . حەنا : خەنە . لەب : لىو . خەزان : پايز . چيەرە :
 چارە ، روخسار . نىكەھ : تەماشاشا كردن ، ئاور دانەوہ . سوهان زەدە : لەھەسان
 درار . سەنان : سەرە نىزە . پرتەو : تروسكە .

« ز »

بنووسم چون له هیجرانا به یادی سیمبر کاغز
ده کا گوم دوو که لئی نام له بهر مه ددی نظر کاغز
چه حاجت مینه تی بایی که بوو تهر هه لکریخ نامم
که پر بوو طی راهی کۆبی تو دیتته دهر کاغز
له ته ددووری فیراقت ناهه تی مکتوبه گریانم
وه کوو بشکۆبی تاگر خوویز به گهرمی دیتته سهر کلکغز
له به ندی دقتی وصفی میانا نیکنه بازیکنه
له به رده ی معنیا پر شه هده مثلی نه بیه کهر کاغز
له جیلوهی شمشعی وضعی جمالا غرقی پرتو بوو
احاطهی شه می معنی دا ددوهر وهک فنه ر کاغز
چه حاجت پرسشی احوالی ناشوقتم له قاصد که ی
ده دا خه طی بهریشانی له احوالم خه بهر کاغز
له فحوای شرحی ناری فرقه تا سووتا دلی دوژمن
که نووسی د سالم هی بیج کهس به خونابی جیگر کاغز

به ته قدیمی وه فا ناردی نیگاری سیمبر کاغز
بهر یایی خوش خه بهر هینای وه کوو بادی سحر کاغز
خطابی غایبانه ی عاده تی داوم به ته نه یایی
ره فیه بۆ دلی خوویئینی من گاهی سفر کاغز
مه کهر موژگان اشاره ی کرد به کاتب نیکنه سهنجی کا
لهزه خمی خوون چه کانی دل وه کوو من باخه بهر کاغز
شه کهر نه نشانی شیرین زمان مایه ی حلوت بوو
ده هان شیرین ده کا هه ره ف نیکنه ی وهک شه کهر کاغز

سیمبر : لهش سپی وهک زیو . مه ددی نظر ماوه یایی چاو هه تهری لی بکات .
که بوو تهر : کوتر . نه بیه کهر : قامیشی شه کری . ناشوقته . شیواو : بهریشان
فحوای وانا . خوناب : خویناو . نیگار : یار . خون چه کان : خوین نکان

قنومی قاصدت زیندانی هیجرانی به گولشه‌ن کرد
ده گاته ره‌وضه‌ی جه‌ننت به‌مشتاقان نظر کاغز

له‌شادی خلعتی الطافی دولبه‌ر ده‌س به‌ره « سالم »
ه- ویدا که به‌شهو که‌ت وه‌ک رقم محکم به‌سهر کاغز

نیگا‌که‌ی گهر به‌چاوی فیتنه نه‌نگیز ده‌که‌ن زاهید له‌وه‌رعا‌ته‌ر کی به‌ره‌یز
ه‌گهر شا‌بم ده‌به‌خشم وه‌ختی خه‌نده‌ت به‌هیندوی خالی تو شیرازو ته‌وریز
شوی ماوه که ییدارم له‌شورت له‌عه‌دی گول‌وه‌ کوو مورغی سحر خیز
دریغی بوو له‌شیرین کۆه‌که‌ن جان ده‌بوو بیگاته پایه‌ندازی شه‌ودیز
فه‌له‌ک نه‌بخسته محشر خورینی فزهاد به‌شیرو حقی شیرین بوو له‌به‌رویز
فه‌روح دینیتته خاطر گهر سه‌نه‌ندوج له‌دلایه خه‌فت وه‌ک شاخی ناریز
به‌زاری مودده‌تیکه‌ وا له‌به‌نده‌دا
دلی « سالم » له‌ناو زولفی دلاویز

« س »

نایه‌لن بیته حضورت منی ئاواره هه‌به‌س ئاره‌زوی چا که‌له‌ که‌ل مه‌ردمی بیگانه‌عبس
که‌می ریته قه‌ده‌مت مه‌ردمی چاوم لوه‌ لوه‌ عاجزی گول‌له‌ جه‌فای بلبلی بیچاره‌عبس
تو جوانی به‌سته‌م دل مه‌رده‌بیج تویی خوا بیج غه‌مانه به‌جه‌فا هم هه‌موو ئازاره‌عبس
مایه‌بی نیک و به‌دی به‌م ته‌به‌قه به‌ره‌ که‌سه هه‌وه‌سی رته‌له‌لای هه‌م سه‌روسه‌ر کاره‌عبس
نال هه‌ سوودی نیه « سالم » له‌دلی کافر دا له‌ب بندۆزه له‌هه‌له‌م هه‌م هه‌موو هاواره‌عبس

غیری فیکری وه‌صلی دولبه‌ر نیمه اصلا یادی که‌س
هه‌ردوو عالم را به‌دوشه‌ن دپه‌ کی مارا دوست به‌س
گهر بینم ده‌فقه‌یتکی تیز رووی دولبه‌رم
جمله‌ دونیا پیشی چه‌شمی من نماید چون هه‌ده‌س

گولشه‌ن : گولستان . هه‌وه‌یدا که : ماشکرا که . نه‌نگیز : هه‌لایسین .
مه‌ردومی چاوم : کلینه‌ی چاوم . شور : سه‌ودا ، گراوی . سه‌نه‌ندوج : سه‌نه .

قەرنو سالو مەھەلە بەر نايىمە يادى لە مەھەلە
 مەيىكى بى يادى تو مەھەلە بەر نە يارەم بەك نە مەس
 عەزى حاصل بوو بە قىلت دى لە مەھەلە دولبەرم
 قەندەرا لە زەت مەگەر نىكو نەمى دارەد مەگەس
 دىدە مەلەنەي لە مەھەلە گولموزارانى جىھان
 تا تورا دىدەم نە مەگەردم جوز بە دىدارەت مەھەس
 يىمى مەلەنەي شەھەلە بەر نايىتەدە گى
 مانچونانم كەز خەيالت باز نەشوناسەم مەسەس
 بۆ مەي مەشكەم لە كۆتاوە چ خۆشە ناگەھان
 بەر سەرايەندە مەن رەقىبانى سەبو كىبارەت چو خەس
 سەبە مەسالم ، قاصدى دولبەر مەتر نايىتە لات
 بەدە زىن بنشەن كى مەگەردى بە نەخيزەد زىن فەرس

خاوش بىبە لە بانگ و مەھەلە مەشەو نەي خەرووس
 يادەس بەكەم لە مەگەردى دولبەر بە مەھەش و بووس
 ناكەم تەھى كەنارى دىل مەرا بە بانگى مە— مەورغ
 تادى سحر لە دەر مەھەلى والى مەغرىبى كووس
 تىبى نىكەھى عىشوە مەي نە— مەزەم بە مەگەرگەو دىل
 خووئىنە مەك خەدەنگى تۆھەمەن بۆ مەشكەپووس
 بۆ قاصدى دىل اشارە مەي مەزە مە بە مەھەرى چ— مەو
 تابوورى لەب بە تىبى ، مەزە مەك سواھى رووس
 بوستانى دولبەرم بە نەزا كەت لە چىنى زولف
 مەك كۆبى عاچە بوخەمى چەوگانى مەبەنووس

يىم : ترس . بووس : مەچ . تەھى : چۆل ، بە نال . خەرووس : كەشەز .
 دلارا : يار ، دۆست . مورغ : بالندە ، بالدار .

مشاطه‌ی خه‌باله مه‌گه‌ر وه‌صفی رِووی بار
زینت دده‌ا به‌دوخته‌ری نیکرم وه‌گوو عروس

زاهپد برؤ نه‌صیحه‌تی من شغلی توؤ نیه
جهوه‌ر ده‌بار ه‌فاقه‌تی هر واعظی عه‌بووس

ه‌می چهرخی واژگوون ستمی توؤ به‌کچ بلیم
ظانم دلی به‌جه‌ورو جه‌فا مثلی فه‌یله‌قووس

ه‌ه‌لی زه‌مانه‌ جه‌نبی هون‌ر نا‌کرن به‌هیچ
د‌سالم، مه‌که ه‌ه‌وایی ه‌مه‌ل ایسته‌ بین فلووس

به‌فن ه‌می مدعی گه‌ر بیبه‌ ابلیس فریبی دول‌هرم ناده‌ی به‌ت‌لیس
له‌جه‌وری ماهی بین میهرم ه‌مووشو ده‌گا تاه‌ی شه‌ره‌ر وارم به‌برجیس
د‌گم تاجنتی وه‌صلت طلب ک‌سا ده‌بهم ناووت به‌قدر ته‌هللی ادریس
په‌ریشانه‌ له‌رووتا کافری م‌وو مه‌گه‌ر شت‌واوه‌ صلحی رِؤم و انگلیس
مرادم رووته ه‌هرجا وه‌صفی مه‌ه‌ که‌م ده‌بین دوو بین نیشانه‌ی تیری ته‌جنیس
خه‌بر کن شیخی واعظ با بزانی به‌جوز ده‌رسی محبت سه‌وه‌ تدریس
سلیمانم به‌ته‌مکین تا م‌سه‌ کانت له‌ ناو مهدی دلا‌ بین مثلی به‌لقیس
ه‌وه‌نده‌ چهرخی داووم چهرخه‌ بین چرخ سه‌رابا لاغ‌رم وه‌ک ر‌شته‌یی ر‌یس
ره‌قیب بؤ کاربی د‌سالم، توؤ خه‌له‌ل خوواه
نه‌گا یاره‌ب به‌مقصد دوزدی دلا‌ بیس

«ش»

گوارت که‌وته‌ سه‌ره‌وشن به‌نا‌گوش سوه‌بلو ماه‌را که‌ردی فه‌رامووش
له‌بی شیرینی دول‌هر کانی له‌علله‌ چسان لعلی کی نه‌ز جان میبه‌ره‌د هوش
وه‌گوو له‌علی گوارت تاله‌ ه‌شکم مه‌نه‌ش در دینه‌ جا که‌رده‌م تودر گوش
ته‌گه‌ر ده‌ی دی له‌بی توؤ پووری ه‌ؤرمز تودودی له‌علی شیرین‌را فه‌رامووش
په‌یابه‌ی دینه‌ روو ه‌شکم وه‌گوو سه‌یل ه‌زان خونی کی در دل میزه‌ نه‌د جوش

مشاطه‌: به‌ربووک. دوخته‌ر: کچ; کیژ. ت‌لیس: فریبو; ته‌فره‌دان: بین میهر;
دل‌ره‌ق: لاغ‌ر; لاواز: ماه; مانگ: چسان; ه‌روه‌گوو:

بە تېمە گەر خەلانگەي ماچى لىتوت بە لو، لو، لەلە راگۆيى كى خامووش
 ۋە كوۋ جامى ئەگەر «سالم» چارىقى زو خوونى دىل شەرابى عىشق مینووش

عودالى ابد ھەرمىن ئەي چەرخى جفا كېش تا دەردەردو شەر بە شەرم ۋە كودرويش
 بەك يېشەلە صحرايى دەروون سەوزە لەسەنەم از بەسكى روا تىرى نىگاھت لەدلى ريش
 تۇ يارى من و يارى دلم ھەر غەمى تۆبە يىگانە بوم بە كسەرە بۇ تۆلە كەس و خویش
 جوز بۇسەيى ئەيامى رضامە ندىي دىلدار نەمدى لەجىھانا بە ئەبەد نۆشى بەيى نيش
 ۋا دىتە ۋە سوۋى زەخمى دەروون گامى خەيالت
 شەر خاۋى نىيە «سالم» يىچىسارە لەپەر نيش

خودا چ بىكەم لەدەس بەختى جەفا كېش نە كرىزە لەسەر داغى دلى ريش
 لەغەمزەت مدەتىچ بوو خۇم دە پارازت ئەجەل ھىنامىيە بەر تىرت جەلو كېش
 تەعەشوق بۇ كەمالى عاشقى زار بە منلى حەملەيى كورگە ئەسەر مېش
 لەتاي مىزانى عەشقا سەر چ سوو كە لە كېشى دولبەرا بىچ ۋە زەنە بۇ كېش
 فىراق حەلوايى ۋە صەلى كورد بە صفرا فەرامۇشم بوو نۆشت لەناۋ نيش
 لەروو گەرمى ۋە دىل سەردىت مەلۇل نىم دە كەم شو كرت بە ئەنعامى كەم و نيش
 تەماش كەم لەۋضى بەزمى دولبەر رەقىب بىچ نائىلە ۋە «سالم» بە ئەندىش

«ع»

الوداع ئەي ملكى بابان الوداع الوداع رەبىحانى جانان الوداع
 ۋەك ئەسىرى توركان دەمبەن بەزۇر الوداع ئەي شامى خوويان الوداع
 مستەم بۇ بلدى رافىضى الوداع ئەي جانى جانان الوداع
 دەشتى ھىجرەت تالە ۋەك دەربايى قىر الوداع ئەي مېھرى رەخشان الوداع
 روو بەرووى مشرق ئەچم بۇ ملكى رەي الوداع ئەي قىبلى جان الوداع
 ئەشكى دىدەم رەنگى كۆلنارى ھەيە الوداع ئەي نار بوستان الوداع

ئەزبەسكى : لەپەر ۋە . ريش : برىندار . جوز : يىچىگە . نيش : پىدەدان ،
 نيش . ئەسەر مېش : بۇ سەر مەر . نيش : زۇر . كۆلنار : كۆلرەنگ .

صحتی دا وەصلی تو هیجری مرض السوداع ئەمی دەردو دەرمان السوداع
 دل بەرەبەر زولفی تو واعظ دەلێ السوداع ئەمی سونبولستان السوداع
 گەرچی بۆ ئەحوالی « سالم » بێ غەمی
 السوداع ئەمی ناموسولمان السوداع

« ق »

لازمی عرضخانە کافەزی زەر تەبەق تەبەق شرحی محن بە خوینی دل تبتی د کە مورق ورق
 تیری ننگاھی دل بەرم بە کیه کی نیشته ناو جگر سینە لە ترسی یلکی متصلە شەبەق شەبەق
 گەرچی شکرە هەر مذاق صاحبی لذتە وەلێ شەدی حلاوتی لە بت بردوو بە لێی سبب سبب
 زافی سیاھی چین بە چین مایلی دۆشە خەم بە خەم حلقە بی ئەو لە گەردنم بیچشی داوە حق بە حق
 وصلو صفاوو کە بفسو ذموق هەفتە یی بوو چ زوو گوزەشت

باز من و بێ کەسی و غەم کەوتینە لاوە دەق بە دەق
 گەرچی زمانی وصلی بار شەدو شکر لە بۆسە بوو تێستە بە طبعی روژ گارو هەرە فراقە دەق بە دەق
 عیبرەتی نازە بن کەوا شاملی حالی « سالم »
 نالەیی ئەو بە سامەین گریه دەدا فیرەق فیرەق

لە چەرخێ حوستا هاتن مطابق شەو و روژو هیلانو صبعی صادق
 لەخاکا لالە کە دەوری بە هاران نەریژی دل خوینی دل گەر چاوی عاشق
 لەمن ئادووڕە چاوی ئەرغوانت سڕیشکم دیتە دامەن وەك شەقایق
 لەرووی ئاینە تا تووتی دل حریفی خۆی نەدیبێ نەبوو ناطق
 دە ترسم دولبە هەری دل سەخت « سالم »
 لە خاطر یا نە ما بێ عەسلی سابق

وە کوو بەك دیتە بەر گۆنی یلوی احق نە فیری بولبول و ئاوازی لەقلەق
 لەبازاری جیهان وەك بەك دەناسن لە زەردی دا گولائو و رەنگی مەفرەق
 لە حەرفی نا کەسان با چەند روژی گران کەم گویم بە پەنبە و سرب و زەبیبق
 دۆش شان . خەم بە خەم . قەف بە قەف . شقایق : گوڵە میلاقە . نە فیر : دەنگ
 زەبیبق : جیووە . پەنبە : لۆکە . سرب : قورقوشم .

لایلی تەنگی دلارام دە بەخشێ بەفنجی نەوشو کوفتە رەنک و رونق
 لەبەر نەقشی خەیاڵت کولبەیی من فرح ئەنگیزە وەك قصری خەوەر نەق
 بەجونبوش دێ لەجۆشی گریبە ئەندام بەسەر دەریایی ئەشکا منلی زەورەق
 مقام کەن بەزەجر ئەرداری منصور دە کیشی خوینتی من نەقشی انا الحق
 لەسەر خۆشی غەما بۆ فەوتی شادی
 وەرە د سالم ، بکەین باجامە ازرق

« ك »

لیلی وەشانێ ملکێ عەرب جەملە یەك بە یەك هەر گیز سیاھ چور دە نە دیدەم بە دین نەك
 تەنھا زەمین لە عارضی تۆ پرتەوی نەدا مانە نەدی ، مافان بەمی تا بەر ئەز فەلەك
 روزی ئەز لە زو جایی پەر گەر بەر بودی ئەز دیدە نەش بە سجدە نە بەر داختی ملک
 جانهای باك سجدە کە نان دینە در گەت وانگاہ خاکی پای تو بوسە ند بەك بە یەك
 چینی لە رووی معنی اوصافی حسنی تۆ نقش و ننگار خانەیی چین را کونە ند بەك
 کافر لە معنی سالم ئە گەر دەم بەدا چ باك زەر خالصە ست باك نە میدارد ، مەر محك

تیری ئەھی صبحکام رەنگە کونکو نکافلك ، شکی مانە شناکی من تحقیق ، گاتە سەر سەك
 دور لە تۆ دورم لە خۆ نەز دیکە مرگم رۆژ و شو محنتی دوری هەم یسان ریتیه ناو چاوم نەك
 بۆ پیادەیی وصلی یار اسبابی نە گەت زۆرە بی فکەرە ئیم و غم سوارم درد و هجرانیش بە دەك
 مردنم پێ خۆشە نەك یارم کدر حاصل بکا من سەر اپاناری غەم بێم ، ئەردە ئێ سوتادە رەك
 ، ئەی طیب گەر تۆ فلاتون بی دوا ی من زحمتە تانە کەم تقریر لە لات احوالی دردم بەك بە یەك
 ئیم ئێ عیشووە جۆ تۆ جادویی یاسا حری بەم قەرارە قەت لە لای من دۆلبەری ناکامە لەك

ظلم و فێلی ئێ مە کە د سالم ، دلی مۆرە بە زۆر
 ئاسمان رحمت ببی تۆ بی خودا بە سبب کوچەك

نەوشو کوفتە : تازە پشکووتوو . فرح ئەنگیز : شادمانی هەلایسین . جونبوش :
 جولان . جامە : کراس . لیلی وەشان : مەوانەیی وە لەیلی دە چن . چور دە :
 رەنک . مانە شناك : ماگربن . کوچک : بەرد .

« گك »

هاته روى دلا له غمزه بهسكى خه دنگ خانهبى خار بوشت سينه بى نهنگ
 جى دلم زولفى تويه تاده — روم كهى نه جاتى ده بى هسيري فورهنگ
 رغبه نت واجب و — نذر لازم له له بت شه ككرو له ديدت رهنك
 تو حه يانى منت به ديدنه — سري تو به اهوو ده كهى شكارى بلهنگ
 به مه نهل بحره عشق و دلا زه ورهق نامه دو شود به دلا مثالى نه ههنگ
 پيشره و كاروان و شه و تاريك ري خطر ناك و دوورو مهر كه ب لهنگ

« ل »

خستيه چله تارؤسته مى به ختم ندامت و لك شوغال (۱)
 به هه نهى غم عرشى تيكدا هه روه كوو نه بوانى زال

رؤزى رهوشن كهى ده بينم تا مقابل رووت نه بيم
 مهردومك كوانبى له چاوما لابه دى گهر عكسى خال
 يتنه سر دامانى نازت تا سهري ره شماری زولف
 بو نيازم كهى به دامانت ده گا ده ستى خه يال

بانى سر فهرشى رهت بوو چونكه باشكيت نه كرد (۲)
 هه شكى حسرت ديتنه سر رووم و لك تكهى ويرانه مال
 لافى چى ليدن له هه ميرهنگى له بو بوستانى تو
 دانه نارم دى له بوستانانه وا كوئبارى — مال

ماه هه گهر و لك تو جى بى له كووى ينى قهدت
 سهرو هه گهر و لك تو سهى قهد بى له كووى ينى جه مال

(۱)، (۲) هه دوو تا كه هه لبه ستانم له هيج شوو ينيكى دا بو ساخ نه كرا به وهو
 وه كوو خويانم چاپ كرد .

خار بوشت : ژووژك . ماهوو : ماسك ، مامز . شكار : راو . نامه دوشود :
 هاتوو چؤ . لهنگ : شهل . لاف : ووتهى بى جى .

تا لەدنا بێ خەبالی وەحشی تۆ دە گرم نەفـــــــس
نەك بەسرووی بای هەناسەم رەم بکە ی مثلی غەزال

ظلمی بێ پایانی تۆ تا بێ بەدل لئەت دەدا
یا الاهی قەت نەبێ بۆ ظلمی « سالم » زەوال

« م »

لەسەر رودانەیی خالت بەن دانان دەیزانم بەقەستی مرفی دل زلفت بە دەورا داو دەیزانم
خەریکی دلنەوازیمی بەچاوی مرحەت ظاهر نیهانی بۆسەرم تیغی برۆت ساو داو دەیزانم
گەرانخیزی لەرەفتارابە هانت عەجوبتەم کینە بەبالا تا لە گیسوو ئەژدەھا الاو دەیزانم
سەھەل مردمان چیکەم لەشرعاشەدی نادەن دزینی دل لاسینەم دا فتوری چاوە دەیزانم
وە کوسینەم دەبێ تیکچێ لەهەرجی دلقارابێ لەزلفا ئاشیانەیی بەستبێ شیواو دەیزانم
لەروی برقی تجلای حەستنا مشکل دلم ما بێ مجسم گەر بەسەنگی خارەیی سوتاو دەیزانم
فریبی دل دە دەم داام بەمۆژدەیی رویتی حەست ئە گەرچی وەصفی تۆ عناقەت ھەر ناوہ
قیامەت حشرە بۆ عالم و لا کین ھەر لەتێستاوہ خوداوند بۆرقیبم دۆزەخی تاو داو دەیزانم

مبالاتی نەبوو دو لەبەر بەحالی « سالم » ی مظلوم

بەحرفی مەدعی ظالم بەدل تۆراوہ دەیزانم

لە محشردا ئە گەر بێ رووبی تۆ مائل بەجنت بێ

لەلای یارانێ اهلی دل سەرەفکەندەیی خەجالەت بێ

قیامەت قامەت رۆژی قیامەت دەر گەوی ھەر سوو

نە کەم گەر سجدە بۆ میجرایی ئە برۆی تۆ بەلەنت بێ

شەزێ ئوردی بەھەشتی وصلی یار ھەر بێ بەسەر مزدا

لەلام (قەندیل) و (لاجان) بەھاوین گەر لەمەسقەت بێ

لەوختی پاسەبانیتا من و نامجرەمی دوورن

لەخودا بۆسە نەزدیکە ئە گەر جۆبایی فرصەت بسم

رەمکردن : سەمێنەوہ . ساودان : تێژکردن . سەنگی خارا : بەدی رەق .

دۆزەخ : جەننم . سەرەفکەندە . سەرشۆر . ھەرسرو : لەھەر لایەکی . ئوردی

بەھەشت : مانگی دووھمی سالی رۆژی بە .

له كوژتيا كه گەر رحمت نه يي مایه يی ترحمته
 له سایه يی زامی تیغت ییله با اهلی شهادت بـم
 غمم دهر یا دلّم زه وره ق منم تاجر وصل به ندهر
 ده یی یاتهر کی به ندهر که مو یا نه زدیکی مافهت بم
 که تیری غمزه دن کون کا صفی تیکه ل ده بن موژگان
 له من قاتل ده یی وون یی که گەر صاحب کرامهت بم
 ته مه نای مرحمت د سالم ، له دولبهر قهت نه که یی نامان
 له که لئا التفانی با نه یی نه که فیزی عادهت بم

طریقی عشقت هر وون کهم ته ریقی ده شتی محشر ده بم
 قیامت ناوی جه ننهت به یی توو کهر مخیر بـم
 هه ناسه یی سهردی پر سۆزم به یادت گەر له ده م بی ریخ
 له سۆزی فیرقه تا یاره ب سهراپا مثلی هه خگر بم
 که شهیتانیش ستیزم دا خه یالی دانه قهت نا کهم
 له ناو دهر دو جه فا کهم ده فعه به له م داوه کهز بهر بم
 به پایین هات شهوی هیجرو نه سیمی صبحی وصل نه نگووت
 بهرم ده که یی ته یی غم وا به یانه با سه بوک سهر بم
 به یادی بۆسه یی له علی له بت کهز به سکی له ب خوشکم
 که بهر توشنم که گەر فرضا له گو شه یی جهوزی کهونهر بم
 ته مامه خۆم وه ها وون کهم به نا کامی له تاو جهورت
 هه تا ده مر م له دلما یی وه کوو گو گوردی احمر بم
 ره هی کۆی دولبهرم دووره به د سالم ، نا که مه مقصد
 له به روازی طلب دا گەر به تیژی وه که بووتهر بم

به ندهر : که ناری دهر یا . موژگان : مژول . ته ریق : شهرمه زار . هه خگر :
 بۆلوو ، به نگر ، سکل . ستیزدان : هاندان . توشنه : تینوو .

قهت تـ و او نابېن ناروژووی یارم
 وا که کیم ده لئی نهی دلی بیمار
 قهت گوریز نه دا له تیری موزت
 پرتوی مافتابه شعی شو
 وهك زیادین جه مالی توو عیشقم
 تانهینج مهی جه مالی حسیب
 ماخری عومره نه ووه لی کارم
 صحتی دهین به چاو بیمارم (۱۵)
 مهی به سا سخت جان و بیمارم
 عومره ها دن له زولفی دندارم
 جانم نازاده تا گرفته دارم
 هاره خوو یته چاوی یی دارم
 «سالم» نه مشو به ناآه قادر نیم
 بهسکی زارو نزاره نه فکرارم

له دس نه م هسبه بوزه بیق رارم
 له بهر یینی به رینی لاشویلهی
 وهرن کاروانی توجاریم بیین
 که دج لافاوی خوینین دری شوقی (۱۶)
 له تاو کیم هیئنده ده ستو بهل ده شورم
 نه مهنده راستو چهپ فکرم له زامی
 ده نووم جار جار له ژیر سایهی چنارا
 بؤ خوم سرگهشته و هسپیش وه هاته
 هه میشه دنه غه مین و داغ دارم
 وه ها گیزم نه ماوه اختی دارم
 مه تاغم مشککی به هه میانه بارم
 وهرن یم هه لپوین کوتابه کارم
 ده لئی نهو سوفیه کانی توبه کارم
 به بی عیلهت نه میستاش خیل و خوارم
 له شلپهی دهنگی گویچکهی که شکه دارم
 هه میشه بزیه من زیرو زه کارم

خراب بی خانهی دن ههروه کوو خانهی خراب کردم
 خوداوه ند تابروی دیدم بهری وهك تابروی بردم

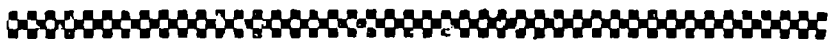
(۱۷) لهنگی و نارنگی نه دوو هه لبه ستم له هیچ شوو نیککی دا بؤ ساخ نه کرایه وه .

نهی به سا : های چه نده | پرتو : رووناکی ، نیشک . بهسکی : له بهر نه وهی .
 نزار : لاواز ، بی تین .

ھەتا زىنھاروم دەچىنىم تۆۋى ھەر خارى لەڭل شايىد
 كەبىيى بۇ سەر مەزارم دامەنت بىگرن ئەگەر مردم
 دەينى موى موژەي موربچە منلى زەررە بين مرآت
 لەفكىرى مووشگانى موى ميانت وابەدەم ووردم
 لەسەرماي قەوسى سەردى مېھرى تۇدا وا بەبەك ھاتم
 لەرئى چەوگانى مەخنە تداوہ كو كۇ دائما كردم
 بەبىن سەدى تەنم بۇ دل ڧرەھى غەم كە لەبەر ئەشكەم
 ھەمىشە بۇ عبورى قانلەي جەورت وە كوو بردم
 ھەھى فارس زە بانەم كوفت ە سالم ە شرحى حالەت كۇ
 ووتم جانا بەلەر نيم اصطلاحى ئىيوە مەن كوردم

كەوتە سەر رووت بەرچەمى تارت بەخەم
 سەرفكەندەي ديدەتە تاھوروى خەتە
 جلبى دل بەم نەوعە كا گەر صورەتت
 ناپەرستىن بەدازىن راھب صنم
 خاكى دەرگات سوورمەيە بۇ چاوى تار
 ماچى لىتوت داروۋە بۇ دەردو غەم
 قىسى تۇن كلا لەغەم زومرەي ەرب
 شىسى تۇن جىما بەھەم اھلى ەجەم
 حىرەتا رۇژى ۱-زەل نەيدا قەسىم
 قەسەتى ە سالم ە بەقىرەز دەردو غەم

سەۋادى داپەمغرب طرەيى كىسوى جانانم خەمى بەخشى بەماھى يىكشەۋە ابرۇيى جانانم
 بەناز ئىتر نەزا كەتھاي گول بلبل قبول ناكا بەسەر باغا صبايىنى سحر گەر بۇيى جانانم
 نەبونى شەمى كانورى لەوصلاسلە بۇ عاشق ھەموشەۋر وروشەنە كلبەم لەشوقى روىى جانانم

خار : دروۋ . شايە : لەوانەيە ، بەلكوو . قەوس : چەنگەي سەرماو گەرما .
 كرد : خىر . مەھ : مانىك . كوفت : كوتى . سەرفكەندە : سەرشۆر .

بیان ناکا کتابی طب دہوایی دہردی عشاقان شفاہیہ بقوتہ بی افتادہ کان لیموی جانا نام
 رہ ہایم قہت نیہ سالم لہ بہندی سلسلہ عشا لہ گہردنماو ، کوزنجیرہ حلقہ می موی جانا نام

سہی قہردانی مشکین زواف و بہرچہم	ہہمہ کہس دووست میدارہندو مہن ہہم
نظر زاہی۔۔۔ قہراریککی قہدیہ	نہین بدعت من ناووردم بہعالم
مہلین گہردوونہ دہنگریژی مصیبت	گونہہ ہہول زوحوا بودو مادہم
بہتورکی دولبرم ناصح مہلین ہیچ	مہن نہین دہعوا نہ میدارم مسلم
بہنیمہ گہر طلب کہی گیانی شیرین	مسلم دارہ۔۔۔۔۔ت واللہ اعلم
بہجوز عہنابی لیوت بہتہ بی دل	بہگیتی دہر نہدارم ہیچ مہرہم
وہما محووم لہسہودای عیشقی تو دا	نہی ہہز مہدہم خہ بہر باشہ نہی ہہز زم
غروبی رژی غہم زور چاکہ گہرچی	زو عمری ماندہ روزی میشوہد کہم
وہفای دونیا لہ گہل ہہر کہس دہمیکہ	بہرووی دہوستان خوش باشو خورہم
حہریفی توہ منیش شاہا کہ ماہی	بیاموز ہہاز فہلہک دووری دہ مادہم
دہزانم لطفی تو وہک مہیری گہردوون	کی بونیادہش نہ بونیادہست مہ حکم
جہان (سالم) وہ کوو مارانی ضحاک	کی مغزت میخورہد چہ نہین مہخور غہم

لہ کونجی محنتا ہر شو خہ یائی وہ صلی دولبر کہم
 وجوودم وایہ جاری دیتہ جونبوش وہختہ بہر دہر کہم
 لہ ہہول حہرفیا وہک دل نہ کاغہر بہردہ بی ناگ۔۔۔
 ہہ گہر شرحی شہرارہی نارہی ہیجرت نبتی دہفتہر کہم
 تہلاشی طہیی راہی کہعبہیی کلوی یارہ مقصودم
 منی بیج دہستو بالازم کہ پابو ہہم رہہ سہر کہم

تہب : نوبہتی . نیفتادہ کان : کہرتوان . رہہایی . رزکاری . سہمی : جورہ
 دارہ سہرویکہ . بہجوز : بیجگہ . مہیری گہردوون : خوری اسمانہی .

لهمه فلا کی خه یالا که و که بی روی یازه ناقطیم
به ظلماتی شوی هیجرا ره می کوی او ده بی دهر که م

سه ره فکهندهی حضوری سه ر بلندانی قیامت بسم
سه رم تادانه نیم شوری وصلت گهر له سه ر دهر که م

به نرادی فراقت نه قدسی ج-ان ناخر ده دؤرینیم
به خالی موهره بی وصلت مه گهر سه ر دفعه شه شدر که م

قبوولی نرخی بؤسهی له علی رومانی له بت نا که م
له شه شکم پر به امانت مه گهر یا قووتی له سه ر که م

له سه ر هم مذهبیم « سالم » به مخفی روو به رووی مطلب
وه کوو هیندووی کی سووی سه ر سحر تهظیمی نازهر که م

به من بی سینهی سه ختم به قهلقانی نظر نا که م

نیشانهی تیری خوینریژوت به جوز لوختی جگهر نا که م

ده می نازت به روو سه ختی که تابی تیری غمزوم بوو

له ریجی تیغی جه فاتا به دازین جهوشن له بهر نا که م

له ناو شانت له چینی زواقتا دل حهلقه های لیدا

خودا گهر وا بدا قه درت به من کهس دهر به دهر نا که م

مه گهر پایانی بی هیجرت له دهر گانا مه تا ده مریم

به محضی جهوری حاجب یهک وه جب مه یلی سه فهر نا که م

له رشکا گهر سه راه سه ر نطقی تووتی یته سه ره هجوم

له مدحی لیوی شیرینی تو من وصفی شه گهر نا که م

سه ره فکهنده : سه رشور . شور : سه ودا ، نه قینی . لوخت : رووت . حاجب :

به ره دهر دار . وجب : بست . له رشکا : له داخان .

له فەردی وصفی یارا عارە ناوی مدعی بردن
 لەرشتهی فکری ما خەرموهرە ھەم سلکی گوھەر ناگەم
 لە یاقووتی لەبت بەک بووسە مایەم بێ دەمی ناخەر
 تەلەف کەم گەر سەر و مالم لەسەودانا زەرەر ناگەم
 لە گەل دڵ شەرته دسالم ، گەر نەجاتم بێ لە تاراننا
 بە ھەشت ھەر بیته دەشتی (رەوی) بە ئیرانا گوزەر ناگەم

حسابی نەفەسی زلفت لە گەل مەشکی خەتاننا کەم
 خەتاننا کەم سەبا شاھدەمە تشیبی وە ھانا کەم
 بزانم گەر لە قەبرابووی دەمی تیغت لە خا کەم دێ
 ھە تارە مرەم لە دنیا زەخمی خوێننیم وە ھانا کەم
 لە دور جی سینە مانا گوھەری یادی رخێ توو بێ
 لە بەر شەلەمی ئەواشە و تاسەر میلی چرانا کەم
 ھە ناسە حەسرتی وصلی نېھانت رێی بنی ئادەم
 معاذ اللہ بە لەب ئەم سیرە ھەر گیز ناشنا نا کەم
 لە صحرا ی شۆرە زاری عشقی جاناننا گیاھیکم
 بە بێ بارانی تیری غەزە قەت نەشوننا نا کەم
 بە خە ئخالی ھەر شەبی بیت فرس کوویدەمی ھجرت (ت)

بە لەبمانا تەفەس مابین سۆراغی موویا ناگەم
 دە بێ ئەشکی تەرا ھەر روزی ئارەزو ئەمی دیدە برژینێ (ت)
 لە بەرمانا تەبێ دەریا بە کامی دڵ شەنا ناگەم
 لە ھجراننا سەر و خەتە فنافی النوری چبھرت بێ
 لە بەر تاقی برۆی تۆر و لە محرابی دوغانا کەم
 دەمی قوربت لە پەشتی سەر أجل گەر دامەنم بگرێ

وەھا محوم ئە کا دیداری تۆر و بۆ قەفا ناگەم
 لە طولی ظلمتی ھیجران سەر سەر چونکە تۆی مطلب
 لە زوقی بۆسەیی لایوت ھەوای ئاوی بە قا ناگەم
 وەھا بێ گەر لە بەندی زولافی یارا گەردەنم ئەمجار
 بەسەلی بەدازین بازی بە حلقەمی ئەژدەھا ناگەم

رەھا بێ گەر دلی دسالم ، لە چەنگی چاوی شاھینت
 بە جوز کونجی قەفەز ھەر گیز وجودم ناشنا ناگەم

بە داخە کەم ئەم شوێنانەم لە ناو کەشکوڵە کاندا بۆ ساخ نە بۆرە وەک خۆیانم چاپکرد
 خەرموهرە : موورووہ گەرانە ، دورج : قوتوو ، چبھرە : رۆو ، بە جوز : ییجگە

مرادم حالی خۆمه گه رحیدینی شوروی بلبل کم اشاری رویی تۆیه گه بیانی نازکی گولن کم
به مقراضی اجل کۆتایی مثلی بهر چه مت عمرم

له سهر تعریفی زانفت نه گه رییم وصفی کا کۆلن کم
ابد ماشوفته خاطریم له هجرانا هه تا ده مرمر نه گه ریی زلفی مشکینت له باغامیلی سنبل کم
بنیری باری شیرنم نه گه ربو جانی شیرینم ده ره ک بی جیم له دۆزه خ دا نه گه رانی تامل د
ملالی ناره زرو سالم به قه دوری له دلایه له وصلایه بۆ ماشای رویی دلبر گه رتغافل کم

بۆ خالی له بت زولفی سیهه دامه هه مووده م کونجشک صفت له مره هه نا کامه هه مووده م
دل صبحی نجاتی یه بۆ جبهه له ریی زولف هه م طوریه به تاسه به نه به شاهه هه مووده م
حبسی منی هه م نه به خودا دوره له انصاف هه م مرغه به بی قیدوقه فس راهه هه مووده م
عاشق له دل و دله بی هه غیاری جهفا کار دیسواو نه له م دیدو به دنانه هه مووده م
بی هه مووده ده بهی دهستی طبع بۆ سه ری کیسوو
د سالم به سهرت هه م هه وه سه خامه هه مووده م

له دلدا چونکه هه ر خوینیم دخوا غه م به نه در بیج هه شکی خوینیم ده کا کم
سه مه ک دینیتته بو نبش هه شکی سوورم مه له ک ده گری له بهر تأیری نا له م
خه یالیشی وه کر خوی وه حشه دلبر نه فهس ده گرم له دلنا نه ک بکا ره م
بنه وشه گه رته بابی دل له هه غیار که تیکه ل بون له صبحا زلفو بهر چه م
نیهان نه کرا که بابی دل له هه غیار چ زوو ته شخصیی دا بۆنی هه ناسه م
له دلایه هه جی که عبی خه یالت سه قای چاوم ده گریی ناوی زه مزه م
روخت بۆ موسی دل ماتشی طور ده مت بۆ حالی من عیساو و مریم
ده زانم دینته سه رچی کاری د سالم
فریبی چاوی تۆ ده بکا به به له م

شۆر : سه ودا . مقراض : مقه مت . ماشوفته : شیداو . کونجشک : چۆله که .
شام : پواره . بکا ره م : بیله مپتوره . فریب : فریو . روخ : روو .

دهم هوی مهستی باده بم دایم	بایی خوم میقتاده بم دایم
هر سحر گاه به بانگی نهی هه لسم	باده و هر گر له ساده بم دایم
تو که شاهی به یوخ له بهر مهسپت	فرضه بۆ من پیاده بم دایم
حاجب هر ریخ بدا دلم دینسی	دهمی دهر میستا ده بم دایم
حق اولد دهر نه کا خه یالی محال	هر له هر اهم اراده بم دایم
بۆ شکارت منم سه کی عارف	بیله باین قولا ده بم دایم

دهم هوی بۆ نیشانهیی تبرت

دلایه سالمه نییها ده بم دایم

دریغا صعوه ناسا صیدی چه نگی شاهبازیکم زده می تیری نکاهی جادوانهیی عشوه سازیکم
 اگرچی ظاهر امسکینو درویشو گدار نکم له غز نهی خاد لر محمودی کیسوی به یازیکم
 له بیته تری نادری رتبه م گه لپی بالاتره میستا که من اکسیری خاکی ره گوزاری سه فرراز
 وه کو بهر جمی مدعی اخگر نه مام مه مشه و به سرا باناری شهنه ی تاته شی روی جانکودازیکم
 دریغا که شتی آمیدم که دیتته خاله تی سه بزی رقیبی سه گ هفت حاضرده بی معنی به رازیکم
 اگر بؤسته وه گه دروژمن له قایت نا امیدنابن منیش له م دهر گه دیاره ب طلب کاری نیازیکم
 طلب کاری حقیقت خاطر ی سالم له باطن دا
 هه گهرچی ظاهر ا دل داده بی عیشقی مجازیکم

ژه مره مول بی رووت به والله العظیم	خاره گول بی بؤت : بالله الکریم
تاقه خالی رووت به تجربه می مسیح	ساحره چارت به اعجب — ازی کلیم
نه قسه رووت بۆ دل به شاهی نه قشبه ند	یاری دیرنه به قورغانی قه — سدیم
قاهتت سهروه به گولزاری میرم	سیبه یوخسارت به فیردهوسی نیمیم

به اهم تا کوش له نکه بایی خوم : له ژیر کو پهمی مهی میقتاده : که و . حاجب :
 بهر ده دار . میستاده : راوه ستاو . نیهاره : داراو . جانکوداز : گیان تارین .

پەرچەمەت تارە بە-واللېلى كلام
 خەم بوو قە-دەم بەشمشېرى عەلى
 بېن لەبت شادىم بەسەر چەشمەى حەيات
 رەونەقە بۇ حسنى تۇ ماشوفتە گى
 بېن وەفا روحمى بە رەحمان و رەحيم
 قسەتم عجزە بە تقيى قەسىم
 دەردى تۇ نادەم بە دەومانى حە كيم
 سەر حيسابم خۇم بە سەرارى عليم
 ە سالم ەيم رابورد بە مەركى دولبەرم
 دل بريندارم لە بەر ديدەى سەقىم

دور لە خالى سەرى كۆى تۇ صنما نا-غريم
 كەرچى باسوختە ەم ملكە ولا كين بېن تۇ
 زمزمەى عيشقە لە ناومصرى و جودم ەم جا
 ئاتەش مەفشانە ە ناسەم وە كو نىبانى كليم
 ئاگرى بو ورقى كەوتە دلى مورغى چەمەن
 دو گەبى تە كەبى ەر غنچە ترازا بە نسيم
 دارزاوى فرحى وە صلە دلى زارو نزار
 ە برۆى شەشېرى كەچت بوو بە دوو نيم
 كەر لە نغمەت بە خە تا فحلى سە با نطفە نە با
 لە أمل حملى دەبى ئاھوو بەو نافە عقيم
 طالبى ديدەبى تۆبى بە شفا جۆى دلى ريش
 كەرچى نايبا بەد كارى حكيمى لە سەقىم
 خالى تۆبە كە لە ناو حلقەبى زلفا بە ە وەس
 نايە نلو دائرە مشتاقى ازەل نقطەى ميم
 لافى ليداو ە بە بۇ نافى كولى رومەتى تۇ
 روو رەشى كردوو ە تاثيرى گوناھانى عظيم
 تر كى تير ە نكەنى شيرين دە ەنى سيم ذقن
 سەرى صلحى ە بە گەردە ر حقى يارانى قەدىم
 كەر بە قىمەت نكە ەن كەلر خۇ زردو سرشك
 ديدەبى رشو ەتى بەك غمزە بە دامەن زە رو سيم
 كافى بە بەك نىگەت بۇ دلى توشنەى (سالم)
 دەستى كەم ناگرى ە نكامى كەرەم مەردى كەريم

تار : تاريك . خەم : كوور . ماشوفتە گى : شىواوى . سەقىم : نەخۇش . سقر :
 جەنم . تە كە : پارە بائىسكىكى كچكەپە لە بۇر گى دەدور ريت . سيم : زۇبو ،

ئەي قىبلەيى مرادان ئاخۇ بەرۋۇز گاران برسپوتە لەھىچ كەس حالى غرىبى (تاران)
 بوسۇند كەي كە خواردم من هر نوم كديومت حاشا بكم فەرا مۇش مىناق و عەبى جاران
 تانقى خاطر م بىن خورەم بەھارى حسنت دە تكى لەھە ورى چاوم ئەشك مە مثلى باران
 شو تاسحر لەھجرت بۇ من حرامە خۇخەو ھەرى صدايى گرىبەم وەك رعدى نوبھاران
 لا كين لەھە صلى كارا ناسيومە حالەتى تۇ سەنگىنە گوئى سماعت بۇدادى دەردە داران
 تۆھرە ھەوى كە چارت جەر گى برىم بەھما من ھەر ھەوم كە عشقت كر دومی وئلى شارە:
 د سالم ، لە جەورى دولبەر كۇتا كە شرحى دەفتەر
 تۇ بىخ خەبەر لە تاران ھەو بىخ خەبەر لە باران

ھەگەر دەستم دە گاتە گۇبى بوستان دە كەم گۇي مطلبم بيروون لە مەيدان
 لە غەمزەي تۆوہ دل رويىنى تەنگە بەجى ماوہ لە تىرت بەسكى پەيكان
 بەر اہەر لەشكرى كە بخوسرەوى عيشق كوريزەد ناخیرت وەك شاهی تووران
 بزاتم گەر ھيلاكى مەدعى دىع لە فرمىسكەم دەريژوم رەنگى تۇفان
 سى گۇرو سەرى بەھرامە جىبى تىر نىكاي ئاھووى من كەر یتە مەيدان
 لە رووى دەرياي غەم خووين زاہە دیدەم لە جىبى لؤلؤ صدف پر بود لە مەرجان
 كەفى عطفى بىرى دل وەك زولەيشا بە تىغى غەم لە عيشقى مامى كەنسان
 ھەگەر دولبەر قبول كا دىنى تەرسا دل تۇ و سە بى گەر نە يە صنمان
 لە گرىبى د سالم ھى دلدارە دولبەر
 دە بىخ خورەم وە كوو گولشەن بەياران

لەم لاپەرە بەشدا پارچە ھەلبەستى لەنگو نارىك و بى واتايە كانم بۇ ساخ نە بۆوہ .
 مىشاق : پەيمان ، بەلئىنى . خورەم : خوش ، شادمان . بوستان : مەمك . بيروون
 كەردەن : دەر كەردن . تەرسا : فەلە ، ديان . نىكايى ئاھوو . ئلوورد نەوہى ئاسك

حهك بگه م دفتري سمدي به دمه نوره به بيان بيمه سه ر مدحي ده هانت له ده مابه نده زمان
 بيمی به دنامه گه نابه مه به نیری موژه ت که دریا په رده بی دل دهر ته که وی رازی نهان
 نغمی کوانا له بی بلبل له چه مه ن وه ختی سحر له طرف شکوی مو گوئی گوله یکبار گرا:
 تابه خاکی قدمت دیدمی گول ره روشن بی فرشه بو مقدمی تو دیدمی صاحب نظران
 تانه گه حالتی دوری به منی خسته چباک دمی وصفی له بی جانانه شه که دیتنه ده هان
 دیده نایب که سمی گاهی ته ماشا جوز تو نیکه رانت نیه تی خوفی له طعن می دیکه ران
 شکوه بی حاصله د سالم ، له جه فو جهوری حهیب
 کبی ده سپنی له مه می چاره ده هم دادی که تان

لیم که رین با گریه که میدم به دید خنفسان نابه لی به کدم به راحت رابویرم ناسمان
 چنکه سیوی قدیم حق له پاش عهدی سلیم دایه ده س محمودی حاتم دلچراغی دووده مان
 شمعی ده سگاهی ملو کانه گیانه سر کزی برقی قندیلی فروزانی ده جو بو که هکه شان
 وه چه خوره م دولتی که بابه شرطی طولی بی دهستی حق به نو ره روشن کچراغی خانه دان
 شیوه که ل بو بو به به بدن خوب سر نقشی بدیع لاله و نه سرین که بی بوجام بلورین شمدان
 (شیوه که ل) بو بو به خانه بی باشا و ختی نهار دیم له هر رسو سفره بی ایوانی حاتم کردخوان
 واقعا له خوانه دا خامو بوخته ر ژوشو هر طعمایکی که نفسی ناره زوو کا میهمان
 شیوه که ل بو بو به عربانی عنزه و منتفک سه د که مه ند پر بوله سرچی تازی اسپ و مادیان
 چووم نیکه ام کرد له هر لادا له حجره بی خاصی نهو

دیم به قه بازار بی قسطنطینی تفهنگی زهر نیشان
 زیوری تاقی عمارت بوسر اسرره نگره نگ ره ختی قرنا سه بی حایل خنجرو شیری ده بان
 دیم وه کود کانی بزازی له سهریک بو خچه ها شانی تور مه و کولی خه زدیبا ی هندو به ر نیان

حهك کردن : کوژاند نه وه . ده هان : زار . جوز تو له تو به دهر . داد : ماف ، تو له
 خونفشان : خوین پزین . دوو ده مان : خانه واده . فروزان : هه لایسان . دیبا :
 چووره پارچه ییکی تلوریشمی به . بهر نیان : پارچه ی تلوریشمی گولداره .

ئاسمان زانى سەرى سەوزە نېھالى بەختى ھەو نازى لىچ كىرد چاۋى بەدوھەك ئافتى بارى خزان
 خانە وئىرانە بەيە كەتەب عالەمىكى كىرد تەباھ رەنكىيىرە نىكى لەسەر رەنكى پىرىدى بوغيا:
 داي سەرىباھەر كە گىرتى نبضى موج ئاسايى او يەك نەظر شىوا بە جارىكى حەواسى با بەجان
 تەن فەسردەي بىن زمانى تەن بە تەن عالەم ملول طايرى روھى روانى بەرزە چو بۇ ئاوجنان
 كۆل بە وىشومەي ھوادى كەرقضا پۇمرد كا فائەدەي كوانىچ بە حسرت قور بىلوى باغەبان
 كەي خىيالى بو كوتوپر خاسە بۇھ خرەمەنچ ئاسان نازل بىكا بەرقى غضب وانا كەھان
 كىرە درزىنى بە سەرىو مادام مادام ھەشكى خويىن بىن تەماشا كەن لە يەك صفحەي عىق و زعفران
 نائىرى صىرم بە حسرت و الە كىرانا بىرا

دەخ بە خور فرىسكى خويىنىم لە چاۋ وەك ئاۋدان
 ساقلم بىچ دادى ئەم ئەندوھى كىرايە بەدە من لە تاۋ اۋم تەزبەي عظامايە ماوم بىچ زمان
 تاخدىنكى قامتى تۆي كىرتە باۋەش مالى قىر بىشتى تا قانەت لە خەم خەم بوۋە كومالى كەوا:
 بىشتى احمد بە كەشكالەم رەختەي ناۋەختەدا كاشكى موقوف دە بو كۆچت لەرغى دژمنان
 بىشتى ناۋ تابوتى رەخت بىشتى سىۋىلى شكاند بىشتىۋانى بانە تاۋان و قەۋمى تازە مان
 بو بەزىيى كۆتەلت ساتىرە كەي پادشايبى رۆم بۇنە بەم لەم حسرتە كەنگوشتى حىرت بۇدھان
 تۆۋە كوۋ سەر بوۋى اقارب تەن كەسەر چوۋ تەن چىبە

تەن بە تەن بىچ سەر ھەموو كەۋتن لەخاكا بىچ رەوان
 چاۋ بىچەرخىنە لە تابووتا بەلای كاك احمد ا ھەر لەسەر تادامەنى بۇتۇ لە قوردايە نېھان
 خۇ بەسىلابى خەفە تىخانەي رسولت كىرد خراب

تۇ بە ايمان خانەيى قىرت كە بوۋ بوۋ ئاۋدان
 ھەم بۇ بۇتۇ خالى ئەم خەل كەنۋەنەي محشرە كاشكى دە تىدى لە تابووتا جىمىي مەردومان
 كاشكى دە تىدى لە تابووتا بەرىشانى كەرىم

رەنگ بەرىدەي خوشك لەب بىچ دەنگو ماتو بىچ زمان

بادى خزان : باي پايىزى . تەب : نۆبەتى . تەباھ : خراب . وەيشومە : روشە ،
 كىچەل . پۇمورده : ژاكاۋ ، كەچراۋ . ناگەھان : لەنەكۋ . ئاۋدان : سولاۋك .
 ئەندوھ : خەم ، پەرزۇش . سىلاب : سىلاۋ . كاشكى : خۇزگە .

رۆۋە كەي قىلى حىسبە ھەيغە مارە بىخېر كاشكى دە تىيىست لە تابو تا صدای گریه و فغان
خۆت لە جياتى مەن دە گریباي گەر بە چاۋ دە تىنى رەشىد

قور بەسەر دل بر كە دەرشىنى پەدر مە فغان كە نان

خۇنغىرى مەردوزەن لەم شىۋە نە چو بۇ فلك سەر بلندنا كى و ھادا يگر تويى خوايى گرازا
كە ھەلە بەر تابوتى نەودا گرىبە و شىنى دە كا پىيى بلېن توخوا بلا محشر چىە دادو فغان
حالى واپەس مازتە گان با ابتدا بېنئتە ياد نازيا بۇ باسى مە و بەم يىتە كا شىۋەن يىسان
بختى بدميدانى كە و تەخانە تىكچو تىرە رۆژ مطلبى زۆر عمىرى كەم ناكام رەفت و نوجوان
سەنگە دە تاۋىنى سىداي بۇ شىدە رويا نى حرم الامان مەي چرخى سنگىن دل لە جور ت الامان
دەج بەسەر رويا بەسەر روخسارى زەردا مەشكى سوور

ھەر بەسەر پىدا لە پادامانى دە رۆزى نارە وادان

ھىتى باكان دە بو لەم رېنگە و ايارى بكا يادەرى رېنگەي خطر بو عدلى بو پۇرە ھەرە واد
مەجرى تابوتى تۆۋختى كە كەۋتە گەردىن كەي دە بىع مېتر بە (آلان) ا عبورى كاروان
سەدى سەر ھىدى جەم ھەم پاسە بانى مەلكت شېرى يىشەي مەلكى بابان ژۇر دەستى رۇميان
ھكىمى تۆ ھىنى لايەت عزمى تۇ پە رۆزىن باغ عزمى تۇ پابندى سارق عدلى تۆ امنى مەكان
تەرزە كويۇ ئافە تى دەستى رزانن باغ و ناك واقعا مە قىيە نا و ختە خەزان بۇ بۇرە زان
پىشەۋەر دوزدانى سابىق تۇ بە كارى سەمى تۇن

ھەر لە پىستاۋە لە دلدا مستەلدى بۇ زىيان

نۇ كەرو سوارە پ تەفەنگدارت سەرا سىمەن ھەموو

نظمى تىكچو مانەۋە وەك كۆسە قەندى بىچ شوان

زاتەي مە سالم ، ھەۋاي شە كراوى سايبى بوو بە خېر

ئاسمان رېتى بە شەر ژەھرى بە دەمدا ناگەھان

پەدر : باوك . مە فغان : ھاۋار . نغىر : نالە ھاۋار . تىرە : تارىك . ناكام :

جوانە مەرگە ، بە ئاۋات نە كە يىشتوو . سەم : سام . كۆسە قەند : مەر . يىشە : مېشە ،

دارستان .

بی تو مهببو گریه موه که رعدی نهو به هاران به یوه سته دج به روما هه شکم به منلی باران
 نایی بکهم به جوز تو صحبت له که ل چدول بهر ناری مقامی ره ره به بهر هیزی تو به کاران
 ناکاته ره له خاطر سه در کوششی ره ستوو غهیره زو بیصای باران نه ندوهی بی قه راران
 میستاده و خه جائه ت که ردن که چو ته ریقم جانا به چاوی نوندی مه روانه شهر مساران
 شام و سحر وه کوو خاک بامانی بایی خه لکم هه ز بهس به یادی لطف ت که وتم له ریگوزاران
 سه در بار هه که ره له گوشه ن گول چه تری زی له سه در نی

دل نه نکه غونچه ناسا بی رووی گولعوزاران
 شیواوه دل له گولزار هه فغانی بولبولی زار به یوه سته هه نته ظاره وه چاوی رووزه داران
 پیوده به له گولزار هه فغانی بولبولی زار ناکه نه گوشه یاران نالینی بی قه راران
 « سالم » که سینه به سالم ناکاته رووی دول بهر
 جه من به دوه وری که نجا هر سورسیاه ماران

به خورِ خووین بینه هه گریه له چاوهی چاوی تازی من
 حه نالازم بووه بۆ بئی سه گی کۆبی نیساری من
 ره نیقان که ره دچن بۆ سهیری باغو گول خودا حافظ
 مه بابه له رووی یارا گول و باغو به هاری من
 هه که ره رقم بکاته مرکز خاکی که فی بئی یار
 ده گاته ناسان گز شهی کولاهی افتخاری من
 له دونیادا چه فای عقبام هه موو دیوه له دهس هيجران
 ده بی فردا له پاشا عفو من کا کرد کاری من
 گول و سه روو سنه و بهر هر طرف سه ریان فرودین
 بیچته باغوه که دول بهری سیمین عوزاری من
 الاهی ناسلامه ت هه ره قیب هه مده ردی « سالم » بی
 وه کوو کردت له کۆی جانانه قطعی ره هگوزاری من

معنیان وه کویهک شرحی من و دوله باری من قتلې من صحتې وه وشکوه بی وه دفترې من
 خوینې ظرفې بده نم وشکه له ناو ناگری غم دلې من مجه باری وه دورې وه او خگری من
 رشته بی زوق و نه لم دینه مقابل به وصال دلې من لاله بی وه دیده ی وه عبهرې من
 نه و بهری بوم له بهرو نعمتی فیرده وسی بهرین نخلې من قامه تی وه بوسه بی وه نو بوری من
 ربطی همسپو سه که ی دوو سه ره هروهک ته نو جان

سهرې من سایه بی وه خاکې ره ی وه سهرې من
 له نیگامې دوو طرف تیره بی لامع په یدا چپهرې من شوی وه گردنی وه گوهرې من
 نامه وی شادی خوم شادی جانانه به سه ذوقی من قصه بی هوره و زوقی وه جوهرې من
 عشقی ته لخی به فراقم له وصالا ده سکوت رویی من حنظلی وه توندی وه وشگری من
 وه چخوا بیکې به مارا هه هم تاغوشی بی یار دهستی من گردنی وه ساعدی وه بوستهرې من
 کوژتم قیه تی وصلیکه وه گریج حاصل له بی من بوسه بی وه و خه نجه ری وه و خنجرې من
 سه قهر و باغی تیرم دووره به به کین د سالم ،
 بونی من دوزخې وه بوسه بی وه کوثرې من

وه که سانه ی که عدوی عاشقی سر که ردانن یتل و بولوه سو کهم خیره دو چه یوانن
 کهس له سه رحردی بیابانی محبت ته که بشت وه کوو من سالکی هم راهه همو حیرانن
 ری ی حریمی حرمی عشقی نیه سلای دز باسه بانې سهرې هم کوبه جووانه ردانن
 هه شکې د سالم ، که به یادی له بی تو دینه که نلر
 قطره قطره ی له نظر اهلی بصر مهر جانن

به روخ ره نکین میان لاغر که مهر زهر رین (۲۵)

نیگه شاهین و موو مشکین زه نخ سیمینو لب شیرین

(۲۶) هه لبه ستش کورته له هیچ شوو یتیکې دا بوم ساخ نه کرایه وه .

نه و بهر : نو بهره . حنظل کوو و الک بوستر : سمنیر ، سهرین ، بالینت .
 چه نجهر : کاروو کهم خیره : کهم هوش . زده نخ سیمین . چه نه که زیو .

لهبت شه ككه ر خهطت عه نبر نوژت خه نجر قوت عه ر عه ر
 له عيشت دل و كوو بولبول له روتا گول و كوو گولچين
 سهي قامت قوي شو كهت قه مهر طلعت ملك خصلت
 كه مان نه برو نيگه هه هه و فريهنگي خو و موو مشكين
 به ريوخ و هك شه به نه برؤ خه م سيه هه به رجه م له من بين غه م
 گووارهي تو كه هاتوو چوو متاون مه و به روين
 به چيني زواف و هك سونبول احاطهي دا له ده و رسي گول
 به موو هه ر سوو له ريگهي موو به رووي دلنا ده كه ي به روين
 چووار فصلي له مهر فصلي به به كده م واله لاي « سالم »
 به هار هه شك و خه زان رهنگ و زوهستان ماه و دل هاون

رووه يا گول هه مه يا به ركي نه سرين	له به ست مين باشه كه ر يا جاني شيرين
هه موو شو تاسحر دل بسؤ خه يالت	حيكايه ت ميكونه نه بوتخانه يي چين
چ نه قاشق نه توي ليكدا له گول روو	تعالی خاق الانسان من ط—ين
له لاي خو م غيري تو كه ر كه س بووينم	جيهانم تيره كه رده د به ر جيهان بين
خه وه ده فعي صدا عي من وه ليج ماه	سه ري بيچ دؤست كه ي باشه د به بالين
له ولتا عه ييه من نه خچيري تو بم	نه مي تا به د مه له خ ده ر چه شمي شاهين
له خاطر ما نيه غيري وه فاو صلق	تورا ده ر دل هه كه ر ره حمه ت وه كه ر كين
به قصبي قه تلي من تيغت مه كيشه	مه را خود بيكوشه د ده ستي نيگارين
له جورمي عيشتي تو كه ر بسكوون زار	زو دونيا ره فته ني باشه د به تمكين
به مهر كي تو له عيشتي گؤشه واره ت	زو چه شانم بيوفتا ده ست به روين
له دونيا « سالم » و ميحرايي نه برؤت	مه باد هه انروز كو به ر كه رده د هه ز دين

من و یادی سحر یاران عجایب بیه قرار یکنین
 به سه رگهردانیا ههردوو ده لئی مه شغولی کار یکنین
 له هه مدهردت مه که وه حشفت و هره بولبول ره فیهت هات
 بنالین بابه جووت هه ره بهک ره هه ندهی گو نهوزاریکنین
 سه دای گریانی خۆم و دهنگی ناله ی دل له دهس ههجران
 وه ها دهی متصل شه هه ده لئی زهنگی زووار یکنین
 له سایه ی ده و له تی صاحب مه کان و ماشنم ده سکوت
 له کۆی جانانان دا دایم له گه له سه ک یاری غاریکنین
 له گه له زاعید به تقدیری فه له که هه رگیز جورا نایین
 له قورب و غهیره ره غه به تدا به مثلی سیرو ماریکنین
 ستاده م خۆم و جان و دل به « سالم » و هختی رابووری
 له ریکهت نه قد ده رکف به و نیشارت انتظار یکنین

جهنگی بابانی و عوسمانیان

(جهنگی عهزیز به گی بابانی له گه له رۆمیان له سالی « ۱۸۵۱ » ی بوونی دا)
 که به پینووسی مامۆستا محهمهد مستهفا کوردی له کۆقاری « ریزگاری » ژماره : ۱۰ -
 ۱۱-۱۲ ی سالی ۱۹۷۰ دا « ۴۳ » تاکی لی چاپکراوه . ۴۴ به نده « قصیده » به به
 بیهی بیرو بروای دۆکتۆر عهزهددین مستهفا ههروه کوو له (الواقعية فی الادب
 الکوردی) دا ده ری بریوه « ۸۵ » تا که .

داخه که له « ۲۵۷۳ » ی کوردی دا ههشت تاکی ۴۴ به نده گرنکو نیشتمانی به
 تاگرینه که تاوا دهست بیه ده کات (صاعقه و بهرقی نهحوسهت ظلمه تی دا شرق و غرب)
 به هه له که وتبووه ناو (دیوانی مستهفا به گی کوردی) به وه له لابهیره (۳۳) دا
 بهخش کرا بوو بیوورن هی کوردی نیه و هی سالی به .

جهنگى بابان و عوسمانيان

ايم گهرين باگوشه گير بم دسته و هژنو كهف زهنان
گيوه نوو كهى باى نزامت تارى كرد صفحهى جيهان
به زمى صيهى نيمه صيادى فهلك كارىكى كرد
رهنگه بالاي تير قهردان يته تهركيى كه مان
ضفى طالع جازبه بو كاره با بو خووين و دم
سهبرى چيهرهى بهختى من كهن بوو بهرهنكى زه عفران
نهوبه هارى من خهزانه و هخته كهى صبحم تهموز
پرتوى ماهه غم و چاكي دهروونم وه كه تان
توركى قورصى خور كه طالع بوو طنووعى كرد بهرهنقى
كهو كه بهى ماهى مورادى ههلى بابان بوو نيهان
دل له محنت كه يله مهلى سهبرى ناوشارم نيه
هه نى چاووم خووينى تيج زاوه له داخى مهردومان
راسته گهردوون چابو كه بو رهنگى به دره بطى وهلى
نارژنين رهنگى بهم رهنگه به موددهى سهد قران
صاعقه و بهرقى نحووسهت ظلمه نى دا شهرقو غهرب
بهرده بارانه به مخصوصى لسهر ملكى به بان
چاوى عيبرهت هه لبره ههى دل له وه زعى ده هرى دوون
سهبرى كه رومي ده لك چى كرد به زومرهى كورد زه بان

كهف زهنان : له بهررؤشيان دست به سهر دست دادان . تار : تاريك . كه مان :
كهوان . نهوبه هار : تازه به هار . خهزان : پايز . چاك : دراو . نيهان : به نيهان .
كه بل : پير . سهد قران : سهد سهده (قرن) .

رۆزى قەتل ئەمىرۇبە ئەلحەق وا (حىنى) بى دەوى

بۇ ئەدەبى تازى بە سەراسەر نىلگۈنە ئاسمان

يادگارى حاكمان و جانوشىنى سىلسىلە

نامرادو نەورەسى مقصد نەدىيو و نەوجەوان

سەد كەپۇزى گرىه بوو ئەمما ئەمن زۇر بىن كەنىم

پوورە (ماتان) ئەحمەد ئاغاي بىردە شلى دۆمە كان

دەرپەرىن باز مەبلى اقداميان نەبوو لەو بدعتە

حەسرەتا يەك دل نە كەبىنە شىوہ كەى كرىدى گولان

مەبلى لانيان بوو وە كوو كەروپشكى باش راو ھاتنەوہ

دەرنەچوون چا بوو بەھەملەى دىلە (كەھيا) كول كران

سەر بلووك لای پشتى كرت و سونكى دەوران ھاتنە پىش

حەسرەتا باز ھەم نەيانزانى (نىظام) وا بىن حەيان

سەر بلوو كيان خا ئە كەى ھەورامى بوو قالەى شەرىف

ھەم رەفەقىيان بوو عزىزە حىزە كەى چوچانىيان

ئامى ئەم حاكمانە تەحقىقە ئەگەر نە كرى نىظام

قەومى نووحىش دەچنە جەننەت بىن شك و شوپەو گومان

صرفى نەقدى رۈوحى شىرىن بوو ھەتا پەرورەدە بوون

بەچكە گورگ ئاسالە ئاخىر چوونە كۆزى دوو دەمان

رۆزى قەتل : مەبەسى رۆزى عاشورابە . نىلگۈن : رەنگ شىن . نەورەس :

تازە بىن كەبىشتوو . (پوورە ماتان ئەحمەد ئاغاي بىردە شلى دۆمە كان) ؛ (پوورە

ماتان ئەحمەد ئاغاي خىستە ناو كەرەستەو پۇشاكى دۆمانەوہ) . لان : كەمىن .

كەھيا : سەرۆكى شارەوانى . بازى تەوار : بازى مىن . دوودەمان : خانەوادە .

فهرقی فخری میلائی گہمی بہ بہرام و ہند
کہوتہ قہری چاہی غم لہو حالہ میری بازبان

باز وہ کوو بازی تہوار دہوریکی کردو ہاتہوہ
دہوری کہہیاو شاری گرت دیسان بہرادی نڈ کہران

وہک (کورچکی) ہر بہ کہ فیکریج لہدل
خو نیظامیش مثلی سووسن جوملہ دوو روو دوو زہبان

ہاتہ ژیر پاساری تہنگ لہشکر رکاب ہندہر رکاب
کہوتہ سہر کولان و سہرسیلہ عنان ہندہر عنان

ہو بہجی بہ برو غضنفر کووچہ کووچہ ناو سوقاق
سہر محلہ رہنگی بیشہی گرت لہنیزہی جانستان

رہنگی صحرائی ہہشہری ہوو شیوہ کہی لای (پیرمہ سوور)
گرمہ گرمی توپی (روومی) ہہوہوی سوارہی بہبان

ہو بہجارووی محلہ ہر طرف بہنجہی بہریو
بہی کراوین پین لہمہیدان پھلہوانی پالہوان

سہن سہنی سوارہی نظامی گیل (تولان) ی نورک موشاخ
بکرہ بگرہی کورد زہبان شاخ ناخی تورکیان

قہرناک و سہر بورہنہ ماتہش ہفشان حملہوہر
جہنگجو ہوون یہک بہیہک ہرسوو وہ کوو بہبری بہبان

بہرام : ہستیزہی بارام (مریخ) . قہر : ناخ (بن) . رادیا : ہلآت ہلآت .
زہبان : زمان . پاساری تہنگ : دہر بہند . رکاب : رکیف . عنان ہندہر
عنان : جلہو لہجلہودا . بہر : بہور . غضنفر : شیخ . جانستان : گیان
ہستین . ماتہش خشان : ناگر پوین . جہنگجو : شہر خواز .

بهختی سووتنی ساله ریچی حهق حهق حهقی لپی وهر گریخ
بهه نههک گیزی نههک بی وههک نهوان دایان بهمان

بو مداری نان عشیرهت قهت مه دارینکی نه بوو
ماشه کهمی طبعی بهلوی کهیدی ریومی هاته دان

شیری بیسهی مولکی بابان بوو (عزیز) نهما دریخ
وههک گریچی داموسکی بی قهومه کهمی زوو هه لوه شان

که رچی میصره شاره زوور نهما خراپه بی عزیز
روو مه دا لهم خهلقه تاخر حالهتی که نهمانیان

دیده نایینایه وههک یعقوب له هیجرانی عزیز
توی خوای صاحب مکان و توی خوایی لامکان

کهو که بی بهختی له چاهادا به پرتو بیته دهر
شمعهی امری منوره کا زه مین و ماسمان

جهنگهئی شههبازی بازی بازیانی باز نهوین
فش هه لات کههیا لهسهر بیضهی طمع وههک ماکیان

کهید : قیل . کهو کهب : نهستیره . چاه : چال ، بیر . به پرتو : به تروسکهو
دروه شانوه . شمشه : رووناکی . (فش هه لات کههیا لهسهر بیضهی طمع
وههک ماکیان) وانا (کههیا لهبهر نهوهی وه کوو مریشک لهسهر هیلکهئی قهرم
) طمع ، کورک بوو هه لات) .

شيوه نو هاوارو دادی د سالم ، لره ست زوړداری و پیدای خوین مزانه ی روژمان و
رووخانی سرای دوه ولته تی بابان ؛ هم چامه (قصیده) یه ی خواره وه به یتنوسی
دو کتور که مال فوژاد له روژنامه ی ژبني ژماره ۳۵ له بهرواری ۱۲/۸/۱۹۷۱ دا
په خش کراوه .

بده ده حوائی ته شخصای که خاصای مولکی بابانن
له پیدای فلهک هـ هر بهک سراسیمه و هراسانن
چوانانی سهی قهه بهسکی داماون له بی چیزی
له ژیر باری غما هر بهک له خهم وا میلی چهوگانن
له بابانا گرفتارن بهریشان خاطر و بی کهس
به چه معیت سیه به ختانه وه کینسووی خووبانن
که دان و بؤ که دا دهر گانه وانا کهن له بی چیزی
وه کوو نهریادی دانا هـ هر له فیکری خانه بهندانن
له ظلمی چه رخی دوون بهر وهر سهخی ته بمانی حاتم دل
به راهی کوی دوونانا له مهر سوو کسه گهردانن
به دهستی که شه کهش هر سوو دیرا بهرگی خود نارایی
قه بایی نؤ کهرو ناغا هـ مووی بی چاک و دامانن
له بابانا ته میسته چونکه قاده ی نؤ کهری دووغه
له حلقی ته هلی حه سره تدا هـ موو که مو له فینجانن
له وانای تورمه بؤشو شه هـ شو نؤشو ناز بهر وهر بوون
ته میسته خانه بهردوشن نه خوشو زارو عوریانن

سراسیمه : سهر گهردان . سهی : جووره داره سرویکه . چهوگان : گؤچان .
که دا : دهر ژزه کهر . بی چیزی : نه بوونی . وانا کهن : ناکه نه وه . دوون -
پهروهر : نزم پهروهر . هـ سوو : هـ موو گؤشه پیک . کسه گهردان : سووال
کهر . خانه بهردوش : مال به کؤل .

كەسانى جېيى نوشىيە نيان لە كۆشەي تەختى حاكم بوو
بە دەشتى شارەزوورا جوملە وەك غـوولى يىسابانن

دەلەرزى ، ھەورى نوو كەر يىتتە رووى كەردوون لە بايزدا
بە رووتى كۆنە خەز پۇشان لە نىكىرى بەرگى زستانن

صەفى پاشانى باب ئۆغلى لەدىيى كۆستەو دەباشانا
بە دەورى كەللەدا چۆماغ دەركەف جوملە چۆبانن

مىرىدى خانەقا زۆرن لەعەھدى عەدىلى رۆمى دا
لەئاغايانى بى بەش حوجرەھا (ت) جېيى تۆبە كارانن

ئەگەرچى طاعەتى جەبرە وەلىق عىللەت بە بىن كارى
وە كووقارى بە كايەك حافظى سى جزمى قورئانن

لەطوولى رۆزگارانا لەھەر لا خادم مەخسوم
وە كووقە صحابى پىنغەمبەر عمومەن رىوزەدارانن

سپە بەختانى بى دەوالت لەبەر بىن مائى و عوسرەت
كەھىن ھەممائى مالانن كەھىن عەللانى مەيدانن

. . . . لەفەوجى لەشكرى ئىسلام
لەخەوفا طفلى مەردوم وەك عىالى ئەھلى زەنگانن

صەفى مەقرووصى قەرزى ئىلتىزامى حاصلى رۆمى
لەئاو ھەورامى و كوردا ھەموو تىدىلو بەنھانن

چۆماغ : كوتەك . چۆبان : شووان . (ھا) : لەزمانى فارسىدا ئامرازى كەلە
(حوجرەھا) : حوجران . رووزەدار : بەرۆزوو . كەللە : مىگەل . سپە :
بەخت : بەخت رەش .

له فيكړي ميلتزاما شوه ده كهن شووړا له بهر عوسرته
سه هر بڼو هولي قوتني شو له ناو شارا پریشان

هوانه ي بهر شكستي ميلتزامي حاصلې روڼ
له تاو يڼو نيه كاگل چه ريني ميري جافانن

زه هر كرده ي مجاره ي بادشاهي چوونه ده روڼي
فه قيري مونكي هـ وشارو غه ريبې شاري تارانن

به ديپقاني بلاو بوون دايه ري بي كه س به قو ي د
له به لخوا دو كرو و نه وتي و ده لوجو وسيد سينانن

به كه و بازي خه ريكن ده سته بي مه عزورلي بي تاغا
موقيمي قه هرمان و مي ولي و تيمارو باخانن

حه يادارانې بي حورمه ت له تاو بي مائي و عوسرته
فه قيري دعي فه قيره و ته كيو هستيل و تافانن

گروه ي چه مچمه تاش هه روه كوو هوستادي خونساري
له دعي ته نكي و . . . . تيمارو دولا نسن

نه رياني قه ديمي موسته عيدين به قو خه ريك داري
به يادي تڅر به و كاو و جو هفسارو پالانن

قه ديم تن به روه ري نازن به بازارا غوبار الوود
هه كهر كا باري كا هوه روه كهر هينم فروشانن

شوورا : راو ته گبير . عوسرته : ته نكانه . كاگل چه رين : كاوان . ديپقان :
جوو تبه نده . تڅر به نووره كهي كاو و جوي وولاخان . هفسار : هوسار .
پالان : كورتان . غوبار الوود : توژاوي .

لەبیمی تازیانەیی مەردی رۆمی سەیندو سۆفی
بەئومیدی گەزۆو مازوو لەبن داری مەریوانن

هونەر مەندانی تیراوژەن قەوی دەستانی پیل ئەفکەن
لەرۆوی غەواصی ئەتراکا وە کوو رۆوبەیی گوریزانن

کوھەن سەوداگەری شاری لەشوررا مصلحت بینن
وەلێ نۆکەر بە بەتسالی تەرازوو بازی دووکانن

کرێکارانی ناکەس بۆ بناغەیی کولبەیی دێپقان
لەخانەیی کاولی نۆکەر پەیاپەیی خشت کیشانن

بەریی بیمو خەطەردا بەک بەبەک بۆ قاصیدی چاکن
بەبێ تەکلیدی رەهزەن خود بەخود بێ چیزو عوربانن

صەفی مەقرووسی بێ تەوسەن لەسەھمی (سەن سەن) ی ئەترەک
وە کوو عاشق لەھەجراننا بە کایەشک ئەشک ریزانن

گەھێ قەلب الاسد بەسکی بەبێ سایەن لە وادی دا
وە کوو مەجنونی سەحرايي لە بن خاری موغیلانن

کەزەو دوودی کەباب دەردی لەمەطبەخەپایی بێ دوودا
بە یادی قووتی شامی شەو جگەرھا بەسکی بریانن

طەئەب ناکا گەداقەت سووی سفرەیی صاحیبی نەمت
لەتاو ئەحوالی بێ نانی لەھەر جا خانە مێھمانن

بیم : ترس . تازیانە : قامچی . پیل ئەفکەن : فیل فریدەر . رۆوبەیی گوریزان :
رێوی ھەلاتوو . کولبە : کۆلیت ، کۆخ . پەیاپەیی : بەسک بەدووی بە کدا .
رەهزەن : رێگر . سەن سەن : ئەمە ئەتۆی . ئەشک ریزان : فرمیسک رۆتن .
بێ دوود : بێ دوو کەل . بریان : برژان . خاری موغیلان : جوورە دێکیکە .

بەظاھر خورپرەم و شادن لەرووی تور کی ئەروومی دا
لەلدا گەرچی دیک ئاسا بە مخفی جوملە جووشانن

بە ئەحوالی ملووکانی گەدا پەرور دلم سووتا
لە بابانا ئەمێستە موستەحەققى خـ پـرو بیحسانن

لەجەوری چەرخى گەردوون بەسکی حەبرانن بەناچاری
بەلاب خـ ئەندان و شادانن بە دل غامکین و گریانن

بە نامەزدی سەراسەر میسلی گورگانین لەلای رۆمی
ئەگەر رۆبین تەنی عەھدن وە گەر سامی نەریبانن

نظامانی مـ و لازم مەنصەبی مـاضی بیحەمدیللا
لەلادی دا بە دووشایی هەموو جووچینی دیپقانن

خەیانەت پێشەکانی فـ و جی بیرنجی لەبرسانا
بەناچاری لەدەیی صوفی لەرا وەرزپیری دۆمانن

مەلەخ طەبەن لەهیشووی دەغلی دیپقاننا بەهەر لادا
لەناو جاری گەنم هەریەک وە کوو داھۆلی خەرمانن

دریغنا بـ و سوواری خاصی پایتەختی سلیمانی
لەقیرگەو قزلەر و قۆرخ بەرووتی جوملە گاوانن

..... مەر کوو بی عارو گرانجان و سەبوك عەقلن
ئەوانەنی ئەھلی بابانن بە دل لەم عەھدە خـ ئەندانن

خورپرەم : کەیفخۆش . دیک : دیزە . ئاسا : وە کوو . جوملە : تیکرێرا ، هەموو
جووشانن : لە کولاندان . لەب خەندان و شادانن : بەلیو پێدە کەنن و شادمانن .
داھۆل : داوول . زووبین تەن و سامی نەریبان : ناوی پالەوانەکانی پیشوون .

ھامې كوا ئاينە رووي تۆي يېتە ناو   كەر لەسەنگ بېن نەقشې تۆ دە يكا بە ناو
 يىسى زولفت مورغى دل دىتتە لەرز   كەر بە سىنەم دابكېشم نەقشې داو
 گاهى رووتى مشتى رووتىم بە جان   خوشە بۆ رووتى گەدا رۆزى ھەتاو
 قەت بە كەس ناچىتە سەر دىوارى عىشق   ھەم يىنايە تا ھەشر نابې تـ ھـاـو
 كەس نە كاوصفى خەدەنگى پوورى زال   باسى خويىنىزى موژەت كەر يېتە ناو
 كې دە لېن ئاھوويى صيد ئەفكەن نىيە   واشكارى دل دە كا دوابەر بە چاو
 حاصلې عىشقم كراسى مخەتـ ھـ   مورده نابا مائى دونيا غەبرى جاو
 بۆ دلې « سالم » موژەت وەختى نىكەھ
 دەم بە دەم دىغ وەك خەدەنگى تازە ساو

ھەموو اشعارى دوشىنەم لەوە صفى لېوى رەنگىن بوو
 دە چەسپا لەب بە سەر يە كەدا جىكا يەت بەسكە شىرىن بوو

گران مېھرى دەھانى تۆبرى بەندى تەر ازووى دل
 دە لېن يەك نەقشە وەزنى ھېچە بۆچ ھەم نوقشە سەنگىن بوو
 مەلېن مەجنون شكا شانى لە بۆ سىنى سەگى لەيلا
 لەلای عاشق خلاقى عاقلې ھەم ھەتکە تەمكىن بوو
 عبورى دل بەچىنى زوافتا بۆ ماچى رۆخەسارە
 قەلەنەھەر راست بە بۆچىن چوو وەلچ مەبلى بە ماچىن بوو
 لە كۆلت ھەرچى خارچ بىو سەرى تە گرىجە قەبچى كە
 بلىن . . . . . خارچى بۆ رەونەقى دىن چـ وو

ئاب : ئاۋ ، رەونەق . پوورى زال : كورى زال كەرۋىستەم بوو . دوشىنە :
 دوى شەو . تەمكىن : شانوشكۇ .

قەراری عاشق و قانون و حکمت ضدی بهک هانن
که تەسکینی برینی دل به نه فحەمی زولفی مشکین بوو

به نیما ریسدی معشوقه عاشق کئیو له بن دینی
به لای (سالم) که نندهی یستوون بۆ گیانی شیرین بوو

هە حارثه گەردە و آت و جاه و حشمت بوو دوری و صدف و لؤلؤ و لعل و گوهرت بوو
خوبانی سیه موو به رینی رو خدەمت بوو هەر چه نده که عمری خسرو جامی جەمت بوو
چونکه هەمەلت زۆره چه عمری کئی که مت بوو

گاهین به دروعا روو ده که به قوبه بی حاجات گاهین له ره عیەت ده بیه مهرگی مفاجات
ناکەیی له دلای قەت به بهر فیکری حکایات هە جامی دونیاوو قیامەت به خەیاڵات
هە روژە که مردی نه هەمت بوو نه هەوت بوو

هەمین گەر آخر دەی ظالم دئی به ذات (ب) وهی زاهیدی باطن به دوو ظاهر به عبادات
بج تربیەت و مرشدو بج طهیبی مقامات دوینج که چه بوو داته زه بان لانی کرامات
هەمرۆ که ندامەت بوو ندامەت بوو ندامەت بوو (ب)

هەوەل فرحی دا فه لهک تاخر غەمی هینا کهم بو له ده هەن خەنده بی دل مانەمی هینا
باقل دەمی مهر گه که هەناسەت کهمی هینا عەرت نه فه سیکی که هەموو عالمی دینا
بهره له غەمیدا که هەموو صرفی غەمت بوو

فەرەح بۆ دل له طالعا چه له بوو به تەلخی عومری شیرین صرفی غەم بوو
چه زووی کردم له کۆی جانانە محروم له گەل من چه رخێ گەردوون پرستم بوو
ده زانن بۆ مصیبت دینە رینگەم شکارم موددەتی صیلبی حەره م بوو
له وه ختیکا به خوونیم توشنه بوو یار که بۆ من خاکی راهی جهی قەسم بوو

(ب) داخه کهم له م دوو شوینانەدا که له نگێ و که موو کووری تیدا به ههروه کوو
خوبان چاپکرا .

نه فحه : بۆنی خۆش . که ننده : هه لکهن . خوبان : جوانان . ده هەن : زار
ته لّخ : تال . پرستم : زۆردار . شکار : راو . توشنه : تینوو .

بەجان تەسكەن دەدا بۆي غونچەيى دىل . لە زولفا چونكە گاهى محترم بوو
 بە عقل ۹۹ مېرۆزە يىم زانى دەفوتى
 كە (سالم) عازمى ملكى عەجەم بوو

۹۹ گەرچى سېنە بۇ دىل وەك سوپەر بوو   وەلىن زەخمى خەدەنگت كارى گەر بوو
 لەوختى حاصل زانيم . بە تحقيق   نېھالى سزوى قەدەت بىن ئەمەر بوو
 لەبت سەرچەشەبى ساوى حەياتە   وەلىن بۇ كوژتنى من بەرقى شەرەر بوو
 لەرەشكى لېوى تۇ غونچە شەقى برد   لەخەندەت معجزەي شق القمر بوو
 دەسووتىچ دىل بە يادى رەنجى فەرھاد   ئەويش وەك من غريب و دەربەدەر بوو
 بە بىن رووى تۇ فضاي باغى (سەنەندوج)   لەناو دىلنا وە كوو نارى سەقەر بوو
 لە زاھيد مەگرە دىل ، سالم ، كەدوورەت
 لە سەسرارى محبەت بىن خەبەر بوو

دىلى شيرەنگەنى من صيدى چاڭدو بىن بوو   غەللى ئەم شيرە لە كېسويى ۹۹ وا مويى بو
 شوى حيرانى موسايى خيرەد بۇ دەمى قرب   سوختەيى طورى دىل ۹۹ فروختەيى رو بىن بو
 يادى احوالى گرفتارى ۹۹ وەختە بە خېز   كە كەمەندى مىلى من حلقەيى كېسويى بو
 نوويژى بىن غائە نە كرا بە ۹۹ بەر بۇ ، سالم ،
 رووبى دىل شام و سحر مايلى ۹۹ برۆ بىن بوو

۹۹ گەرچى شەو ئەنيسم وەك مەلەك بوو   بە بىن تۇ تىرى ماھم تا فەلەك بوو
 كە ئەلماسى م-وژەت كېرا بە دىلما   بە جوز تۇ ھەرچى مەوجوداتە حەك بوو
 كە فصاد قەصدى فصدى لېوى تىوى كرد   لەجىي نەشتەر لە باتى خوئين نەك بوو
 دەلجىي فېردەسە كوئىزارى سەنەندوج   وەلىن بىن تۇ لەلاي من وەك دەرەك بوو
 كەدانى شانە ھانە مەرجى زولفت دىل ، سالم ، لەخاكا وەك سەمەك بوو

خەدەنگ : تير . فضا : ھوا . سەنەندوج : سەنە . نارى سەقەر : ئاگرى دۆزە .
 (جېنم) غەل : قەلادە . كېسوو : بېرچ . شام : ئىوارە . فصاد : خوئين بەردەر .

ده زانی لاینه‌ی دل کھی له معراجی جلا دابوو له عکسی رویی تووه ختی له تاغوشی له قادا بو
 زمانی روغنی وصلت چراغی عمری روشنکرد به سروهی بادی هجرانت له حالاتی فه نادابو
 به ده متان ناوی من هاتوده بی سکی ابد لیدم ده مینیی تا ابد ناوم له نساو ناوی به قادا بو
 که ناوی مدعیت هینا به له بدامن له خوم بوردم درینغاشهر به تی مهر گم له ناوا اصلی ده وادا بو
 له ناو زولفا به زاری هاته گویم نالینی دل هه مشهو

که زیم هه نکوشتی حیرت دیم له کلمی هه زده ها دابوو
 به دل باورمه که معشوقه هر گیز تر کی عاشقا نیهانی لطفی دلدارم له هه نکامی جه قادا بو
 ترقی بو به وصلت ده ردی عیشقی سالمی مشتاق شکستی استخوانی هه و له ژیرسه ر مقمیا دابوو

لیوی تو هه وه خته سه ساغر ده چوو ایوی ساغر خوز که لیوی من ده بو
 نابریغ هه ساوی حیاتی ش توشنه کیم ساوی تیغی تو مه گهر ته ر کا که لوو
 چاوت تاخر بو به خوینیم تینوووه قهت له هیچ جی نه بو هه ناووی شیخ خو
 زولفی وه که جهوشه ن له بهر گی دیویه تی غهیری دولبر که س زری ناکا له موو
 ه سالم هی بو دل له زولفا زه حمه ته
 جومله اعضا زه خمو مه نزل مشکبوو

هه و باره که دایم وه کوو پاره ی جیگهرم بوو تابوو له دلا مهیلی به فه زمانی سههرم بوو
 کوچهی گوزهری تیری له دل دهر چوه ایما کهرچی هه مه جا سینهی سه ختم سو پهرم بوو
 بو شهمی فرح بادی فیراقت بووه نافهت تاخر شوی وصلت که وداعی سههرم بوو
 جانانه که وا مهیلی به مازاری ره قیبه نه حقیقه له تأییری هه ناسهی سههرم بوو
 ده م ووت نیه قهت ته لخی دووری لهوصالا شیرین قهدی جانانه هه تا نهیشه کهرم بوو
 زاهید به ته که بیور به لهدی عیشقی ده کردم
 که ودهن هه وه زاهید که نه زانی خه بهرم بوو

لاینه : لایینه . تاغوش : باوش . رهو غن : روت . کام : زار ، ده م .
 توشنه کی : تینوویتی . ناوو : مامز : ماسک . ته لخی : تالی . که ودهن : گیل

ویلۆ فیراری عیشتی تۆم شههر به شههر سوو به سوو
 بشته به بشته تهل به تهل دهشت به دهشت کو به کو
 قهیده له گهردهنی دلم زولفی سیاهی پسر خهمت
 حهلقه به حهلقه چین به چین عقده به عقده موو به موو
 تهنک دههانی دولبهرم حهسرهتی دایه گولروخان
 وادلی غونچه بوو به خوین پهرده به پهرده تو به تو
 جوشی ممشک و موی خوین کهوته کهناری ملکی رۆم
 سایل به سایل و شط به شط دهجله به دهجله جو به جو
 چهرخی زهمانه کهی دها به زمی وصالی یارو من
 بۆسه به بۆسه لهب به لهب دیده به دیده روو به روو
 نهغه بدا له عطری زوان لهو دهمه بۆ دهماغی خوشک
 تهپله به تهپله ممشک به ممشک نافه به نافه بو به بو
 خهرمهنی ه سالم هی فه قیر سووخته به بهناری عیشق
 خۆشه به خۆشه گول به گول دانه به دانه جو به جو

سهرو کاری خهیاالت ميبیتدا وهختی له کهل دل بوو
 نه به حسی سه رکهشی گول بوو نهعههد شۆری بولبول بوو
 ههتا نه کرا له طوریری زولفی تۆ مەشتی بهریشانی
 به پیچو نای سونبول بوو له حلقه ی چینی کاکول بوو
 له سری مطلبی یارم به جزم کس نه بوو واقف نیکاهای چاوی مهستی واله حالانی تعامل بو
 له وههراز اهندی افسرده نهیدی لذهتی مهستی به عفو و اچوسه راسه ررۆژ گاری چنکی ییدل بو
 بیۆ نه زدی که سالم دل له زولغاوه ختی شادیه مه کهرچی طی راهی ابتدا پر پیچ و مه شکل بوو
 پر خه م : پر چین . نافه : ناوک . خۆشه : هیشوو . مهفسورده : کز ، تیکچوو .

له بهر تەمبیری ئەم وێرانە جەننەت ملکی ئادەم بوو
 حەقیقەت پادشاهی کرد و لا کین موددەتی کەم بوو
 خۆشە ئەیامی گریبانم لە خاکێ کەعبەیی مەقصەد
 ھەموو قطرەیی سرشکم بۆ شرف وەك ئاوی زەمزمە بوو
 خەمیری خاکی من ئەووەل بە بارانی فەرەح نە کرا
 جووانی و پیری و طفلیم سەر سەر جوولە گی ئەم بوو
 بەدوو شانای بەریشانی بە تانای زولفی مشکینت
 نەھەر بۆ بەختی تەنھای سبھە رووزی عالەم بوو
 لەسەر سەبزی چەمەن سەھی قەدەم کە جیلووی کرد
 لەسەجەھێ خالی لالیوی بنەوشە گەردەنی خەم بوو
 بەقەری خەلووتی دولبەر نەنازی ئەی سەبا زینھار
 لەجەنی تۆ بیشتر «سالم» دەمی ھەمرازی محرم بوو

لەسینەم دا سەدای نالینە بێ تـ	دلی زارم بەسی غەمگینە بێ تـ
ئەبەد وەك من غەمیش صاحب وەفایە	رەفیق و ھەمدەمی دیرینە بێ تـ
ھەناسەیی سەردی من دینج زومستان	گەرمی گەرمی دلم ھاوینە بێ تـ
دەم تالو سرشکم شۆرە دا-م	تر شرووم و قسەم شـیرینە بێ تـ
دلم باغ و گولم فرمیسکی ئالە	بەھار عومرو ئەجەل گولچینە بێ تـ
سرشکم قەرمزو دیدەم سفیدە	روخم زەردو لیباسم شینە بێ تـ
فەرەح رابورد ئەبەد بێ تۆ عبور کا	بەرووی دلما خەفەت بەرژینە بێ تـ

لەچنگ غەم سەبەدە «سالم» وەك کە بووتەر

لە دلیا میخەلە بی شاھینە بێ تـ

خەمیر : ھەویر . سرشک : فرمیسک . تانا : تاک تاک . جوولە گی : پیکرا .
 دووش : شان . سبھە رووز : روژرەش . سەبا (سبأ) : سرووی بای روژرەھە لانی
 شۆر : سوویر . سفید : سبی . روخ : روو .

رىئى ئەجاتى موشكىلە ھەر كەس بېي دەسكىرى تۇ
 نەرموو واگەردن كەچم حاضر لەبەر شەشىرى تۇ
 زولفى تانات تا احاطەى گەردنى داوى بوو
 بارى ئەھلى كوللى عالم جوملە گەردەن كېرى تۇ
 مەردومەك خوونىرىئى ئەشكن وەك موزەت خوونىرىئى دل
 مەردومى ئاويش دەبن وەك مەردومان تەسخىرى تۇ
 سارى ضحاكىن يە كايەك مومت بەمەحبووسانى زار
 وە چ صەعبە بەند بەندى سلسلەى زىنجىرى تۇ
 دەنگى خەمىازەى دل دەبىم لەشوقى خەنجەرت
 انتظارى كوژتەم تا كەى دەبى تەئخىرى تۇ
 بۇ خەيالى ئەقىشى تۇ (مانى) لەمن كەودەن ترە
 رەنگى خامەى كەردگارە صەنەتەى تەصوىرى تۇ
 زەخمى توشنەم كەر لەتەت دەفەبىن ئاوت نەدا
 عىللەتى بەختى بەدم بوو ئەك لەبەر تەقىرى تۇ
 ھەر كەسانى تېبى موژگانى دى بەرەسى قېضو بەسط
 طرفة العىنى دەبى سەد ملكى دل تەسخىرى تۇ
 تىك شكا بشتى خەمى د سالم ، لەدوورى قامەت
 راستە دەشكىنى كەمان وەختى جوداىى تېرى تۇ

لەمشرىق تابه مغرب سىحرو جادوو	بەغەمزەى چاوى ەخورت بەتال بوو
لەتور كستانى روونا خالى مېندوو	غرىبو كۆشە كېرە فەردە وەك من
مىانت چۆن تەفاوت كەم لە گەل موو	بەھەلقەى مووى زولفت تا مىسانە
جودا نابى سەرم يە كدەم لەزانوو	لە بەزمت تا بەنا كەمى جودا بـــ

مەردومەك : كلىنە . خەمىازە : بلايشك . مانى : نىكار كېشىكى كورد بوو
 ۲۱۶ سال پيش عيسا . زەخم : برين . ميان : ناوقەد . زانوو : ئەژنۇ .

سەۋادىڭكە لەنسخەي چىنى زولفت
 بەقەصدى گرتنى دل توركى چلوت
 سىياھى نوسخەيى بەرى پەرەستوو
 بەرووما تىغى را كيشا لە ۴۰ بىروو
 ۴۰ سالم ، لەلاي م-ن
 بەين روخسارى دولبەر باغى مینوو

بەحسرت ۴۰ شكى ئالم دىتە سەر روو
 دە كا شىرىن بەعاشق كۆشە گىرى
 دەزانن خەرمەنى من بۇ گىرەي بەست
 لە كوويى يىنى اشارەي چاۋە كانت
 بەمەرگى تۇ لەبەر تۇ شە بەمخەت
 دەنالىنى دلنى زارم ۴۰ كوو زى-ر
 عەجەب ئاسايشىڭم دى لە ھىجرەت
 بەسەر رووتا كە افشاينى سحر موو
 لە كوئىچى لەعلنى لىوت خالى ھىندوو
 پىرسن گەر لەيارى ۴۰ تەشەين خوو
 تە گەرچى مەستە ۴۰ ۴۰ چاۋى ئاھوو
 سەرم نايىنچ پوستەر غەيرى زانوو
 لەشاما شانە كەي گەر شامى گىسوو
 لەخارا رەق ترە بۇ من بەرى قوو

داينە بەپەھلوويى روخا حلقەي گىسوو
 ئەندازەي ھوشى حرمو چلوە گەرى يار
 خۇز لغور خت ضدى بە كىن سىجرە كەسازان
 بۇ ظلمى لە ئەندازە بەدەر ۴۰ بە كى خلقاند
 دەستم بە فرىيت كە شكا حسرتى ناخۇم
 حاصل لەيە كىكا بەپەشىمانىە دوو مەيىل
 جىنى نايىچ لە كولىبى دىئاخە لوەتى دوروو
 مطبوعە بە اطرافى كولا سنبلى خۇشبوو
 دىنئىتە نظر دەشتى خەتاۋ رەمى ئاھوو
 خستوتە ژىر مارى سىبە دۇشە كى پشكرو
 خەللاقى ازەل مشرى تۇ طبعى ۴۰ لا كو
 خۇت چو نكەشكاندو تە دەيى يىغە بە ۴۰ ستو

مىنا دلنى و بازىي وەصلت لە مىانا

۴۰ شىشە بە دەشكىنچ يقين ۴۰ سالمەي بەرخوو

يارى ساحر نەژادى سىلسىلە موو
 دلنى رەوشەن مەكانى لەيلايە
 بەعدە زىن كارى من بە زىنارە
 دلنى بردم بە نىرگىسى جادوو
 منعكس بىلۇ مىنانى ۴۰ اينە روو
 دىنى بردم نىگامى تەرسا خوو

پەرەستوو : پەرەسلېز كە . مینوو : بەھەشت . بوستەر : سەرىن . زانوو : ئەژنۇ
 ئاسايش : ئاسوودەيى . خارا : بەردىڭكى رەقە . قوو : پائىنە يىڭى مل دىرژوۋە لە
 لەلاۋى دا مەلى دە كاۋ پەرەكانى زۇر نەرمەن . مىنا : ئلۆينە . تەرسا : فەلە .

ھەلە ئەمى دىڭ بېچىنە لاي مجنون
 دلى پىكام بە عىشۈە تىرى موزەى
 كەرەمى كرد سىھى و مەستى
 باز ئەگەر رىئى نىبە بە طورىرى يار
 مەستىبى مەن وەرايى يارانە
 كرى بەست دىڭ بە شو لە نەشتەى رام
 شاپەرى دا لە دىڭ خەروسى سحر
 ھەربە كىكە خودايى حق نەك دوو
 وحىدە لا الە الا ھـ

نەصىرى و دەپلەمى و گەبرى بە دخوو
 ھەزار جار ئۆف برايم ئاغا لە دەس توو
 بە دايم خوويىرى بە وەك شبرى سەر كوو
 دو گوئى سوو كىم بە جارچ ھەردو كەر بو
 كە عالەم گەردە ھەروەك ئۆزى ئۆردو
 كە قوشچى بازى تىب بەردا بە قوو قوو
 بىلاھى دۆمە ژن لىھى نىب بە كار دوو
 شەپۇل دا سالە خوئىنا ياخووا زوو
 شو كور بۆبە لە بەر يىنى دەرات بوو
 دلى زەردو برايم ئاغاش بە مەردوو
 سەرى ئاغا بە . . . ى ژنى داچوو
 ئەگەر حالىم برايم ئاغا وەھا بوو
 وەھا رەشكەم وە كوو پەرى پەرسىتوو

پىكمان : ئەنگار تىن . خوم : كوو بە . سەبوو : كۆزە لە . كەبىر . زەردەشتى .
 قوشچى : راو كەر ، بالئىدە بە خىر كەر . عىشۈە : نازو كرىشە . موزە : مۇڭ .

کهوی لوتی به که بقی خوت بخوینده خوا وای کرد که حالی من وها بوو
بیلاهی قاره کرتان قمت نه مینی چه دل بیخووا سر و سینگ و به لوو بوو
برایم ماغا له قور نیش سهر ایا
وه کوو باب مردووان بوی کا خوارو

هژدها به که شو بینج ماری زولفت گهر له خور
مهم ده سینج انتقام هرچی هه زیهت بیج له هور
قمت نه بوو نه شهو نه ا کا مه زره عهی عومرم به مار
لئی نه دا بای خوریه می تا که ته هه نکامی دره و
طوره بی هیئا به روودا روو به رووی من خوی نوواند
وا مشخص بوو که نه هیه دبدنه نی، نایینه شوو
خه طی دا وختی له وادی سینهما ناهووی خه یال
درده چی هه سبی هه ووس هه رجا له دوس عقم جلوه
سامه و نطقم له تکلیفاتی دونیا فارغن
نیمه بیج تو تاله گه ل کهس تا قه تی گرفت و شنو
کهی به سالم درده چی « سالم » له بهر تیری نظر
دیده بی چاووت ده پیکین تور کی چاوت گاهی دهو

عیلاجی ایشی دل نا کا به سرد مه ره هم چه کیم هه مشه و
له زه خمی تیری موز گانت به نه و عین بوستر هم هه مشه و
له لب نه قندی حه یاتم خوونبه های به که بوسه داناه و
هه گهر یاری قه مهر طلعت قبول کا مشتهریم هه مشه و
خه تابه گهر هه وایی عطری گول کهم تا حه یاتم بیج
هه گهر بینج له مشکلی زولفی تو بویج نسیم هه مشه و

به لوو بوو : به روو بوو . خووار بوو : نای رځ خودابه . خوریه می : شادمانی .
هه نکامی دره و : کاتی دروینده . کوفتوشنه و : کوتنو ویستن . گاهی دهو :
کاتی غاردانج . بوستر هم : له ناو پیغه فغ دام . نسیم : سروه (با) .

هه تینهی دن بکا گهر ته جروبوی قهر دوت به باریکی
به رابهر هه و ده بیج مـ ووی کا کۆلی هه بندوی زه غم هه مشه و
له خاککی ئاستانهی دوا بهرم هیفتاده م و شادم
ده گاته تا قی کیسرا رفه هتی چیگهی سه گیم هه مشه و

سحر جوی سجده شاهید بیج له هه شکی سورخ و رووی زه دردم
له خاککی کۆیی تو ئالووده به مـ هر جان و سیم هه مشه و
هه گهر چی احتیاجی ، روو له قایی کهس مه که « سالم »
به هه میندی کرم الله خوداره هندی که بریم هه مشه و

له مه هتایا که دل دی بهر چه می وه که عقره بت هه مشه و
گوریزی دا له عقره ب که و ته چاهی فیهغه بت هه مشه و

له وه سلامو له بهر گۆ خه و فنا کم هه می ذلهک ئامان
به که می من بده تغیری نه حسی که و که بت هه مشه و
به لئج هه می دن هه گهر هه م داستانی زولفی دولبه بر بی
له ناو جه می بهریشانی جه می می مطلبت هه مشه و

له سجده ی خاککی جانانه تو هه می دن غفلت تا که می ؟
ده ترسم وهر گهرایی ملحد ئاسا مذهبت هه مشه و

وه کوو هه شکم به یابهی خووینی ئالم هه می عقایی غم
به سهر جهر گا له دن ده رژج له چیگهی میخلاهت هه مشه و

سه هر گهر بۆ شکارم دئج به صحرا با مرخص بم
حه نایی که م به هه شکی دیده سبی مهر که بت هه مشه و

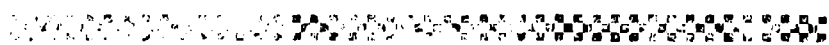
به به نهانی له کۆی یارا سه گه ئاسا مه سکنت ده سکوت
ته شه کور که گه لئج بالاییه « سالم » مه سکنت هه مشه و

هه تینه : هه تیو ، نه نداز یار . هیفتاده م : که و تووم . هه شکی سورخ : فریسیکی
سور . ئالووده : پیکه لاو . سیم : زیو . مه هتای : مانگه شه و . گوریزی دا :
هه لات . خه بتهب : بهر خه به به . کام : دلخواز . به یابهی : بیج پسانه وه . میخلاهت
چه کالی بالئدان .

شەبۇلى بەحرى ئەشكەم پىردە كا پىشتى سەمەك ئەمشەو
 صدای رەعدى فوغانم كەردە كا كۆشى فەلەك ئەمشەو
 مەزەى بەزمت لە كوورەى سىنەما برژا بەتەر دەستى
 لە ئەشكەم بۇ كەبابى دل موھەبەت نەمەك ئەمشەو
 ئەگەر بەد بى ھەموو دەم غەيرەتم جۇبابى پاداشە
 لەریشەم دەردە ھېنا وەك دلەم چەرخى فەلەك ئەمشەو
 بەبى بەزىمى ھىرەم ئاواىى دولبەر بەسكە دل تەنكەم
 فضای دونيا لەمن پىر نارە وەك عىنى دەرەك ئەمشەو
 لەصحرای تەجرەبەى عەشقا دەبن رامم كەلىن ئاھوو
 لەصدقا ناھەبى مەجنون و مەن ناين بەبەك ئەمشەو
 مەنەر كە لەرىى مېھرا ئەگەر بىنى كۆلبەبى «سالم»
 دەرىژىق بۇ نىشارت ئەشك وە كوو دورمەردومەك ئەمشەو

لەبەر بەيكانى تىرى ئاھى من مۇمە ھەجەر ئەمشەو
 درىغا كەر نەكا دولبەر لەنالىنم ھەزەر ئەمشەو
 لەوصلا چۈنكى پەرورەدەم بەبۇسەى لىوى شىرىنت
 دەدا ھىجرت لەرىشەى دل دەمادەم نىشتەر ئەمشەو
 بەئەھىستە لەبم كەر بىتە سەر رووى نازكت يەكەم
 لەجەبى بۇسەم دەبىنى مەجزەى شەق القمر ئەمشەو
 لەنېشى ئەژدەھای زولافت وەھا كەوتوومە رووى بالىن
 بەجوز ھدى لەبت ناكا عىلاجى مەن بەشەر ئەمشەو
 مەھى بەردە نىشىن «سالم» لەپەردە ھاتە دەر بىشك
 خەجالت دەبىگرىج كەر مەھ لەبورجا بىتە دەر ئەمشەو

ئەشك : فرمىسك . فوغان : ھاوار . كۆش : كووى ، نەك ، خووى . دەرەك :
 دۆزە (جەننەم) . مېھەر : ئەقېنى . نىشار : شاباش . نىش : تېش .

وا دل له خه يالانی کهسی بر غمه نیشو و روی گونبه دی دوران له هه ناسم ته مه نیشو و
 گهر خاکی تأسف به سهر اکم له فیراقت بؤ حه سره تی من طوره بی عالم که مه نیشو و
 غرقم له غمی یادی برؤت هینده له هیجران وک . . . که مان قهردی ضعیفم خه مه نیشو و
 وک جیشی ملخ لشکری غم ملکی دلی گرت بؤ کشتی امل داسی طلب بی ده مه نیشو و
 باسینه و هاشک و دلؤ غم بینه حیات بریان و که باب و نهک و سفره مه نیشو و
 وک خاتمی تۆ نه قشه له جی ناخونی حسرت مه نقشه له شوقت که له روی سینمه مه نیشو و
 معلومه که گریه مه له هه وای که بهی رووت بهم هاشکه له دیدم که ده لئی زمزمه نیشو و
 سامانی دلی غم زده جانا له فیراقت وک سلسله بی زوافی خه مت دهر هه مه نیشو و

« سالم » له هه وای مجلسی نه و . . . قهردت
 وک بوربوتو نهی تابه سه حه ناله مه نیشو و

هیسلاکی جانی ییمارانه نیشو و سیه وک طوره بی یارانه نیشو و
 له چاو هاشک و له دل نامم بیرون دئ ده لئی تۆ فانی باو بارانه نیشو و
 له نوسخه بی مووته یا تأثیری به ختم جیهان یه کسر وه کوو قه ترانه نیشو و
 له گوویما ده نکگی دهق البابی دل دئ خه یالی یاره کهم میه وانه نیشو و
 بینات کرد عهده که بی ضحاک کی تازی له طوریه ت موو به موو مارانه نیشو و
 له مه یلی صبرو قه هری وک سموومت له باغی دل که لا ریژانه نیشو و
 له که رمی دل کولی شادی وه ربوه شکوفه بی غم له نه و خه زندانه نیشو و
 شه به یخوونی نیکه ه قله بی دلی گرت به جوز غم هه رچی بی تالانه نیشو و
 به نومیلی به هاری وه صله که بی تۆ له هه وری دیده هه ر بارانه نیشو و
 له رووی عکسی خه یالی لعلی لیووت دوری هه شکم وه کوو مهر جانه نیشو و
 له لای « سالم » هه کهر هه کله وه کهر شورب
 به بی تۆ دوور له تۆ سندانه نیشو و

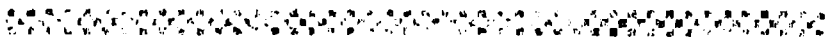

گونبه دی دهوران : ناسمان . ملخ : کولله ، کولۆ . خاتم : ههنگوستیله .
 غم زده : خه مکین . بوربوت : نامرازکی شایلو غانی به (موسیقاً) . نهی :
 بلووتر . بیرون : دهره وه . شکوفه : خونچه .

طلب كەم گەر بەغەيرەز تۇ لە الله
 لەبەر ئەشكەم لەخاكا جىسى پەرىبووت
 وەھا پىر بوو بەئىما دل لەپەيكان
 دلۇم دوزدانە بۇ سىبى زەنەخ چـوو
 بنىزە شەھرى دل فەوجىن لەموژگان
 كەھى ئىما لەھەر سوو توركى چاوت
 بە عفو چى مناجاتى سحرگاہ
 لەنوردا روو بەرووی دیوارە وەك كاه
 بەمادە دیتە دەر ئاھىن لەجىبى ئاھ
 لەخەوفا پایى لەغزى كەوتە ناو چاھ
 ویلايەت نەظمى كوا بى لەشكرى شاھ
 بەمەستی خەنجەرى كیشا لەرووی ماھ

قەدت نەخلو روطەب لىـوى عقیقت

ھەمەس پىر زۆرۇ ە سالم ە دەستی كۆتاھ

سەوادى قىرگۈنى شەو لەنوسخەى غەنپەرىن مووتە

سەراسەر رەونەقى دونىا لەئەكسى خالى ھىندووتە

سىھ روو بىم وە كوو زولفت سەرى موو گەر خىلافى بى

بەھەقى مەصحفى رووی تۇ دزى دل خالى ھىندووتە

بەناھەق كوژتمى موژگانى خووينىزىوت وەلى زانىم

ئە كەل من ئەم ھەموو كەچ بازىھ تەحرىكى ئەبرۇتە

وہ كوو موژگانى تۇ بەر گەشتە بە طالع بەرووی مندا

بەرىشان زولفى مشكىنت لەكەل ئەحوالى من جووتە

بەھەشتە وەصلى تۇو من لەبن خارى موغىلانا

لەوختى دووریا گولشەن وە كوو صندوقى تابووتە

جەرازی حوكمى بەھرام چاوو شەككەرى لىوت

لەقانونى وصالا بۇ دلنى من قووتى قووتە

ئىما : ربك (اشارة). پەيكان : تىر ، سەرە تىر . دوزدانە : دزانە . زەنەخ :

چەنە گە . لەغزى : ھە ئغلىسكا . قىرگۈن : رەنگ قىر . بەر گەشتە :

وہر گەراو . موغىلان : جۆرە دىر كىكى غەرەبستانى بە .

دلی ساحر له بهر زولافو زه نه خ ناگاته رو خسارت
 له لایڼی حه لقه بی نه نفی له لایڼی چاهی هارووته
 به سڼی دوون هیبه ته گهر نارو زووی نه و رهنگی شاهی کا
 هه تا سهر گه شته د سالم ، نوفتاده ی سایه بی کووته
 ته فو رو چگاهی دل گولزاری رووته هه تاو نیچیره یی زنجیری مووته
 ~~~~~
 ده لرزی دل له بهر سهره نگی چاوت له روونا تا به روو شمیری رووته
 مه که مه نی سببا با یی به سهر ما ده ماغی من فوره ح نه فزایی بووته
 معنی ره ونه قی یا قووتی لی-وت هه تا بوو نه غریبه ی رووت و قووته
 چ حاجت سوورمه ساین چاری د سالم ،
 هه تا کوولمی جه واهیر خاکی کووته

خه می قه درم له غم دا شیوه بی نه برؤته یا مووته
 به دائم پیچشی خاطر وه کوو کیسووته تابووته
 دلی ته ننگم له عیشوه و فنی توو محبووسی جاویده
 له چاهی محنت و غمدا هه تا وا خووته هارووته
 خه یالئم تیره وک نه لاس و هم له م فیکره دا کووله
 له بانی خاتمه ی له علت مه گهر یا قووته یا قووته
 له حه لقه ی چینی زولفا دیده بانی عارضه خالت
 له گه ل دلداوه گه ت تا سبجوو نه افسوون خووته هیندووته
 مکانی دل که کیسووته نه بهر هر گیز جودا نابیی
 له له ننگه ردا هه تا ماهی له گه ل گاجووته وا جووته
 هیلاجی حالی د سالم ، که حه کیم تاسا ده خیلت بم
 ده وایی دهردی بی دهرمانی نه و تابووته یا بووته

جاوید : همیشه ، هه تا هه تابه . دیده بان : کیشکچی . تابووت : داره بازه .
 بووته : بونی تویه .

زولفی اتۆ موو به موو خەریکی خەمە
 ساغری تۆ لە بادە دائیم پـ پـ
 قەت بە ئومیدی مەرحەمەت نابـ م
 بە خووینی چەرگ و دل لە فیرقەت دا
 بێ کەسانە مـ چۆ دلایەتی مـ
 کەسی بێ کەس کەسێکە بۆ هەر کەس
 دلی من نەو بە نەو غریق غەمـ
 خاطرێ من هەمیشە پـ پـ
 لە طرف تۆوە قسەتەم سـ سـ
 رەنگی ئەشکم بە راستی وەک بە قەمە
 نێه رێگەت ئە گەرچی بۆ حەرەمە
 مەن بە نەو غەم جوو چەشمە بێ کەرەمە
 هەر بە کێکە خودایی حەق ناک دوو
 و حـ لاله الا هـ و

لە نورو لامبە تەشتیکێ راگرت و وتی روومە
 بەدوو شەه ئەژدەهای پـ نیشی راگرتو کوتی موومە
 تکام کرد قەتلی ناحەق بەس بکە جاننا، وتی : فەرزه
 کوتم بۆ ئاگرت بەردایە عومری من ؟ وتی : خوومە
 کوتم گەردەن کەچی عەشقت منم نەنھا ؟ وتی : شیتێ
 سەدی وەک تۆ لە هەر سوو بەستە بێ زنجیری گیسوومە
 کوتم با بەس لە خووانی وە صلی تۆ نەو پێدو بێ بەش بـ
 وتی : مردووت مریع عاشق بەدایم زارو مەحرورومە
 کوتم رەحمی دلێم بەس کاری بە توند بوو وتی . . .
 بەمن چی تیرە بارانی نیکگاهی چاری جادوومـ
 کوتم زارم لە غەم رووانی ، وتی : قانون مەشپوینە
 وەفا بۆ دولبەرانی هەمی بێ خەبەر بە کبارە مەدرومە
 کوتم « سالم ، دزه ، دەستی بلند کرد ئایینە راگرت
 وتی : کیشکچی ئەم باغە بەدایم خالی هیندوومە

خەم : پیچو تاو . نەو بە نەو : تازە بە تازە . خاطر : دل . ستەم : زۆرو پێدای .
 بە قەم : رێق نیاس . چەشمە : سەرچاوە ، کانێ . زار : بیمارو کە نەفت .

سوادى بەردەيى ظلمت سىياھى نىسخىبى مוותە
 شوغاعى ماھى دوو ھەفتە لەعكسى ئاينەي رووتە
 نىگاھت گەر بەئاھووى چىن بىدەم نىسب درۆى محضە
 خەتا يە گەر بلىم مشكى خەتا ھەمبويى گىسووتە
 زىيادى غصەيە — قۇمن تفرۇج موسى ھىجران
 فضاي ھىجران بەيىن رووى تۇ وە كوو صندوقى تابووتە
 جىھان تارىكە بىج وصلت لەبەر چاوم وە كوو دە بچوور
 سىياھى مەردومى دىدەم لەعكسى خائى ھىندووتە
 لەصدقى عىشقتا تاقم وەلىق موددىكە بىج وصلت
 دلى بىر حىسرەتم دائم لەگەن ھەمزادى غەم جووتە
 شكانىت خاتىرى «سالم» لەسەر بۇسەي لەبى لەغلت
 لەسايەي گرىبەو ھىستە سروشكى رەنگى ياقووتە

دلى مازارى بىن يارى مەشخى دەردى كارىتە
 بەحالى دلى دەسا ھەي دىدە بگرى وەختى زارىتە
 وصىيەت نامەيى دلى سوويى دولبەر كەي بەرى بەنھان
 بەقوربانى بەرت بىم ھەي كەبووتەر وەختى يارىتە
 لەھەنگامى تضرعدا بەواضح داي فەلەك جووابم
 ووتى ھەيامى شادى چوو زەمانى سۇگەوارىتە
 بەيادى دولبەر ھەمشەو دلى دەمى ھەي سىنە مسرورە
 مەدە رىنگەي غەمى بىگناھە كەھى بەردەدارىتە
 كەزانى بۇ نىشان تىرى نىگاھت قەت خەتەر ناكا
 لەقەلەھى سىنەيى تەنگا دلى «سالم» حەسارىتە

سىياھ : رەش . نىگاھ : رووتىچ كىردن ، تەماشىا كىردن . ھەمبويى : ھاو بۇن .
 ھەمزاد : ھاووزىچ . كەبووتەر : كۆثر . ھەنگام : كات .

له طرف ياره وه نۆبهی نظره
 کههی کین زه هره که ره نیکهت
 تهستی پر خویننه به دایم سینم
 وزنی بهك بۆسه و جورمی سهروجان
 سهری نهنگوستی ده یینه نهی قهند
 وصلی ئیکسیره و لهی زهحه ته بی
 بۆ کهسی صحبتی معشوقی نه بی
 طالبی وصلی که میکم به دوعا
 وهختی خه زنده و نیکه و عیشوویی یار
 « سالم » نه ضبطی دلی کا هونه ره

خه یالی نیشی موژ کانت له ناو دنا وه کوو تیره
 به یادی قوسی نه برۆت کهرده نم نه زدیکی شمشیره
 رمووزی عیشق کا له هرددی قیل و قال نایب
 نه کاری که نزو که شافه نه باسی که شفو تهفسیره
 چه حاجت تیری موژگان روو به رووی دل راگری هه رده م
 به بی ته مهیدی لهشکر خود به خود ته سلیمو ته سفیره
 چه موشتاقم له توندیدا به لهب کهی ماشنا حهرفی
 نه گهر ته لخبشه هه ر ییلج له لام وهك شه ککهر و شیره
 ره فیقان ئیوه گهر ماشوقه بی یارانئ ته کرادن
 به شوخی دولبهری من خوسره وی خووبانی کشمیره
 موجه ریره به رفیق بی تو سنی نهفت به جی ییله
 له ریجی عه شقا هه سوو پیچیککی سه د شه بطنان جلوه گیره

کهه : کات . نهی قهند : قامیشی شه کری میان : ناوقه د . ئیکسیر : چاران
 به روؤ ده بانکوت ما کیکه له هه ر کان و مسیکی به ریجی ده یکانه زیر . تو سن : ناچارام ،

لەدونيادا خوداوەند ھەرفى موفىد قەت قىبوول ناكا
 رەقىب ھىندەى درۆ كرد سەيرى روى كەن ھەروە كوو قىرە
 رەقىب ناھىلى قەت يارم لەگەل من لھظەىن جوت بىن
 لەشيوەى فیتنە جۆبى دا خوداوەندا چەنى بىرە
 رفیق خۆتان بچن بۆ سەيرى صحرا كەوتوو ە سالم ە
 سەفەر مومكین نىە لەم ئاستانە خاكى دنگىرە

لەرەمزی سىرى عىشقا ئەھلى دل بیدارو باھۆشە
 وەلى بیدل لەخوواى غەظەتا ھەمزادى خەرکۆشە
 مورىدى تازە عاشق ابتدا سارەنگ ئاوازن
 خىلافى پىرى دەريادل كەوەك سىبورغى خامۆشە
 لەنارا تابه كەى ناگاتە حالى بوختە كەى خامت
 لەكوورەى عىشقتا دايم دل وەك دىكى بىر جۆشە
 بەریشان مووى مشكىنت مسلسل ھاتە بەر ئەبرۆ
 بەقصدى قەتلى من چاوت وە كوو تور كى زرى بۆشە
 لەوەصلا بۆسە شىرىنە لەھىجرا تەلخە ئەحوالە
 لەجامى عىشقى يارا قسەتم ھەم ژەھرە ھەم نۆشە

ھەتا دەمرم بەدوورى تەر كى مېھرى ئاشنا ناكەم
 دل تا صبجدەم ھەر شەو لەگەل يادت ھەم ئاغۆشە
 كەچوو بى دەولەتى وەختى فەرەح يادى فەفر ناكەم
 لەوەصلاً مېخەنى ھىجرت لەخاترما فەرامۆشە
 موشەخەس طورىمى جانانە فرعى ماری ضحاکە
 بەقصدى مەغزى من ە سالم ە سەرى دايم لەسەر دۆشە

فیتنە جۆبى : فیتنە خوازى . خەرگوش : كەرویشك . ھەمزاد : ھاووزى .
 دىك : دیزە . مشكىن : بۆنخۆش . بەر ئەبروو : سەر برۆيان . ھەم ئاغوش :
 ھاو باوہش . دوش : شان .

يار ۴ گەر ۴مىرى بەمردن بىن نەمردن مشكلە

يىنە بۇ ۴ەرچى بلىن بۇ من نەبردن مشكلە

رووبى دل تاسووبى قىبلەى ۴رۇبى جانانە بىن

روو بەرووبى مىجرابى مسجد سجده بردن مشكلە

نەقى تۇفان دىتە بەر چاوم لە لەو ۴ەى رۇژو شو

سەددى تەندووزەى تەنوورى دىدە بۇ من مشكلە

تېرى دلئووزى موژەت صف صف ھەتا جونبوش بىكن

زەخمى بەيكانىھا لە دل بەك بەك ۇماردن مشكلە

بارى ساپەى سونبولى گىسوو لەسەر غونچەى لەبت

بۇمنى بىر بار لەبى ۴و لىو۴ گەزتن مشكلە

بۇ كەسى وەك من لەھىجرە مەبلى تەنھابى بىكات

رۇژ لە گەل تەنھابى ۴حەق رابوواردن مشكلە

وادىبى ھىجرەت بەبىن من مشكلە بايانى بىن

كەندەنى خەندەق بەضربى نوو كى سووژن مشكلە

زالى دەھرى دوون لە گەل ھىچ شەوھەرى ناباتە سەر

دۇستى «سالم» لە گەل پــــ ماشنا ۇن مشكلە

۴و كەسەى دايم لەدلدا مەبلى ۴و تازارمە

رۇژو شەر بۇ تەندروستى ۴و دوعا اشمارمە

جۇشى گرىم ۴شكى ئالى وا بەدامەن رىتو۴

دەشتو دەر تادىتە بەر چاوم ھەموو گولزارمە

سطحى (قەزىن) و (گورج) تا بەنىنى جلكەى اشتھار

شۇرەزارى ھەرچى بىن فرىسكى دىدەى تارمە

سووبى : بۇلاى . دلئووز : دلئووز . جونبوش : جوولە . زەخم : برىن ، زام .

بەيكان : سەرە تىر زال : پىر . شەوھەر : مېرد . دەر : رۇژگار .

تا له (گه یلان) باره شو و تا ۲۴م (ده ماوه نند) داگری
ریژی شی ۲۴ شک و ۲۴ ناسه ی سینهی ۲۴ فگارم۔۔۔۔۔

ملکی (رہی) (نہجد) و منم مجنون و له یلا دولبہرم

(یستون) (۲۴ لبورز) و من فہرہادو شیرین یارمہ

صدقی باکی یتہ ریئم بامدعی بگری کہ۔۔۔ین

بؤ طہوانی کہ عیبی کوی تو خودا ستارمہ

یاری د سالم، کووا له ہیجرا رۆژو شو جوز یادی یار

مہیلی تہ نہایی ده کہم تا یادی دولبہر یارم۔۔۔۔۔

شۆرہ زاری خاکی رهی ۲۴ مجارہ دامہن گیرمہ

روو له ہەر وادی ده کہم خاری وہ کوو زنجیرمہ

ابتدا بؤ (رہی) کہ ماتم فیکری عقلم لیج نہ کرد

حہ پسی تارانم گوناہی کاری بیج تہ دیرمہ

تؤف خودا ۲۴م جہؤنہ بؤ حالی غہربیان ماتمہ

باوجودی ذہوقی مہردوم خاطر ی من پر غمہ

رہسی عیدم سیدی غہبہب بو له جہؤنی بارسال

حہسرتا لهم جہؤنہ دا عیدا نو عیدم ہم۔۔۔۔۔

جہؤنی ۲۴م رۆ فصلی صحرا و ذہوقہ یاران ۲۴م عجب

دلہ اصحرای سینہ ما مشغولی شین و ماتمہ

گہر مہ لالی حہسرتی ۲۴م جہؤنہ ظاہر کہم لہ دل

ساعتی غہبرایی دہوران بؤ مہ لالی من کہمہ

دلہ لغہم مذہوحی دارو دیدہ جہؤن نارای روو

ناری ناری جہؤنی قوربانہ لہ ہەر سوو ماتمہ

صبحی عیدی مہردومہ فصلی بہ ہاری زہردو سوور

د سالم، ایستہ من حقیقت صبحی فہقرو فاقمہ

۲۴ فگار : بریندار . شۆرہ زار : شۆرہ کات . فہبرا : زہوی . ناری ناری :

عینی فوارہی خوین دیدہ بی بن خاوی منہ منزلی محنتی دنیا دلی بہر ناوی منہ
برقی عیشق آفہ تہ بؤ حاصلی آربابی ہونہر ہر طرف مدی نظر خرمہ نی سوتاوی منہ
لہرخت ددرخہ چرا بہ لکو بینم بہری یم خالی گڑشہی لہ بی توہ مردومہ کی چاوی منہ
لہ بیابانی غما بہ سکی بہ تیغت تہ شہم برقی آتہش زہنی تہو لندہ تی بہ فراوی منہ
شادہ (سالم) کہ لہ بہ شہی بوتی عباری وتی باوجودی ہونہری فضلی سہ گی راوی منہ

الا یا ایہا السامی بہ مفلس وہختی احسانہ ادر کاساً وناولہا عطا شیوہی کہریمانہ
عروسی بیکری مغرور لہ مہدی جامی بلورا قراری بہ سستی میہری لہ عشق اقدی میمانہ
دلی پر حسرتہ تم تہ مشہو لہ عشرت خالی بہ سادہ

مہ بہ لہ بیکو وریج حسرت بہ عشرت وہختی میمانہ
لہ بی شوقی سلو کی تو بہ جارح مقصد گوم کرد

بہ شوقی شوقی مہی بہمن ہہ تا دہر گابی مہ بخانہ
لہ پروتا مؤمنو تہرسا لہ وصفت ہہردوو صدیقن

چہ لیبای زونفر نووری طلعتت چہی کوفرو میمانہ
بہ ہاری اصل تہ گہر حوسنت نیہ تاخر بلنج بؤچی

بہ راہر توئی سرشکم متعل وک ناوی بازارہ
لہ ہلقلہی بہ زمی دلدارم بہ عوشرت مہ جلیسی کیرا
بہ تنہا دیم لہ ناوی تہو دلی «سالم» پہریشانہ

لہ ہملہی رایہ ہیندی غم شہی شادی گوریزانہ
سہراسہر لہم رہہ اقلیدی دل پامالی فیلانہ

بہ ہوری غم لہ رعیدی گریہ سا چہ خماخہرہ تہی دل
لہ لای دہریا دلان ششکم ہہموو بارانی نیسانہ

دیدہ بی بن خاوی . چاوی بن خاوی . مدی نظر . پایانی تہو شوینہیہ کہ چاوی ہہ تہری
لہ بکات مہردومہ ک کلینہ . تہرسا فہلہ ، دیان . چہ لیبای . خاج سرشک .
فرمیسک . پامان خستہ ژیر پیانہوہ .

دەرۋون سەۋدایى دڭ دەردىخ ھەتتو ئاسا لە دەست حاجب
 بېرۇن سو مەردومى دیدەم بە ھەسرەت ئەشك ریزانە
 میان زەنبوورى من قەت شەدى بى تەلخى بە کەس نادا
 بە قەد صافى ھەسەل دايم لە گەل ئەم شانە نیشانە
 رەفیقت دڭ قەۋول ئاكا رەقىب لیم لادە تـ قۇ دینت
 ھەبیبى من لە گەل تۇ ۋەك ئەنيسى کرم و شیلانە
 دوو سەنگین سەنگى باۋەزىن غەم و پىرى دووتا حاضر
 خەرىكى کەشمە کەش دڭ ۋو سەرە لەم ۋەزە ۋەززانە

تاا جەئى بەیکانى تىرت حصنى دڭ بەرۋیزەنە
 شوقى مېھرى رووت بەرۋەزەن دا کەدەئ جەئى رەوشەنە
 بەسکە تەن پر بوو لە زەخمى خونفشانى تىرى تۇ
 جوملە ھەندامم لە بەر مەددى نظرما گولشەنە
 خوۋینى دڭ دەتکى لە جەئى تىرى نىگاھت گامى صلح
 چاۋى تۇ الحق لە بەردەئى دۇستى دا دوژمنە
 کەئى بە گەنجى روومەتت دەستى خەيالى من دە گە
 پاسەبانى ماری زولفست تا محیطى گەردەنە
 چونکە پر بەیکانى تىرى غمزه بۇ روو سەختە دڭ
 رووی کەمان ۋەر گېرە بۇ دیدە کە دڭ رووین تەنە
 دەفەئى ئەئى کاشكى دەمىدا لە سەر سېنەئى رەقىب
 تىرى تاھى دڭ کە ھەر ۋەك خەنجەرى ذول جەوشەنە
 کەئى تەماشای ئایینەئى مطلب دە کەم دە سالم ، بە خۇ
 دیدەئى تارىكى پر ھەشکم لە گەل خۇ دوژمنە

ئاسا : ۋە کوو . حصن : قەلات ، دژ . بەرۋیزەنە : بېژنەك . رەوزەن : رۆژنە ،
 کولانە . خونفشان : خوین پۇژین . کاشكى : خۇزگە . ذول جەوشەن : زویدار

چشمه‌یی زه‌ری ره‌وان دینه‌یی گریانی منه
موزه تامه‌ددی بصر نیلو فهرستانی منسه

بؤ بترسم له شه‌به‌بخوونی عهدو گاهی که‌مین
که‌ه‌ناسه‌یی سه‌حری خه‌نجه‌ری بوریرانی منه

مه‌رگو صحت له‌به‌ده‌نما به‌جه‌ده‌ل دین و ده‌چن
وا له‌نازاری فیراقا شه‌وی بوحرانی منسه

تا معلمه له‌عیشقا دلی باه‌ؤش و خیه‌رهد
داوی زولفی سیه‌هت ده‌رسی ده‌بوستانی منه

هر طرف تیری نیگامت له‌دلم به‌سکه چه‌قی
نا به‌په‌هلوو هه‌مه‌جا سینه نه‌یستانی منسه

غ-م ده‌لئی قهرزی به‌من داوه سه‌ری وه‌عه‌ده‌یه‌تی
روو له‌هر گوشه‌ه که‌م ده‌ست و گریبانی منه

جئی ته‌ماشامه له‌تیری نیگه‌هت سینه‌یی ریش
زه‌خم مالووده به‌خوینم کوئی خه‌ندانی منسه

ع-اده‌تم گرتووه هه‌ز به‌سکی به‌چولی و که‌نار
جوغدی ویرانه له‌هر گوشه‌ه نه‌نا خه‌وانی منسه

له‌زه‌مین تا به‌فه‌له‌ک نیسه‌تی به‌د دووره له‌تؤ
شاهیدی عیصه‌تی تؤ پاک‌یی دامانی منسه

چ بلیم حاله‌تی دل چوئه له‌هیج‌را ه‌سالم
سه‌حنی کوئزازی سه‌نه‌ندوج وه‌ کوو زیندانی منه

تور کی چاوی دولبه‌رم وه‌ختی نیگه‌ه تیر هه‌فکه‌نه

عاشقی زار هه‌ر فه‌رامه‌رزه له‌ظلمه‌ به‌همه‌نه

شه‌به‌بخوون : شه‌ونخوونی . بوحران : شیواوی . ده‌بوستان : قوتابخانه .
په‌هلوو : خالکه ، که‌له‌که . نه‌یستان : قامیشه‌لان . سه‌حن : هوش ، مه‌یدان .

۱۰۰۰ بەرۋى دڭ دولبەرم كيشاۋىبە شمشىرى بۇ
 ھەلقە ھەلقە سىلسىلەي زولقى بە مئلى چەۋشەنە
 جىيى مقيىمى بۇ نىيە يە كىمە لەصفىھى رۇزگار
 عاشقى بىي كەس ۋە كوۋ مارى سىيە ھ بىي مەسكەنە
 رۋوحى عاشق كەي نەجانى دىچ لەبەر تىرى نظر
 كەر لەسبابى مەنەتدا ۋە كوۋ رۋوبىن تەنە
 زىبەرى ۲۰۰ دۆشە بى يارمب بەتۋوتى كەردىم
 كەردىنچى يا الاھى محكمى ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ دامەنە
 خەرمەنى حوسنە عوزارى دولبەرم ۱۰۰۰ مەما دىرئىخ
 لطفو رحىمى دانە دانە جەورو ظلمى خەرمەنە

دوزمنى خونخوۋارى شەۋ بۇ قەلبى مجزون ھاتەۋە
 تىپى غ—م دىسان لەھەر سەر ب—ۇ شەبەنخوون ھاتەۋە
 تىك شكا دوىج شەۋ لەتۇفانى غەما كەشتى بى ھۇش—ى
 بۇ تەنىش ۲۰۰ مەشەۋ لەشكى دىمە جەيخوون ھاتەۋە
 چەند رۇۋى بوۋ لەدەس جەورى نەلەك ئاسۋودە بوۋم
 بۇ مصىبىت باز بە سەرما كەيدى كەردوون ھاتەۋە
 شىشەيى دڭ بەس لە كۈنجى سىنەدا بۇشىدە بوۋ
 باز بەسەرىيا غەم ۋە كوۋ سەنگى فەلاخون ھاتەۋە
 منزلى مقصودى عاشق ۋەك نەرامۇشى نەيە
 دڭ كەچۈۋ ناپوختە بوۋ لەوسەر بەمجزون ھاتەۋە
 ئەشكى گۈلگۈۋ رەۋنەقى ھىنا موبارەك كوۋھكەن
 سوۋارى شىرىنئ لەخانەي زىنى گۈلگۈۋ ھاتەۋە

جەۋشەن : زىچ . رۋوبىن تەن : سەر ناۋى ۱۰۰۰ سەفەندىيارى كۈرى كەشتەمى بە .
 عوزار : رۋخسار . فەلاخون : قۇچەقانى ، بەردەقانى . گۈلگۈۋ : گۈلرەنگ

داروه بۇ صعبى عيلاھت ديدنه نى دیداری یار مؤژده بىن یماری غەمگین و افلاتون ھاتەوہ
 خۇم گەلین پارازت لە ئەزدیکى رەقیب دادى نەدا
 ناگەھان بۆمن وە کوو ھەمزادى طاعون ھاتەوہ
 ئەى عجب و سالم، لە صحرا روو لە ئابادى دە کا
 یارى شارى مؤژدە بىن چۆلگەردى ھامون ھاتەوہ

بەس نىبە بەروانە وەك عاشق ئەبەد ناخوړیتەوہ
 نىبە چەرخىكە دەسووتیو حالەتى دەبریتەوہ
 گەر لە ھەوزى كەوتەرا ئاوى حەيات بۆم دەس بەدا
 ژەھرە ماریكە بەبىن تۆ قەت بەمن ناخوړیتەوہ
 وەك یھود دنیا كړیې وادا لەرشتەى طالەم حضرتى ادريس بە ناخون سەى كانا كړیتەوہ
 رۆژى ئەو لە نبتى دل بوو ھەرفى عیشت بەدەزین
 قەت بە سیلابى حەواڤت لىبى مچو ناڤیتەوہ
 تارە قىب یتو بچى لەم رىبە تادونیا ھەبە
 دەر كى غەم بۇ و سالم ەى بیچارە داناخړیتەوہ

لەمبھرى مووى برۆ زولفت بەراوہ	گوزارى مورغى دل ئەصلا نەماوہ
لەرەعدى كرىبە دى سەیلابى ئەشكەم	لە كۆلبەى ديدە مەردوم غەرقى ئاوہ
گوزارى غەم بەسەر مندایە ھەرشەو	دەرى شادى بە رووما داخراوہ
لە بەر بەختى منا كۆلبەى ھەتیبوى	زومستان سایەو ھاوین ھەتاوہ
كۆلى رووت عكسى واداوہ لەدیدەم	ھەموو قەطرەى سرشكەم وەك كۆلاوہ
ھەتا دەمرم لەسەوداى زولفى تۆدام	ئە كەرچى سەر بەسەر سەوداى خاوە

رەقیب دەستى رەفیقى دا بە دەستم
 حقیقت بە نەجەبى و سالم، كۆلاوہ

داروو دەرمان دادى نەدا : سوودى نەبوو . ھەمزاد . ھاوزى . ئابادى ;
 ئاوەدانى . ھاموون . دەشت . مەردوم ; گلینە . سرشك ; فرمیسك .

بازى دڭ بىچ قەرارو شەيدايە
 بىچ رەوانم ئەگەر ئەدا بۇسە
 ئەمى صىيا لايە موو لەسەر چىپەرە
 سالو مەھ بۇ صبوحى رەندان
 حەسرە تا دڭ لە فيكرى كينىوودا
 چوومە مەيخانە صبحەدم بۇسەير
 ھاتە گووئيم كافرىج بەگريە وتى
 ھەر يەككىكە خورايى حەق نەك دوو
 و حـــــــــــــــدە لا الە الا ھـ و

چونكە ئەو كۆيى زەنەخدانى ھەيە
 دڭ لە زولفايە بە ئومئىدى لەبى
 تەر بىكا حەلقى منى تەشنە بە تىخ
 باغ و مەدەنە لەبو بوستانى
 وا لە دۇنيا صنم مەيلى رەقىب
 بەزبان قورسە بلئ دەردى دڭى
 لە عروجا كزەيى نارى دڭم
 وا كەلەب بو سوخەن ئەمى جەرى خىرەد
 وە گوو فەرغونە حەيبىم بە ستەم
 رەمشكى چلرەو لەبى تۆ يانە مدام
 ئەو كەسەى دەردى لە دڭدا ئەمەرە
 شىرى مەردانە على بىچ بەسكى
 ليدە وەك مۆردە بە ئەنگوستى غضب
 نىكەھى نەى شەھى مەردانى جىهان

بەلدا : دڭيۆتۈرۈن شەرە لە دوو ايى بايزو سەرەتاي زستانچىدا . رەند : بىن باك

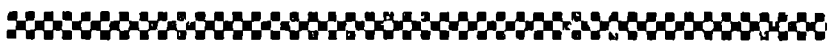
حالتی عاشق گه لایق اوقاتی دلگیری هه به صبحدم بۆ أهلی دل انوعی تاثیر هه به
 ضربی سجدهی ناستانهت باز ره واجی دایه رووم
 خاک کی دهر گات بۆ جه بینم حو کمی ایکسیری هه به
 حاجبت گهر بمکوژی نارۆم به زولفی تۆ قه سم
 له م دهره بیی خاطر م له لبه تنه زنجیری هه به
 فیتنه جۆیه تور کی چاوت مه یلی خووینر بۆزی ده کا
 روو به رووم دایم له رووما تیرو شمیری هه به
 عینی جه هله رووی دل گهر سووی ته رسا خۆ نه کم
 شیخی صنعانیش له ریگهی عیشق دا بییری هه به
 زاهد ته ر لافی فصاحت لیج بدا باوه مه کهن
 بهر سروشتیکه به فهن سهد دامو ته زویری هه به
 هه ره فیقان یینه وه نیکنه ی عجایب بشهرون
 «سالم» ی مجنون له عیشقا مه یلی ته دیری هه به

غیری سهرداو خهفت ته م سه ره سامانی نیه
 غیری ته سلیمو جه فا ته م دله دهرمانی نیه
 دل له کیزاوی یه میکا به شهنا مشغوله
 ناوه کوو مه ددی بصر ساحلو پایانی نیه
 نظری عاشقی بیچاره عجب . . .
 قهت له هیچ شاخو گولو غنچه بی خندان نیه
 وه هله بیچ و شکه نی غنچه بی گیسوی سیات
 جنتیش به م صفته سونبولو ریحانی نیه
 نوح به هیچ مرتبه له م مر کزه توفانی نیه
 نوحه وا خوینی شه بۆلدا له ته نوری دیدم
 اولو تاخری دنیا وه کوو دوندانو له بت
 تاجری رویی جیهان لۆ اوو مرجانی نیه
 قهر نه ها شیوه بی نووری روخی گولبر کی تهرت
 کۆنگره ی تاجی شهان گه وه هری ره خشان نیه

ناستانه : بهردهر گانه . حاجب : بهرده دار . یه م : دهریا . شهنا : مهله . خهندان :
 دم به ییکه نین . شکه ن : بیچ و تاوو قهفی پرچان . دوندان : ددان .

بیری جانداره خبر کهن له جلالی یوسف   قوت بهر نگی له دلا فیکره تی کنغانی نیه
د سالم هی غمزده نازانی نیثارت چیکا   خۆله دس جهوری غمت نقدی دلوجانی نیه

به نه بهر چیکه بی من منزلی جانانه نیه   ناینه خانزهی شه مسکنی دیوانه نیه
ساقیا ساغری من خمره به نهک ره طلی سه بوک

دهر خوری مهستی بی مهن شیشه و بهیمانه نیه
سه فوری هاتو نه هاته هه وهسی دیدنه نی یار

گری هه شه مه دلا تاقه تی بهروانه نیه
ناشنای دوژمن و ییکانه بی خوشی یاران   ناشنای تیره شو کر مه یلی به ییکانه نیه
دهستی قودره ت شکهنی خسته خه می زولفی که چت

هونه ری ماشیطه و تهرییه تی شاننه نیه
کوا کری بی به کرم سویی که دا کا نیکه هج
به حه یا بیره حضورو به ارب سجده به ره   خه لوره تی دل به ره د سالم هه مه یخانه نیه

بۆمنی بی سه رو با غیری وه فا یشه نیه   بۆ دلی من صنما جوز ستم هه ندیشه نیه
تابو ره ننگم نیه هه ز بهس که تکا خووینی دهروون

مه بی هه حمر که نه ساره ونه قی ناو شیشه نیه
چه ته کا نیکه خودایا هه ره سی هجری حبیب   بۆ نیهالی هه مه لم شاخو بهرو ریشه نیه
دام تهراشیوه به ناخون له غمت سینه بی ریش   شه ره تی کوهکه نو وصفی ده می تیشه نیه
بهس بسوو تینه له غم د سالم هی مسکین که جه فا

بۆ وجودی سه رو با له هه وو ده می یشه نیه *

---

* هه له تکه هه لبه ستهش ساخ نه بۆوه هه ره کوو خۆی روو نووس کرا .

جانداره : گیاندهر . خمره : ته بک . جوز : بیجکه . ستم : پیدادی .

هه ندیشه . وورد بوونه ره . هه رهس : رمان . نیهال : نهام . شاخ : لکی داران

رووی له ناو طوره چرایه له شه وایه
 کهمه بۇ وه صفت نه کهر بیتمو بلیم
 بهسکه دل گهرمه شهیدی عیشت
 ناسان ضده له گال مهردومی راست
 قرمزی بۆشه به خووین موژ گانت
 روو به رووی غمزهی تو منسووخه
 سه به به بۆسه بـدا مه یلی دلت
 مانعی رووی مه کهس بوو بهرواز
 نه ووه لو عاقیبه تی د سالم ، ع عشق
 ناخری عومـری له ووه ل طه نه بایه

هـ هر طرف شمعی روخی جانانه به
 دوس له تو هه لنا گرم تانه مکوژن
 موو به موو نه سبابه بۆمن قهیدی تو
 صیدی صیدم کهرچی صیادم مودام
 بهس مصیبت والهری مورغی دلا
 هر به یادی بۆسه مهستم گاهی قرب
 مهشقی غیرهت موجبی جه وهر نیه
 خاکی کوئی تو مه قامی د سالم ، ع
 فی الحقیقه منزلی شاهانه به

نهیشه کهر : قامیشی شه کری . ناسیا : ناش . قصب : قامیش . قرمز : سوور .
 بهرواز : فرین . مه کهس میس . خار : دروو . راه : ریگه . روخ : روو
 جانانه : یار ، دوست . پهروانه : پهپوله . افسانه : پروو پووج . دیوانه :
 شیت . اهاوو : ناسک . نه خچیر : نیچیر . مورغ : باننده .

رەنجىشى مەشوقە گەر عاشقى لەبەر چاۋى نەبىن
 پادشەھ عاجز دەبىن ھەر وادىن راۋى نەبىن
 لامدە كېسوۋىي، مەشكىنت لەدەورەى خالى رۈو
 مەقتە بۇ مورغانى جۇبادانە گەر داۋى نەبىن
 نەھرى ئەشكەم بۇ مەدارى دىن گەلەن نەنەى ھەبە
 ناكەرىچ سەنگ ناسيا تا قوۋەتى ئاۋى نەبىن
 مەنەى موژگانە مەكە باباچى خۇي بگىرى لەدىن
 شەھ بەلەشكەرىچى بىدا گەر كېشۋەرى ساۋى نەبىن
 باغشە بۇ پوختەكى دىن سۆزى نارى فىرقەتت
 نىنانى نابىرۋى تەنوۋرىچ گەرمى و نارى نەبىن
 مەرخودا دادى نەكاجامەى ھەتپوچ بۇخودا وادەزانمەھز كەبىرىچ بۇ كەش چاۋى دەۋىچ
 خاۋى غەلت عەدى چاۋت سەلە بۇ بىدارى دىن
 كەى زەبوون كىراۋە خەر كۈۋشى ئەگەر خاۋى نەبىن
 بارى دىن گەر ھەلگىرىچ دەشكىن بەتەنيا گەردەنم
 حاملى ناكە سەمەك ھەمدۇشى ۋەك گارۋى نەبىن
 بەردە بۇ دىلداشى جانم دەر نەكەگەر حوكمى خال
 داۋى بەرنەۋ بۇسەبى گەرداشى كوژراۋى نەبىن
 سەروى مېھرى والەبەينا ناۋى دسالم، گەر نەبەى
 صاحىبى خۇي كەى دەناسى ھەر سەگىن ناۋى نەبىن

كەمن نەخلى مىرادم بىن ئەمەر بىن بەمن چى باغى عالم جوملە بەر بىن
 رەقىب يار ھەر بەمن بۇسەن كەرمە كا بەتۈچى گەر ھەر شەھدو شەكەر بىن
 سەرم گەر سەرسەرى شۆرت قىبۇل كا ھەموو مايمە سەراسەر دەردى سەر بىن

مەشكىن بۇنخۇش . جۇبا : خرازتەر . سەنگ ناسيا : بەرداش . موژگان . مژۇل .
 كېشۋەر : خاك ، وولات . خەر كۈۋش : كەروپشەك . جامە : كراس .

غ-وباری سینہ بالادہم لہری دا
 گو شادی دیا ہر جا گہر لہ تیرت
 لہ خوشی دا کہسی دوژمنہ گاہی
 وداعی دل دہ کا جانم لہ چاوت
 چہ مناعی فیراقی خستہ بہر من
 شفیعہم بیج بہ عفو لہر قابضی جان
 دہ لہج بر بوو لہ بالاب دل لہ غمہا
 ۱۲ گہر گاہی طلب کہی عاشقی زار
 بہین نارہنگہ دسالم، ہر بہ سہر بیج

زہمانہ قہت لہ گہل لہ ولادی مادہم باوہ فا نابین
 وہ کوو گور بہی سیہہ اصلا بہ مہردوم ماشنا نابین
 مہ کانی تیرہ وک تر کہش لہ دیدہت قہلبی بیسارم
 لہ لہ وحی سینہ بؤ تیری نیگاہی غیرہ جا نابین
 لہ ضربی نبضی ماشوقتم لہ بی خوشکم محقق بوو
 ۶ جوز بؤسہی لہ بت دہردم بہ سہر حکمت دہوا نابین
 لہ فیتہی دامہ ماہی توشنہ لہب ہیجرانی ناری دمی *
 لہ زولفت شانہ گہر مؤلہت بدا دل قہت جودا نابین
 مہ قامی حیرہ تہ لیوت لہ ناو نایینہ بی رووتا
 لہ چیکہی روشنا سہر چہ شہ بی ناری بہ قا نابین
 چہ صلحیکہ ورتم زولفت لہ گہل روو پیکہ وہن دہم
 ووتی ہر گیز لہ شہودا مجلسی من بیچ چرا نابین

* داخہ کہم ہم نبوہ تا کہش ساخ نہ بؤوہ ہر وہ کوو خوبی روو نووس گرا .

غوبار : تۆز . سینہ . سنگ . رینگوزہر : ریپاز . ویداع : مال ٹاواہی .
 لہ بالاب : لیو ریٹو . تر کہش (تیر کہش) . تیردان . توشنہ : تینوو .

وەلەن ھەر ھەق پەرزەنتى لە گەژاوى غەما كەشتى
 تەماشاي ناخودا ئەي دل بە الطافى خودا نابى
 لەرووى غونجەي دەھانت كۆل لە بوستانا بەھا ناكا
 كەسكەي زەر ظھورى بۆ رەواجى بوولى وا نابى
 نەچوونى خزمەتى دولبەر ئەگەر وەك مردنە ئەمما
 مەچۆدە سالم ، لەبەزمى منمما چىكەي گەدا نابى

چە حاجەت ئەژدەھای زولفت بەدايم وەقفى كەردن بى
 كەرەم كە با ئەمانەت بە كەشەوى تەوقى ملی من بى
 كەبى تىرى نىگەھت وەختى ئىما بۆ دلى خووتىن
 بەزەرمى مۆمەسنىم كەر سەر سەر حەسنى ئەھىن بى
 نىسامى تىقى پاداشە بە مخفى دل لەسنىم دا
 لەوختا ھەر كەسى بى دوزمنى رايژو كەي بى *
 ھەتا چى غورفە بى وەك دوور بىنە دىدە بۆ چىھەرت
 بە تىرى غەمزەت ئەر وەك بە نەچەرە دل كونسكون بى
 لەرووى ئەغيار ئەگەر شىرىنە ھەرفم بىمى ئەسبە
 لە گەل مەردى گەدا كەلبى دىدە فەرضە دوزمن بى
 كە نووسراوہ لەمە كەتەب خانەبى عىشقا حروفى نا
 جوابت ھەر بەلەن بۆدە سالم ، كەر ئەمرى مردن بى

ھەموو شەر چاوەرێم بەلکۆو بەمخفى يارى جانی بى
 لەتارىكى شەوا شوغلهي چەرا موشكىل نىھانى بى
 چراي ھەرل شەوى قەبرم گىرەي دلە لەھىجرانت
 بەسروەي بلای ئەجەل شەمى مرادم ھەر كە فانی بى

* ئەم پارچە بەش ساخ نەبۆوہ ناچار ھەر وہ کوو خۆي روونووس کرا .
 ناخودا . كەشتیەوان . دەندان . ددان . ئەژدەھا ھەژدەھا . نیام : كالان .
 چىھەرە : چارە ، روخسار

له صحراى مه حشر يشا يارى من تهر كى جهفا نا كا
 فيداى مهر شوخه بين رووحم كه جهورى دوو جيهانى بين
 له قا خواهيش ده كه م دايم كه بنويئينى و له بين ناچار
 رضام هه رفن له جوابت بشنه ووم بالن ترانى بين
 به شپوهى چه نبرى قهوى خه میدهى بیری بين تاقت
 ده بين فيكرى بكا يار مهر غرورى مهر جهوانى بين
 به جوز مانى مصور قوسى مهر برۆى وى نه كيشاوه
 كه مانى نه قشى كيشابى ده بى هه روا كه مانى بين
 و هه داغى نه كا گهر دل به كزك چا كه لهت لهت بين
 زبانى پئوه دا عقرب كه سى ميهرى زبانى بين
 رهوانى كو هكهن با تازه كا تقریرى شيرينم
 به شيرينى لهت ناگا شه كه ر با اصفهانى بين
 خه موشى تا به كه مى « سالم » برينى باطنى كوژتمى
 نيهانى به سیه تى خووينم هه نای به نجهى فلانى بين

خوژ كه ده مزانى له تارانا نه جاتم كهى ده بين
 كوئى ياره مشهدم يا مدفنم هه ريهى ده بين
 طه بى هه رخه م بۇ نه كا تاروحى شاهى نه قشبه بند
 كهى به بينى پر ئابلهم وادى فیراقت طه بى ده بين
 هه ر كه سى زانى له سوژى نا نه حالى ده ردى دل
 مطلبى نای هه موو حالى فحوای نهى ده بين
 نيشى حیهى زولفى له يلا راسته مجنون كوژ بووه
 خوژ كه زبدهى ماری واقعت نامرى هه ر حیهى ده بين

(ان ترانى) : نام بينى : نيكار كيشيكى گرنكو ناودار بووه و داواى
 پيغه مبرابه تيشى كردووه و پرتوو كيكي به ناوى مهر ژه ننگ نيشان داوه . كه زبده .
 كه ز تراو .

هيشى دەسلەم بىردە سەر ئەندروھى ھىجرىش سەردەچى
 مووسى ئوردى بەھەشتم دى دەمىكىش دەى دەبى
 كەر بەھوجەت بى روخم ثابت دە كا صدقى ضمير
 مايلى سىبى روخت رەنگى بەمىلى بەى دەبى
 من لەنەشەى جامى لەعلت محشرىش نايىمە ھۇش
 جامى وا دە سالم ، لەدەورا قىمتى جەم كەى دەبى
 ۴۲ شۇخە ھەتاوا لەمنى غىزەدە لايى شىرېم لەدەما ژەھرە ۴۲ كەر ئاوى بەقا بى
 دېسەم بەنىگى دېدەى مەستت دلى سەر چاك
 زۆر سەھو سېاردوومە كە چاكەى بەخرا بى
 زولفت لەدولا ئابى نىر وە كو تۆى كرد ھا لادە بەلادا لەدولا شېوھى لايى
 مەشوقەى ۴۲ شارە ھەھوو طالبى جاھن
 تىف لەو كەسە وەك من كە گەداو بى سەر و با بى
 بۇ خاتىرى ئەغىبار لە يار دە سالم ەى تۆراند
 نەى داوھ كەس توتى بى كۆيا بە غورا بى

بەئىما كەر لەعاشق خواھشى مەشوقە بۇ سەر بى
 ۴۲ كەر نەبىخاتە بەر بى روى رەش صحرا بى محشر بى
 لەر ووى ۴۲ شەھەدا صحبت طلب كا قرب جۇ سەھو
 دەسووتى بەك نظر بەروانە ئاسا كەر سەھەندەر بى
 لەمەيدانى نظر چاوت شىجاعت نايە ئى بۇ من
 بەچا و كى دى غەزالىج وا كە صىبادى غضنفر بى
 لەسەر خالى روخت كەس وصفى خالى خۇى نە كا خەتە
 خلیل بى بلىن نامى كەھەر كەس جىبى لەئازەر بى

ئوردى بەھەشت : مانكى دوومى بەھارى بە . دەى : مانكى بەفرا نىبارى بە . جەم :
 كور تىكراو ھەى (جەمشىد) . نىكا : تەماش . چاك : دىوا . كۆيا : دەنگىخۇش
 غوراب : قەلە رەشە . قرب جۇ : نىزىكى خواز . ئاسا : وە كوو . سەھەندەر :
 كۆيا جانەو ھەرىكە لەئوردى دا ناسووتى .

همن ثابت ده کهم بۆ ۴۴ امامی قامەتی تۆیکرد
له وەختی خویندنی قەد قامەتا گەر یووی له مینبەر بی
له ناو سینهی قەفەسما شرطه ئازاری نه کهم میتر
له داوی زولفی دولبەر گەر به «سالم» مورغی دل بهر بی

ییم خۆشه که عمرم به چه فاصرفی غەمت بی به و شرطه که مایهی ألملم ماچی دەمت بی
خۆزه و شه نه خانەمی دای من منزلی تۆیه مروت نیه بهم رهنگه خرابی ستمت بی
یا قوتی لهبت جایزه به خشین به اثبات بی تو به قەدەر خزمەتی من گەر که رەمت بی

۴۴ به د قەت سیرری ئەندامت به تای جامەمی که تان نابی
به ئی شوقی چرا ئەلبەت له فەزانوسا نیهان نابی

له چه ستن دایه موزگانی به تحریکی برۆ ۴۴ ی دل
خەدر له و تور که بۆ نا که ی که بی تیرو که مان نابی

بوغازی مەرچی ۴۴ شکم ره و نهقی دیبای یووی لابر د
مه تاعی مایه بی تاجر له بحر بی زبان نابی

له یووی تۆ مه ه روخی گەر ییته مه بدانی جدەل سهوه
۴۴ گەرچی تامیان مووی بی وه کرو توو موومیان نابی

له منعی شییری مطلوبا ده بی اظهاری مطلب کهم
۴۴ گەر دلداری سهنگین دل له «سالم» دلگران نابی

دل له هەلقەهی چینی زولفت ۴۴ ی به سازنجیری دی
سینه بی ریشم له هەمزەت بهس نیشانهی تیری دی

۴۴ له من زیاتر له دەس عیشتت به خەهی خۆی پاره کرد
ناصرم وه ختی له هەشقی عارضت تصویری دی

جهستن . جوولان ، راپهرين . بوغاز . دەر به بند . دیبا : پارچه (قوماش) .

میان موو : ناو قەدینکی به قەد موو باریک بی . ۴۴ ی به سا : ئای چەندە . سینه :

سنگ . ریش : بریندار . بهس : زۆر .

بالی موژگانى له بهر وازا به بازی چاوی یار خوش له جولانایه باقل بهك طرف نیچیری دی
ظرفی دل بۇ ده ولتو یوختو بهزی فیکرم رڤا

روو بهرووی تو واله به برؤ یترشی شمشیری دی

احترامی أهلی دلآ نه فزوون نه کا نه ندووھی عیشق

قهلبی بی قیمت له بوتهی میخنه تی اکسیری دی

قسمه تی تو هه رچی بوو د سالم ، هه تا هانی نه ما

تا ده ری دونیا له سستی طاعت دادیری دی

له به کسهر بی محبت حاصلی کووا غیری دل سهردی

ده بی معشوق و عاشق هه روو و دك بهك بن له هه مده ردی

ضعیفو قهرتی طاقت له عیشقا جهوهه ری فرده

له ویذا قوه تی بازوو هه یان نا کا جهوانه ردی

له دقت عرقی فیکرم شهل ده کا وصفی ده هانی تو

به بیگری مایه وه ذکرى به من نه کرا له نامه ردی

به دامادی خیره د چاره ی عروسو وصفی تو نابی

له به رده ی دل مهطل ما به بارى شهرمو روو زه ردی

له الای من غافله د سالم ، نه وه ی فخری به بازوو بی

نه گه ر مه رده له ری عیشقا بدا لانی جهوانه ردی

به سههر گولڤا له شانته گولڤا ده بارى

چراغی روو به روو حسنت بسورتی

به ری باگه ر غوباری کوشته ی رووت

له دلآ ناروویج تووی محبت

به سههر که شتی دلآ بارانی شادی

له سههر بهك سهنگه هاله م سغه هه رسوو

موژگان : موژل ، برزانک یترش هیرش نه فزوون نه کا : پتر نه کا .

نه ندوو هه : خه فته . بازوو : باسک ده هان : زار . دوو : دوو کهل .

لهه وری طالعی نامهردی غسانل
له قوربانگامی عیشقا خوینی « سالم »
که دووریت بسۇ دلی عاقل ده بارئ
له شمشیرو برؤی قائل ده بارئ

همرؤ بدلبیری شهی هر مهرزو کیشوهری
چهرهت به هیئتیکه له ناو شامی طورده دا
غیری کولاهه کت که هوماسایه جویه له
ناکا که سنج به سهیلی و مفتی شکاری تـؤ
خوشره نکه خالی هیندوی فردت له عارضا
نه زدیکه بیج به من له ته ماشایی ماینه
سه رسامی ماجرای فه لک بم که گهر بیج
ده شکی به منلی حورمتی من قیمة تی نیات
یا جوجی غم له عالمی دل با نه کا به جان
خیلی موزت به قصدی دل حاضرین به صف
ساشرحی وصفی تـؤ به جوجی بکه م نه دا
به طعی راهی مطلبی تـؤ سهر قهردم بکا
تـؤ شاهی حسنی و سالم هی بیچاره له شکاری

بؤمنی سوخته دل شعی ندامت ده گهرئ
واعظان کوئ بگرن له مقسه به زور خۆشه
هسپه کی چه تو سیه عینه وه کوو طالعی خۆم
سه قهطو ساتمه زهن و لاجله وو لوقه بهری
شیرهت و بهر عمل و که مره وشو بهر دسیرت
زینم لیچ کردوله سهر ناخوره کی به ستمه وه
ماینه بؤزه ده بیج شولی قه نهسی هه لکیشم
که مکی چه نگیه بؤه جوی .. نه وه له نده نری

که دووریت سه خله تی . مهرز : سنوور . کیشوهر . وولات . چهره : روو .
خاوهر : رۆژه لآت . شکار : راور . غضنفر : شیخ . بهر تهر : بهر ترز .

گەرلەبن داری بەر و کيسە لۆرەق خشپە بکا بېن ھەوس و صلى ھەوش بېن لەتور ھەلد بەرى
بۆزە ھەو عصمتە ھەر ھەر ھەوا تقرير بوو صاحبى بەستىە جوت لە تەنیشت ھەسپە خېرى
ھەسپە خۇر تونلو بە جۇش ماينە کووېت بۆز بە خرۇش

لەتەوبىلەى دريؤا سەر بەرووژوور دايە بەرى
ماين گردو دركى نزم و سيازىن پئوہ زىن و قەلتاخى بە جارى دو گەرتكرد دەر پەرى
پنى دە لېم شای مالچاغ ماين بۆزىنى شكان پىم دە لى چا كى دە كەم گەرتە لى ھەنجير بىكرى
ھەى خودا داد لە دەس ظلمى حسىنى رەنگ سوور
زىنىشم دە شكۆنىت و ھەنجير بىشم بى دە كرى (*)

مرغى دل بۆسە ىرى شایى والەسىنە مدافىرى بۆصدای تەبلى عروسى وادە و الم ھەلېرى
ئاغا مەبلى ھام سەرى بوزو ھەو ايداعا قبت چارنوس ھەنگوشت نەما بو پەردى شەرمى درى
يوى فرتوت جوارى بولە نزيك خانو كى طاھر ئاغا بۆصفى بـ بۆق پروى يىنى دايېرى
نەتەى وابۇ بنای عيش و نشاط ئامادە كا پىرە ژن ەردو مری ھات گىچە لى بۆخۇى كرى
ئاخرتى طالب بە بول بو ئاغا ھىچى شك نە برد رېوى ئاسا فرېسى داو ھەم بە بىن ھىچ گوپى برى
ھەروە كوو تلقىنى كوردى ئاغا كورت و كرده كلر

بېن ملاو قاضى لەو ئيدا زوو بۆ خۇى مارەى بىرى
مجمەن جمە ئاوەرى بوون بۆ شەو ئاھەنگە و زە فاف

تون نشین و تور فرۇش و تەبەلە چوار گوپى كەر كورى
لەق دە نىرى چراچى بون و دۆمە چەلەچى بەستەك و بالايى بۆ روحەو مقامات چەرى
سور نشینان چادرى سوربان بەسەر بوو كا كېشا

پىرە ژن پىرى نېھانى كەوتە رەوتى كور كورى
بىوہ بووك ھاتە بەرى بان ئاغا ئىلاى گرتە مشت

بانە قای قامىش لەسەر دانى بەسەرىا لېى غورى
بوک چودانىشت و ئاغا لەسەر بان ھاتە خوار لىنگى بوو كى وەك چلېپاى لام ھەلاف لاھە لېرى

(*) نەم پارچە ھەلبەستە لەسەرى را تادووایى لەزۇر جىگا كەم و كورى ھەبە .

فەرتوت ؛ پىرى دوا كەوتوو . توون ؛ كولىغانەى گەرماوى . سوور ؛ ئاھەنگى
بووكان چەلېپا ؛ خاچ .

ئاغا سەيرى كۆرد لويىدا داخوا بوو كى چى ۴۲ كا
 بەر بوو كى بەد بەخت سەدەلدا ماشەوان ئاشت كرى
 سوورى ئاغا سەيرى سەيرى خۇشە سوورى خۇشى سەر خىرە
 سوور لە سوور دا سەر رەقى كرى تى كوت نانى بىرى
 ھاتە جونبوش سەر پەتى ھەر وەك چنارى ماسىر
 دەستىكى ھىنا بە ملىا كەوتە رەوتى كور كورى
 دەستىكى ھاتە تحرك گىنگەلى خوارد وەك ھەبى
 رېنگەبى دەربەندى كرتو كەف لەزارى دەربەرى
 ئاغا مضطرو مچرەد بوو كەپياویش سەلتو فوالت
 شەرتى بەك عەندى لەبەنى ھەردوو لابان ھەلگىرى
 نىم نېنىدا بەمطرەق نىم دەقىقەى بىن نەجوو
 نىمە رەق بوو دەستە كى دىوار بىرى جەرگى بىرى
 چۆكى دادا ئاغا ھەر وەك لەندە ھۇرو زۇرى كرى
 مالى وىرانم وە كوو چاوى نەشۇراو داىبىرى
 بووك بىن خود ئاغا مەست بەر بووك بە ۴۲ نىگوست ھاتە خۇى
 دەستە خوشكى دا بەگان گۆبەندى گىراو دەربەرى

بەپاۋسى بەقا ناظر تا كەى چىن بەچىن دەرىۋى
 وە كوو بارانى رحمت ھەر لەسەردا بۇ زەمىن دەرىۋى
 دىمى ھىجرت شەوى گەرىتتە يارم لذتى ماچت لەلىۋى وشكى بىن ۴۱ موم سحر گە ۴۲ نىگە بىن دەرىۋى
 بە چا كى چا كى زامى داۋالە وصال شەندى امىد مەك تاوا بەسەر ۴۱ ودا لەلىۋى شكرىن دەرىۋى
 دەرىۋى دىدە كەت خويىنى دلى بىر محنتم ئارى پىالەى بىر لە دەستى تىكى مەستابىن بىقن دەرىۋى
 بەملى ۴۲ شكى مچنون خويىنى مشتاقانى بىن سامان
 بە شەشەرى برۇى بىرا ذىلا ۴۱ جىن دەرىۋى
 لە بەك مصرع ۴۲ گەر « سالم » بنووسى شرحى ھىجرانت
 بەسەر مەنى كلاما تا حشر دورىرى ۴۱ مەن دەرىۋى

(داخە كەم لەم لا پەرە يەشدا لەنگى و كەم و كورى زۇرن ، لەوانەم ساختە دەست
 نە كوتن . گۆبەند : كارەسات ، بەزم و ھاھەنگ . ۴۲ نىگە بىن : ھەنگىن .

زۆر مشكلە زاھىد بگ، يە عىشقى حقیقى
 تاشپوھىبى مرجان دە گرىئ لؤلۇئى ئەشكەت
 بۇ گوناھانى گوزەشتەم لەخەجالەت...
 واھاتە طلاطم لە دلا بجرى محبت
 بەینى مەن و بیکانە تقاوت کە لەمپەرا
 بۇشغلى طریقەت ھەيە سەد سېرى رەقیقى
 بۇ موزدى جەفا کەبى بگری لئوى عقیقى
 کوا قوھتى نطقم کە بکەم ذکرى طریقى
 دەرناچى لەیادم بە چ دەم بیى غریقى
 کەر راستە لە گەل من صنما یارو رەقیقى
 بەم نەوعە کەوختى املە فکرى رەقیقت

د سالم ، ۱۹۴۴ ھەزبانە نەرەك شیعری سەلیقى

بیم رەقەم گەردەم لە شرحى غەم کەمى
 ییتە یادم ھەر سحر گەھ روویى تۇ
 چارى من مخفى دەریژئ ئەشكى سوور
 تابە کەبى لەم کارە کۇناھى دە کەبى
 بەندى دىئوى محنتە تە کاووسى دلا
 بۇ منى بر غەم چە حاصل سەیرى باغ
 صحبتى حەزرى بەھەشتو کەوئەرە
 مائەتەم دە گرىئ دەروونى عـالەمى
 دى بەسەر رووما لەھەر چاوم تەمى
 ئەك بزانى دەردى دلا نامحرەمى
 ئەبى طیبى دەردى کارى مەرھەمى
 سالاھولت بۇ نجاتى رۇستەمى
 خاصە گول گەشتى چەمەن بۇ بى غەمى
 جۇببارو لالەزارو ھەمەمەمى
 دىدە نایىنى بەغەیرەز زولفى یار

ھەر طرف دەك کارى د سالم ، دەرھەمى

بۇ پاسى روو لەطریبى تۇ ماری ارقمى
 جوز خالى تۇ کەلالە دلى داغدارە لەو
 مناعە بۇ طلوعى سحر شەو لەبەختى من
 زەخم کە ئەشکچوسى نازانى حەلەم
 گولنایەوى لەبلى شۆرىدە غیری مەرگ
 چىزچىن حەسارى بەستوھ ھەرسو بەھکى
 کى دى ابد لە کونجى نفس عیشى ھەمەمەمى
 ئەبى بادى صبحەم وەرە سالارە پەرچەمى
 نەبىدبوھەر کەس لە موژەت تیرى رۇستەمى
 عاشق شەوورى بى ئەمەتە مەشقى اسلمى

موزد : مزد ، نرخ . طلاطم : شەبۇل بەسەر شەبۇل داھاتن . بیم : ترس .
 ھەزەبان : ووراو ، قسە پەراندىن . گولگەشت : گەرانى ناو گولان . جۇببار :
 کەنارى جۇگان ، شووئىتىكى جۇگەي زۆر لى بى . ارقم : ماری رەش .
 شۆرىدە : شپواو . اسلم : ساختر .

نہ زدیکہ گہر جوابی فغان خہندہ بیٹہ گوویم نازانی دہردی دل چہدہ کا تو کہہ بی غمی

بوجی دہ بی کہہ رزہی « سالم » بہری نیہان

مہی دل کہ تو بہ خہ لوہ تی جانانہ مہرہ می

بہندی کردم بہ جہ فا لامہ زہ بی پرستہ می نہ کی ریتہ برینم نہ کین لب صنم

جیلوہ تاوسونیکہ ہماہوو دوراج رہوش توتی ٹاوازو ہوما سایہو فہروخ قہدہ می

نقشی چین بوی خہ تاخوی فرنگ موی حبش ہیندوی خال عرب دیدہ نہزا کہت عجبی

یہک نیگہ رہو نہقی باغی میرہ می خستہ دلہم دلبری لالہ رخی گول بہدہ نی غنچہ دہ می

کہنجی کونجی لہ بی را گرتو تی بگرہ برو فاضلی فضلی دلی منہ می حاتم کہرہ می

وہ لہ پاش رہنج چ کہنجی بوو لہ کونجی دہ سکوت

چ کہرہ بیگہ کہدہ رویشی غہ نی کرد بہدہ می

تازہ بان قفلہ لہ کونجی لہ بی کہنجی « سالم »

کہنجی شاہی نیہ تی قری بہ قہد دی درہ می

بہیادی روی دلآرامی صفا ... نہ شہ می دامی بیاساقی بدہ جامی کہزان یاہم سہرہ نجامی

لہ طری زافی شہر نگامہ بوشہ روی خرشیدت کی در عشقت ہسہز چند بی بروز ٹاور دام شامی

دہ کاشرین لہ خہ شہما تہ لُخ گوی لعلی شریعت دعا کہر نیست خوشوقتمز گفتارت بدشنامی

بلآ تاہم دہ می بی غم لہ دلدا بیٹہ دہر ساتی کی باہجری جگہر سوزت ہسہر بردیم ایامی

لہ پاداشی حقوقی رہنج و خرم تہای دیرینم جخواہد شد زرحمہ بر زبان ٹاری زمہن نامی

لسہر گوشی مدامی گوشوارت وختہ عاجز ہم نمیدانم کی وارد کہرد بہر گوشی تو بہ یغامی

صہ با عطارو جا گولزارو ساقی یاری بی غبار

بیا (سالم) غنیمت دان بکش بہریادی مہی جامی

راستہ مہی زولفی سیہہ مارانی حارس می کہنجی روخی یارانی

سونبول ماشوقتہ بہ مہی طورہ لہرہ شک تالہ سہر چارہ بی یار مہ فشانمی

مایہ بی فیتہ می مہی نہفسی پہ لہد بـؤ خہ لہ فہی من مہردانی

فغان : ہاوار . عہرزہ : ٹابروو . پرستہم : زوردار . بیا : وہرہ . یاہم :

دہستم کہوی . شام : سہرہ تالی شوئی و نانمی ٹیواری . خہشم : رق . تہ لُخ :

تال . دوشنام : جنیو . دیرین : کونینہ . گوشہوارہ : گووارہ . پہ یغام :

وہ لام . رشک : تاو ، داخ . (۱۴۹)

تقی له پالووی ۱- هوا دامانی
۲- هی لهی دواجبری من مهرجانی
(دوره التاجی) سهری شاهانی
بانهیچ ۳- ادهمی نافهرمانی

جهوزی یارم وه کو فیرعهونی ره قیب
بی شه کهر خندههی نی بی جانم
مهرته بهو پایهی نی من به لدم
به اشلهی موژه ۴- سالم ۵- بده جان

سوی عاشق وه ختی یما رو بهیوتیرنه فکهنی
غزه عاجز بو له تیراندازی ههر طالبی
رهنگه دامنه دانه کینی دلپهری بی مرو تم
دل چ حاجت ااره زوی گلشن بکا و ختی بهار
دستی تو بهو عهدی تو ای حلقی زنجیری زلف
تو به روح توشنه بی به خوینی ۶- سالم ۷- یش جانی ۸- وی
دوستی وانایی تو دهیکهی ۹- هی دریغا دوژمنی

غزقه لدم بهیکان په یومهسته به موژگانی
بی هوده په ۱۰- هی غافل دیوانه ده گهی زنجیر
جمن له بهریشانی دلهاو خهی زوافت
شوق ومهی رو خسارت کو، تونه چدل دیسان
بوقاری دلی ییمار دامانی وه فاده گریخ
غیری املی دووریت یادی چه بشر ناکهم
چه برانی ره هی عیشقن گهر (شهمسه) وه گهر (منصور)
۱۱- سالم ۱۲- نه بوهد ۱۳- میدا زین باده به په بیانی

به خودایهی کهر ژو شو ره نیی دلی من ههر وصالی ۱۴- وه دینج
به هوای مه زره ۱۵- درمو گهر چه رخ داسی بورا له ماهی ۱۶- وه دینج
رامی بوسهی پیالهیی ایووت صبحی مه حشر خوماری ۱۷- وه دینج

پالوو: نه نیش. تیر ۱۸- فکهن: تیراوژو. کولشن: کولستان. دریغ:
موخایین. گریبان: گینه. درمو گهر: دروینه کار. بورا: برنده.

بهر چه مت کوه سهر به یاضی جه بین
 طفلی دل هـ رزه گوردو لایشر
 فرح و غم به ردهستی گوردوونه
 مانی کردم ره فاقه تی زاهید
 هره ولی صبح تازه شـ دینی
 ماسان نهسی لاجلو دینی
 به نهیسته نهو به ردهو دینی
 هر کوجا هم نوشینه خـو دینی

دورری : شکم بضاعتی « سالم »

قورزی بوسه ده کلو گرهو دینی

لطیف و سهر و قـردو گولجهینی
 خریکی دلنه وازی دوژمنانی
 به تو نابن هـ موو غیلمانی جه نهت
 له گول هـر بیته رین حوسنی جه ده لکهی
 له بوسه می مشهدم گهر روز ترش کهی
 وه کیلی خضری نهی خالی له بی یار
 به جهوری بی حساب و لطفی نه زندک
 چه سحر بی دلت ته سخیری من کا
 له بی تو معده نی مهر جانه نهک یـم
 ده کا ته سخیری دلها علمی لیوت
 به یادی چیره نهی
 دل بهندی طوریه

له کوردستانه « سالم » تو له چینی

سهر مهو لهوی به فتوه بی دل ده بنه عیسوی
 پیچیده با بیج دلی عیشت هـ همیشه وهک
 کس وهک دلم له شوروی محبت به له د نیه
 به نهانه ترکی دینه بی مه ست له شامی زلف تبدیلی جادووانه به نه سبایی شه برهوی
 بولبول له شاخساری چه من بار بود نهوا
 گاهن نه گهر له کیسوی ته رسابه در کوی
 زولفی نه یازو گهر دنی محمودی غزنهوی
 هـ روهک حه کیسی رومی و اشاری مولوی
 گول نایه سهر به شوق و شغف تاجی خسرهوی

هـ رزه گورد : سر سه ری . نهیسته : له سهر . حق . به دهو : به غار . بیته رین :
 چا کترین . آوی به قا : آوی زینده گانی . یـم : دریا . خوسرهو : پادشا :
 شغف : شادمانی .

سه دزوری روسته می نیه تی زوری سیم وزه رطلح مه گهر ضعیف بی به نجه باقوی
 « سالم ، کلامی کوردی و بی وهزنو لهنگ و سست
 بی معنی به بگانه : ————— لای شیخی معنوی

روژی دل هه رشوی تاره چله می بی چله وی منزلی کیسوی یاره چ له می بی چ له وی
 کوشه گیرم له فیراق و اوصول مه یخه ره لا جایی من ههردو له تاره چله می بی چله وی
 گاهی بدت درژی اولومی هه شکم و کو قرب دیده مشغولی نی تاره چ له می بی چ له وی
 جهوری وصلت شره رو حالی فرات سقره منزلم ههردو له تاره چله می بی چ له وی
 بهریدا شانہ دلو له شکری غم دهوری دا گهردی هه و جمله خه ساره چله می بی چله وی

تا خه یال قوو ته تی بی قر به به « سالم » فرقت

رووی جانانه دیاره چ له می بی چ له وی

هه دیده واد یاره که تو نابرووم ده بهی بهم نوعه گهر له مجلیسی بیگانه گریه که بی
 هم شو چ بو سپاهی خه یال تاخری نهات روی کردوه خه زانی فرات بهر هنگی بهی
 له وخته وه که دوره له من روی به هاری تو ناین به قهر فراخی دل که ره لاو ره ی
 بهک دم هه گهر بگانه له بم ایوی شهیدی تو به من هه میشه نخل صفت هه نکه بی نه قه ی *
 که ه دل هه سیری زولفته که ه شادی بو سه ته زینده ی ده که بی به ناوی بقاده بکوژی به م می
 ظاهر بو له نا هوی دل روژی من * اوقاتی قوس و فصلی خه زان و توموزو ده ی
 مخموره دیده کت له خودی باده هه له هه خق چاکی سه ند له دیده بی تو انتقامی مه ی
 روی چرخ حسن و خالی له بت قطبی ثابته مشغوله دل به گهر دشی دهوری و کوجده ی

کوویم گرتوو هه میشه له نا هه ی خه زینی دل

« سالم ، له غور به تا چ به تاثیر دهنگی نه ی

جانانه حالی هم دله گهر جستوجو ده که مشغولی ناله به له جودایی به مثلئ نه ی
 جیهرم کی پیش هه زین به صفاره هنگی لاله بو بیستی ده با له حینی خه زانا گره له به ی

* هه شووینانه ش ههروه کوو خویان به له هنگی و ناریکی روونووس کران .

سیم : زیو . گاه : کات . بهی : بی ، به می . خه زان : پایز . قوس : دووا
 مانگو پاییزی . دهی : مانگی به فره نباران .

چاوت لە بەزمی بادە گوشتان یتو. عیشوہ کا ناکەن بەرسمی نشئەیی مەستی ھوایی دەی
غەم جیشی سلمو تورە دیتە سەر ەیرە جی دلم بۆ شۆرشو وە غا چە دەلی سینە بۆ بەرەمی
« سالم » دەلیلە مصرعی کوردی بلێ بەیار
رحمت برا لە بۆ ویو چەورت ھەتابە کەمی

دەنگی دق البایی دل دئی ئەمی خیرەد وارا کە دەمی
کەس نەزانی بیخ خەیاالی یارە گەر دەروادە کەمی
گەر لە بەر تیری نظر بر خوویتە منزلگامی دل
یئە چەشم ئەندازی دیدەم غر فەییکی پاکە دەمی
ئەمی خیرەد بۆ دیدەنی یاری حەبیبم ھەلسە سا
بێرە دل بۆ رەھگوزارت سەردی سینەم چاکە دەمی
ھاتە سەر شووین پێی خەیاالی دولبەرم فیکری رەقیب
ئەمی خیرەد خۆ تۆ فریبندەمی دەسا حاشادە کەمی
« سالم » ئەمشەو خاصە بۆ فەوتی رەقیبی کەج نظر
رووی دەستی حاجەتت بۆ دەر کەمی مەولا دە کەمی

ماری موو بۆ باغی روو بەرژین دە کەمی
بۆ جەواپی بەک سۆالی من لە چار
شیرعی فەرھاد دە خویندایوی کەزی
رپوت منقش بوو لە نظمی زولفەر خال
خەم دە بیچ چەو کانی زولفت بۆ زەنەخ
کافرێ بیخ دین ئەمینی دین دە کەمی
ھەر نظر تیری نیکگەھ تعین دە کەمی
یعنی بۆ نحسینی رووی شیرین دە کەمی
رۆژوشەو ھەر مەشقی نقشی چین دە کەمی
وہە چخۆش بازی بە گوی سببێن دە کەمی
عەیبی « سالم » بۆ دلێ سالم لە عیشق
کوفرە بۆ تۆ منعی رینگەمی دین دە کەمی

بادە گوشتان : بادە نۆش . وە غا : جەنگ . چەشم ئەنداز : دیدەن . خیرەد :
ھۆش (عقل) . خەم دە بی : دە چەمپتەو . زەنەخ : چەنە کە . چەو کانت :
شەقی گۆیئینی . سببێن : زۆیوین .

خضروارم که گهر ماچین که روم که می
 به بی زه حمت کولار گیره له گولشهن
 غمهم بهروازه مطرب یینه سازت
 به غم با هاشکی یا قوتی نه ریژوم
 مه که جانا له گول من جهنگی بی صلح
 که سی سه ندو و به تی خوونتی له دونیا
 نه ما نام و نیشانی تاجداران
 مه به نه یمن له تیر قوسی دونیا
 له هدی کول حرامه وهرعی به رهیز
 نه دل دینی که شاهم بی خردم بی
 وهره و سالم ، که گهر نه ربابی حوسنی
 حدیثی این زه بانان بشنو و نه نهی

نهی به طلعت ماهی تابان وهی به عزت بت زلف داری هم چو عنبر لب چو شکر
 دل که لایق ناشوفته به شهو ها له قیدی م و دهر دمه ندیم مسته م ندیم تن گرفته ت ب
 من له دس چومو که گهر جانانه بوق خوا غم دهر دمه ندا نرا بیاید ط ب ی ب
 به زمی ی نه روه که جنته بؤ من (ا) مطربا باتای و بور بوط یار ب د ف
 مدعی دووره منیش مهستم له وصل تا سحر گاهان نیهاده لب بهر لب
 عیشو بی چاوت ده باوه ختی نظر سه دل ب قبله بی نازاده گانی نهی صنم بار خ
 د سالم ، ناگاهه بؤ کذب و خلاف
 این غه زل گرفته ست مسکین سعیدی

وار : وه کوو . تاب : ناو . پهی بردن : ریج بردنه سهر . خو هی : ناره قهی لهش
 بهروازه : فریوه . بخراش : برنه . پهی : دهمار . قوس : کهوان . نه رباب :
 خاوند . ناشوفته : شیواو . دهر دمه ندیم : دهر دمه دار .

۲سیرم باز له داوی قهیدی طوریدی مشك بۆ موویب
 فهیرهنگی زادهبی خوو کافرنی زیننار کیسوویبی
 گول۲ندامچ سههمن بووی مهلهك رووی فریشته خوو
 زولهیخا مهشره بیج له یلاره ووش شیرین سوخن گۆبی
 غزب تاقه به محبوبی تهماشای خالی لای لوی
 توگۆبی بهر له بی تابی به قابنشهسته هیندوویب
 بلیم گهر وهك گول۲ و ماهه به نه فچه و روو خه تاو سههوه
 نه دلره د گول۲ چ—ونین بوویب نه داره د منه چونین روویب
 له توویبی پیراهنی دهر كهوت دو بوستانی و وتم ۲هی دل
 تهماشا كهن كه سه روی ناز —ار ناورده لیهو بی
 به عیشوهی چاری مخموری وها به یوهسته به ۲ه بروی
 تو پونداری كه مانداریست دهر دو نبالی ناهوویب
 به د سالم ، شو كه ته زنجیری مجنوننی له كۆی له یلا
 ۲سیری خالی اوو گهردهم زو تیری چهشمی جادوویبی

سهراپا به نندی ۲ندامچ له به نندی سیحری جادوویبی
 فهیرهنگی مهزه به بو ته رسا مزاجی ناته شین خوویب
 به دایم قاتلی عوشاقه دیدهی مهستی ییماری
 ده كا شیر ۲هنگه نی صیادی خووینیریزوم به ناهویب
 ودها ناکا له گه ل من موومیانی من سهری یهك موو
 ۲ه گهر ههر مووم زه بانج ییتوو دهر كا ههر زه بان موویب

باز : دووباره . فریشته : بهری . ره ووش : رهوت . نه داره د . نیه تی . چونین :
 به و جووره . پیراهن : کراس . بوستان : مهلك . بار : بهری داران . توپو-
 نداری : تو گومان ده كهی . ییمار : نه خوش . موومیان : ناو قهد باریك به قهد
 موویهك .

سەرئەنگوستى گەزى راھىب كەدەتتى خالى مېھرى ۋو
 بەسەرىادا ۋوتى ھەر مەنزلى عىساپە جادۋوۋىن
 خىزىر ئاسا دىلم ئاۋى بەقاي نۇش كىرد لەخوھى عارض
 چەشەھاي ظلمەتتى طەي كىرد لەھەلقەي چىنى كىسوۋىن
 لەۋزىرى ساپەي طووبا دەشۇن زامى لەمچىش حور
 بەرى ھەر كەس لەدونىادا بىرىنى تىغى ئەبرۇ ۋىن
 حىجابت با بەنارى ئارەزوو دەسالم ، نەسوۋىنى
 لەچاكي پىرەھەن بۇ دەفەي تەب سا دەرخە لىۋىن

نامە كەي « نالى » لەشامەوہ بۇ « سالم »

قوربانى تۇزى رىكەتم ئەي بادى خۇش مرور
 ۋەي بەيكى شارەزا بەھەموو دەشتى شارەزوور
 ئەي لطفە كات خەفى ۋ ھەوا خوۋاھى ھەم—دەمە
 ۋەي سرۋە كەت بەشارەتى سەرگۇشەبى حضور
 ئەي ھەم مزاجى ئەشكى تارو كەرمى عاشقان
 تۇفانى دىدەو شەرەرى قەلبى ۋىك تەن—وور
 كەھى دەبى بەرۋوحو دەكەي باۋەشپىنى دل
 كەھى دەبى بەرەم دەدەمىنىچ دەمى غ—روور
 مەجـۋى جەمالى خاطرى عاطر شەھىمە
 كەردى شىمالو كىژى جنوبو كەھى دەبوور
 سووتا رەۋاقي خانەبى صەبەرم دل ۋ دەروون
 نەياماۋە غەيرى كۇشەبى ذىكرىكى يامەبوور

ئەنگوست قامك . راھىب . رەبەن . تەب . نۇبەت . پەيك . تەتەر ، شاتر ،
 تەوہن . ئەشك . فرمىسك . شەمىم . بۇنخۇش . دەبوور . باي رۇزاۋايە .

ھەم ھەممىنانى ئاھم و ھەم ھەممىر كىمى ئىشك
رەھمىي ھەم ئاھوو ئەشكە بىگە ھەستە بىن قىيور

و ەك ئاھە كەم دەوان بە ھەتا خاكى كۆيى يار
و ەك ئەشكە كەم رەوان بە ھەتا ئاوى پىر دەسور

بەو ئاۋە خۇت بشۇ لە كەدوور اتى سەر زەمىن
شاد بن بە ھەمىلى يە كىدى كەتۇي طاھەر ھەو طھوور

ئەمجا مە ھەستە تا دە گەيە ھەينى سە... رچنار
ئاويىكى صافە پىر لە چنارو گولۇ چنور

چەشەيكە مىلى خۇر كەلەسەد جىن بەرە ھەشەنى
فەورانى نوورى صافە لەسەر بەردى و ەك بلوور

بىا ھە كىمى ئاسمانە لە ئاوينەدا كەوا
ئەستىزە كانى رادە كىشە و ەك شەھابى نوور

يا چەشەسارى خاطرى پىر فەيىز و عاطرە
يا ئارى رووچ بەخشە كەوادىج لە كىيى طوور

دەمووت دوو چاوى خۇمە ئە كەر بە كەرە جۇيى ئەشك
بىوايە تىژدى ئە ھەرو كەرم و سووئىرو سوور

داخل مە بە بە ھە ھەبەرى سارايى خاك و خۇلۇ
ھەتتا نە كەي بە خاكى سلىمانيا عبوور

يەنى رياضى رەوضە كەتەيى دا بە چەند دەمىن
مشكىن دەمىن بە كا كۆلى غىلمان و زولفى حوور

شاريىكى ھەدل و كەرم لە چىكەيكى خۇش و نەرم
بۇدەمى چاوو زارە دەلېن شارى شارەزوور

ھەممىنان : ھاو جەھو . ركاب پىر كىف . دەوان بە : غاردە . فوران : ھە ئقولان .
شەھاب : گولەستىزە . عبوور : تىن پەرىن . مشكىن : رەش و بۇنغۇش .

خاکی رەواجی ەنەرە داری رەواجی عوود
بەردی خەراجی گەوهرە چۆباری ەینی نوور

شامی ەموو نەهارو فصولی ەموو بەهار
تۆزی ەموو ەپرو بوخاری ەموو بخوور

ئەھلیکی وای ەبە کە ەموو ئەھلی دانشن
ەم ناظمی عقوودن و ەم ناظری اموور

سەیری بکە لە بەردو لە داری مەحەللەکان
دەوری بەدە بەرەش و تەفتیشی خووارو ژوور

داخۆ دەروونی شەق نەبوو بەردی سەر شەقام
پیرو فتادە تەن نەبوو داری بە—یرمە سوور

ئێستەش بە بەرگ و بارە ە لەمداری شیخ ەباس
یابج نەوارو بەرگە کراو بە شەخصی ە—وور

ایا بە جەمەع و دایرە— دەوری (کانی با)
یاخۆ بە—وو بە تەفرە قەیی شۆرشى نشوور

سەیان نظیری گومەزی کەبوانە سەوزو صاف
یاخۆ بوو بە دائرەیی ئەنجومی قە—وور

ئێستەش مکانی ماسکە (کانی ماسکان)
یاخۆ بوو بە مەلەبەیی گورگ و لوورە لوور

ئێستەش سرشکی عیشقی ەبە شپۆی ماسودار
یاخۆ بوو بە سۆفییی ووشکی لەحەق بە دوور

داخۆ دەروونی سافە گورەیی ماوە تانجەرۆ
یاخۆ ئەسیری خاکی بە ئێلی دە کا عبوور

ەپرو، ەنەر : دەرماتیکى بۇ :خۆشن . عود : دارىکە بیسووتینی بۇنى خوش
دەدا . شام : ئیوارە فتادە تەن : لەش کەوتوو . بەرگ : گەلا . بار : بەر .
عوور : دیووت .

سەيرىكى خۇش لەچىپەنى نىو خانەقا بىكە ،ايا رىيىمى مەھوۋە يا چايرى ستور
 سەوزە لە دورى گول تەرەك خىلى روى يار يابوشى وشكوز دەۋە كوريشى كا كە سور
 قلىى منـــــــورە لە حىببىنى نازدار ياۋەك سەقەر پىرە لەرە قىببىنى لەندە مەھۇر
 دەست بەندى يانە دىن ۋە دە چن سەروونارە ۋەن ياۋەلقە يانە سۇفىيى مەل خولرو مەندە بۇر
 مەيلىق بىكە كە سەوزە درەختانى مدرەسە أوراقيان مقدمەيى شىئىنە يانە سور
 ئىستەش كە نارى مەوزە كە چىنى بازو كە ۋەشە كە

يارى تىدايە يابوۋەتە مە – رضى نفور
 مەوزى پىرى كە نايىبى دىدەى منە لەرىق لىلاۋى دانەھانورە ۋەك مەيلى شىۋە سور
 چاۋىق بىخە لە سەوزە سىزايى دارە جىنى جىلرە گاھى چاۋە كە مەنە مە يانە زور
 داخۇ فضائى دەشتى فەقىق كان مەھۇر ئىستە كەش مەھشەر مېئالە يابوۋەتە چۇلى سەلمو طوور
 ۋاصل بىكە عىبرى سائوم بە نەوجرە كەم چى ماۋە چى نە ماۋە لە مەھبوان و تاق و ژور
 مە غارى يارە ئىستە بىر مەھيارە يانە غۇق مەھ غارى يارە يابوۋەتە غارى مارو موور
 زارمە كووھىلالو نەجىفمە كوو خەيال مەيا دە كە مە زارو بەلدادا دە كەم نەطوور
 لەم شرحى دەردى مەختە لەم سۆزى غەربە دىق ۋە خە بىق بە ئاورو ؛ چلوما بكا مەبوور
 ئايا مەجالى مائىنە لەم بەينە بىئەۋە يا مەصلحت توققە تا بومى نەقى مە – وور
 حالى بىكە بە خوفىە كە مەى بارى سەنگىدە
 (نالى) لە شەوقى تۇيە دە نەقى سلامى دور

« ئاگا دارىو مەھوۋە »

مەھچەندە زۇرم مەھلداۋە كە بەھۇى مەھ سو كە شىكۇلە كۇن و تازا مەى لاي
 خۇمان مەھ دىوانە بەرزە مەھ لە بىر بىكە مەھ لەنگى و نارىكى بە كانى كىشى و اتايە كانى
 بىخە مەھە ناۋ دۇخى راستە قىنەى خۇيانەۋە بەلآن بەداخەۋە لەۋانە بە كە لە مەدى شەستەم
 بۇ ساخ بوۋىتتەۋە ناچار كە مە كورپى دارە كانى تىشىم مەھروك خۇيان رىو نووس
 كورد ئومىد مەھەيزە كە نەك خۇ پەرستان بەلكور و ئۆۋە بەرەۋە كورد پەرستان لە
 مەھودوا بتوان بەھۇى كەنجىنەى كە لە پوررو شوۋىنەۋارە نرەخدارە كۇنە كائەنەۋە
 چارە سەرو مەھ لە بىريان بىكەن .

- ۲ - سرچاوه کان .
 ۳ - پيشكهش .
 ۴ - پيشدهستی .
 ۶ - بهسرهانی سالم .
 ۷ - پلهی خوویننده واریتی و هستیاریتی سالم .
 ۸ - سالم و دلداریتی .
 ۹ - سالم و هستی پاکی کوردایهتی .
 ۱۱ - شیوهنی سالم بؤ بابانه کان .
 ۱۲ - هوی شکستی بابانه کان و سر کهوتنی رومان .
 ۱۲ - هاوارو دادی سالم لهدهست زؤرو بېدادی رومیان .
 ۱۳ - سالم و کاره سازه کانی بهسر کوردستانه داهاونون .
 ۱۶ - هوی دهر بهداریتی و پهریشانی سالم .
 ۴۱ - ناخ و داخ دل غافلّه نازانی قیسمهت چی ده کا .
 ۴۵ - داوی حیاتی منه بؤسهیی لیوی حایب .
 ۱۴۳ - هه بهر قهت سیرری هه زمامت بهتای جامهیی که تان نابین .
 ۱۵۹ - اناکاداری و هویا .
 ۷۵ - الوداع ههی ملکی بابان الوداع .
 ۱۱۷ - هه ژدها بهک شهو ببینی هاری زولفت شهو لهخه و .
 ۱۵۵ - هه سیرم باز له داوی قهیدی طوریهی مشک بؤ موویع .
 ۲۴ - هه کهر اومیدی دل یئینته جهی ماهی جیهان مارا .
 ۴۹ - هه کهر باوهر هه که بیت سهو گهند بهه برؤت .
 ۱۱۰ - هه کهرچی سینه بؤ دل وهک سوپهر بوو .
 ۱۱۰ - هه کهرچی شهو هه نیسم وهک مهلهک بوو .
 ۸۹ - هه کهر دهستم ده گاته گۆیی بوستان .
 ۱۲۹ - الا یا ایها الساقی بهمفلس وهختی میحسانه .
 ۱۴۵ - هه میرؤ بهو دولبهرهیی شوهره و رهزهی کیشوهری .

- ۹۴ - ۲۰۱ که سانهی که عدوی عاشقی سهر گهر دانن
- ۱۲۷ - ۲۰۲ که سهی دایم له دلدا مهیلی ۲۰۱ نازار مه
- ۱۴۲ - ۲۰۳ شوخه هه تا وا له منی غه مزده لایع
- ۱۱۱ - ۲۰۴ یاره که دایم وه کوو پارهی جیکرم بوو
- ۵۸ - ۲۰۵ یامی عیدو فصلی گولڼو مهوسمی بههار
- ۱۵۴ - ۲۰۶ به طلعت ماهی تابان وهی به عزیزهت (ب ت)
- ۱۰۹ - ۲۰۷ حارث مه کهر ده ولتو جاه و حه شامت بوو
- ۱۵۲ - ۲۰۸ دیبه وا دیاره که تقو نابرووم ده بهی
- ۸۹ - ۲۰۹ قیلهی مرادان ناخو بهر ژو گاران
- ۱۲۸ - ۲۱۰ مؤف خودا مه جهونه بو حالی غه ربیان مانه مه
- ۱۳۴ - ۲۱۱ بازی دل بی قرارو شه بدایه
- ۱۳۶ - ۲۱۲ به بهر جیکه بی من مه زلی جانانه نیه
- ۱۴۲ - ۲۱۳ به ایما کهر له عاشق خواهی معشوقه بو سهر بی
- ۱۴۷ - ۲۱۴ به پایوسی و به قه تاطر تا کهی چین به چین ده ری
- ۷۱ - ۲۱۵ به تقدیمی وه فا ناردی نیگاری سیبه ر داغز
- ۵۹ - ۲۱۶ به چین گرتوویه زوافت ده وری رو خسار
- ۱۱۵ - ۲۱۷ به حسرت مه شکی الم دینه سهر روو
- ۶۵ - ۲۱۸ به حقیقت صنما دینه ته اوستادی هر نه ر
- ۱۵۰ - ۲۱۹ به و خودایهی که ریژو شو دینع
- ۹۳ - ۲۲۰ به خور خووین یننه مهی گریه له چاوهی چاوی تاری من
- ۱۰۲ - ۲۲۱ به ده مه حوالی مه شخصه صی که خاصی ملکی بابانن
- ۳۶ - ۲۲۲ به دل که ین با به نشه می مهی خوهاری محنه تی دونیا
- ۶۵ - ۲۲۳ به دل وه ختی نیکه ه موژ گانی دوا بهر
- ۹۴ - ۲۲۴ به روخ ره نگیل میان لاغر که مه زه برین
- ۶۳ - ۲۲۵ به روی له بلا اوواندی له پیل ده جور

- ۱۴۴ - به سر گولدا له شانته گولډه بارې
- ۱۳۳ - بهس نيه په روانه وهك عاشق هغه زاخولپته وه
- ۱۱۴ - بهغه مزه ي چلوي مخمورت به تالډ بوو
- ۷۴ - بهفان هغه مده عي گهر بيهه ميبليس
- ۶۸ - بهمحضې جهوري دولبه هر هر كه سي ته ركي محبت كا
- ۸۴ - بهمن بې سينه يي سه ختم به قه لغانې نظر نا كه م
- ۵۳ - به نه زاکه ت نيه گولډ وهك به دهنه ت
- ۵۲ - به نه قندي جان ددها يهك بؤسه دلدارم و له ي زه حمت
- ۱۴۹ - به ندي كردم به جفا لاهه زه يي پر ستمه م
- ۱۴۹ - به يادي رووي دلآرامې صفا نه شيكي واي دامې
- ۷۱ - بنووسم چون له هيجرانا به يادي سيمه ر كاغه ز
- ۱۴۸ - بؤ باسي روو له طورېره يو موو ماري هغه قه مې
- ۸۶ - بؤ خالې له بت زولفي سيمه دامه هغه موو دهم
- ۱۳۶ - بؤ مني بې سره رو با غه يري و وفا پيشه نيه
- ۱۴۵ - بؤ مني سووخته دل شه ممي نه دامه ت ده گري
- ۳۲ - بېن ته ماشاي خالې تو خالې له م هر دو م ديده ما
- ۹۳ - بېن تو مهيبو گريه م وهك ره عدي نه و به هاران
- ۱۴۸ - بيم ره قه م گه رددم له شه رحې غه م كه مې
- ۴۸ - بيته سا بادي صه با له م وه خته را به يغمي دؤست
- ۲۳ - پر چينه زولفي پر خه م نه قشه له رووي يارا
- ۱۴۳ - بيم خو شه كه عومرم به جفا صرفي غه مت بېن
- ۱۰۸ - تاي كووا ميينه رووي تو ي بيته ناو
- ۵۱ - تالانې سره مالم چلوي ره شي فه تنان
- ۱۳۰ - تاله جي ي به يكانې تيرت حصني دل په رويزه نه
- ۱۲۲ - ته فروعكاهي دل گولزاري روونه

- ٣٠ - تور کي پر ٺهسووني چاوي ڪاري سهد جادوو ده کا
- ١٣١ - تور کي چاوي دولبرم وهختي نينگهه نير ٺهنگهه
- ٧٧ - تيري ٺاهي صبعاگام رهنگهه کون کون کا فهلهک
- ١٥٢ - جانانه حالي ٺهه دله گهر جوستو جو ده کهي
- ٦٦ - جازم فيدايي سروه کمت ٺهي باده کهي سههر
- ٦٣ - جيلوهي عيشت ده کا ٺهردم له دل نوور ٺاشڪار
- ٥٠ - جيهان ٺارايه مهه ٺهه ما نهوهک رووت
- ٢٩ - چاوه کمت وهختي بهيما مهيلي جامي مهی ده کا
- ١٣١ - چهشمه بي نههري رهوان ديدهي گرياني منه
- ١٤٠ - چه حاجت ٺهه زدههاي زولفت بهدايم وهقفي گهردن بي
- ٤٣ - چوومه سهر ضيافته تي مهه لا به کري عالي جهتاب
- ١٣٤ - چونگهه ٺهه گوڙي زه نهخداني ٺهه به
- ١٣٥ - حاهتي عاشق گهلي ٺهه وقتي دلگيري ٺهه به
- ٩٠ - حهک بکهه دهفتري سمدی بهدهمع ٺهه به بهيان
- ٨٥ - حيسابي نهفتهي زولفت له گهل مشکي خهتا ناگهه
- ٢٠ - حيكايه تخوانه نووني دل بهدهوري دامی گيسودا
- ٧٣ - خاموش بيه له بانگو صهرا ٺهه مشهوه ٺهي خهرووس
- ١٢٢ - خهمي قهردم له غم دا شيوه بي ٺهه برؤنه يامووته
- ١٢٥ - خهيايي ٺيشي موژ کانت له نار دلوا وه کوو تيره
- ٨١ - خراپ بي خانه بي دل ٺهه روه کوو خانهي خهراپ کردم
- ٧٨ - خستيه چهه ٺارؤسته مي بهختم نهرامت چون شوغال
- ١٥٤ - خضروارم ٺهه گهر ماچع کهرهم کهي
- ٧٥ - خودا چه بکهه له گهل بهختي جهفاکيش
- ١٤١ - خؤزگه ده مزاني له تارانا نهجاتم کهي ده بي
- ١١٥ - دايننه به بههلوويي روخا حهلقه بي گيسوو

- ۵۶ دەدا ھەر دەم شە گەر خەندەت ئەمەرقەند
- ۱۱۱ دەزانی ئامبەنى دىل كەي لەمبىراجى جەلا دابوو
- ۱۷ دەزانی باغى بەختى ئەھلى دىل بۇ قەت ئەمەر نادا
- ۲۵ دەستى من تەويندە بۇ رەدى بەلا
- ۱۸ دەكا دۇنيابى پىر شۇرىش بەدايم فېتئەھا بەيدا
- ۶۹ دەكا يادت بەپەنھان بۇ دىلم ھەردەم جەفا حاضر
- ۴۹ دەناسى قالمى دىل گەر نىگەھ كەي سووبى موژ گانت
- ۸۷ دەمەوىج مەستى بادە بىم دايم
- ۱۵۳ دەنگى دق البابى دىل دىق ئەي خېرەد وارادە كەي
- ۸۷ دريغا صەوہ ئاسا صېدى چەنگى شاھبازىكم
- ۱۲۴ دىلا زارىبو بىن يارى مشتخس دەردى كاريتە
- ۴۷ دىلە خەلۋەت سەرايى حضرتى دۇست
- ۱۴۳ دىل لەھەلقەي چىنى زولفت ئەي بەسا زىنجىرى دى
- ۶۱ دىل لەمخەت كەيلە رېيم كەن بەلكوو زوو دەرچم لەشار
- ۲۱ دىلم شادە لەبەندى سېلسلەي گىسووبى دولبەردا
- ۴۷ دىلى پىر وەحشەتم جاننا لەبەر موژ گانى وەك تېرت
- ۱۱۰ دىلى شىز ئەفكەنى من صەيدى چە جادووبى بوو
- ۸۸ دوور لەخاكى سەرى كۆي تۆ صنما تاسەفەرىم
- ۱۳۲ دوژمنى خونخوارى شەوبۇ قەلبى مجزون ھانەوہ
- ۱۴۹ راستە ئەي زولفى سېھە مارانى
- ۴۵ راستە دىل چەسپە بولمى شادە لە گىسووبى حەيب
- ۷۰ رافىضى شىعەن كەھەردوولا نەزانو بىن خەبەر
- ۶۵ رېنا دىل كۈنكۈنەن سا چە غولامو چە مەمەر
- ۱۳۸ رەنجى مەشووقە گەر عاشق لەبەر چاوى نەبىن
- ۵۷ رەھا ناكادىم طوررەي خەمى يار
- ۹۵ رۈوہ ياگول ئەمەر يا بەرگى نەسرېن

- ۱۵۲ - رُوڑی دَل ھەر شہوی تارہ چ لہمی بیچ چ لہوی
 ۶۰ - رِووت نازک و لہطیفہ وہ کوو نہو گولئی بہ ہار
 ۱۳۷ - رِووی لہ ناو طوریرہ چرایہ لہ شہواہ
 ۱۱۴ - رِی ہی نہ جانی موشکیلہ ھەر کہس بیچ دہ سکیری تو
 ۱۳۹ - زمانہ قہت لہ گہل ۲۲ ولادی ۲۲ آدم باوہ فا نابی
 ۳۹ - زہورہ قہ دَل دیدہ دہریاوو مہردوم ناخودا
 ۱۴۸ - زور موشکیلہ زاہید بکریہ عیشقی حہ فیقی
 ۱۲۳ - زولفی تو موو بہ موو خہریکنی خہمہ
 ۲۲ - زولفی جانانہ لہ دہوری کہ مہرا
 ۶۹ - زوہرہ گہر خہ شمت نہ زانی نؤ شہ گہر شہوقی ضمیر
 ۸۷ - ژہرہ مول بیچ رِووت بہ والله العظیم
 ۴۶ - سا بہ زاری بق نہ نالینم لہ تاوی فیرفہت
 ۳۵ - ساقی لہ پورہ دہرہات جامی شہرابی ہینا
 ۱۵۱ - سہر مہولہوی بہ فتوہ بی دَل دہنہ عیسہوی
 ۱۵۵ - سہراپا بہندی نہندامم لہ بہندی سیجری جادووی
 ۱۱۲ - سہرو کاری خہ بالت ہیبتدا وہختی لہ گہل دَل بوو
 ۱۲۴ - سہوادی پورہ بی ظلمت سیاہی نوسخہ بی مووتہ
 ۸۲ - سہوادی دایہ مغرب طوریرہ بی کیسووی جانانہم
 ۲۱ - سہوادی قیر کوونی شہو لہ نسخہ ہی ۲۱ بہرین مووتہ
 ۸۳ - سہمی قہردانی مشکین زولفو پورچہم
 ۲۶ - سونبولی طوریرہ کہ پورژینہ بہ پہلمووی گولا
 ۱۵۰ - سووی عاشق وہختی ایما روو بہروو تیر ۲۱ فکہنی
 ۱۱۹ - شہ پؤلی بہجری ۲۱ شکم تہردہ کا ہشتی سہمہک ۲۱ مشہو
 ۳۳ - شہتی ۲۱ شکم دہ بیچ ھەر بیچ بہرووما
 ۲۶ - شہریہ لہ سہر ۲۱ نڈیشہ بی ۲۱ مؤمنو تہرسا

- ۳۶ — شەھىدى دىدەبى مەخورى شۇخىكىم منى شەيدا
- ۱۲۸ — شۆرەزارى خاكي رەي مەجارە دامەنگىرە
- ۵۳ — شۆرى شەھرم گەر وەھا بىن چىمە هاموون عاقىبەت
- ۴۳ — صبىھى نەورۆزە وەختى بەزمى شەراب
- ۲۲ — طريقى عىشقت نەر بەردەم خەجاآت بىم لەمىشردا
- ۸۰ — طريقى عىشقت نەر وون كەم نەرىقى دەشتى مىشربىم
- ۱۲۱ — طلب كەم گەر بەغەيرەز تۆ لە الله
- ۷۵ — عەودالى مەبەد نەرم منى چەرخى جەفا كېش
- ۱۱۷ — عىلاجى ئېشى دل ناكە بەسەز مەرەم خەكىم مەمشەو
- ۱۲۹ — عەينى فوارەبى خوويىن دىدەبى بىن خارى مەنە
- ۵۷ — غەبەب و خالو لەبو طوررەبى يار
- ۳۱ — غەم لەدل بۆ فەوتى شادى مەيلى سەرخۇشى دەكا
- ۵۹ — غەم وە كوو كۆھى تەن ضعيف و نزار
- ۳۷ — غەم وە كوو يەم مائە جۇش و كەوتە كېزاوى بەلا
- ۱۵۰ — غەرقە لەرلەم بەيكان بەيۈستە بە موژگانى
- ۲۷ — غولامى دىدەبى مەخورى تۆيە نېرگسى شەھلا
- ۱۳۵ — غەيرى سەوداۋ خەفەت نەم سەرە سامانى نىە
- ۷۲ — غەيرى فىكىرى وەصلى دولبەر نىمە مەصلا يادى كەس
- ۱۱۶ — فەرەنگە و داسنى و مەرمەن و جوو
- ۳۰ — فەلەك زەحمەت لە دل مەيلىت بەدەر كا
- ۱۰۹ — فەرەح بۆ دل نەطالەما چەلەم بوو
- ۸۱ — قەت تەواۋ نەبىن مەردزووى يارم
- ۷۰ — قەوسى مەبرۆو موژەت تىرو كەمانە بە عومەر
- ۱۵۶ — قوربانى تۆزى رېنگەنم مەي بادى خۇش مروور (ھى نالى) بە

- ۲۹ - کاتبی فیکرم له دلدا دقتی مینشا ده کا
- ۸۲ - کهوته سهر رووت بهرچمی تارت بهخه
- ۱۳۸ - کهمن نهخلی مرادم بی نه مهر بی
- ۱۰۷ - کهو که بی بهختم له بورجا دهغه بی بالا نه بوو
- ۲۵ - کشا به کسوو به گوشه ی رووی یارا
- ۳۴ - کهر به بؤ نیسه تی تووړه ت بدمه مشکی خه تا
- ۵۴ - کهر چه نی محشر شهفیم لاعیلاج
- ۶۰ - کهر مقارن بن له وولا رووی من و روخساری یار
- ۷۴ - کهواره ت کهوته سهر ره وشون به نا گوش
- ۵۵ - گوشادی عوقده بی خاتر نیکاری بوو نه ویش رابورد
- ۷۶ - لازمی عرض حاله کاغه زی زه ت بهق ت بهق
- ۱۱۹ - له بهر به یکانی تیری ماهی من مؤمه چه چه ر میمشو
- ۱۱۳ - له بهر تعمیر می هم ویرانه جه نه ت ملکی مادم بوو
- ۷۶ - له چه رخی حوستنا هانن مطابق
- ۱۲۹ - له حملی رای هیندی غم شه می شادی گوریزانه
- ۸۱ - له دهس هم نه سپه بؤزه بی قرارم
- ۸۶ - له دلدا چونکی هر خووینم ده خووا غم
- ۲۰ - له رازی دل نه کهر تیرت خه بهر دا
- ۱۲۶ - له ره می سیریری عیشقا نه هلی دل بیدارو باهوشه
- ۴۴ - له رووی تیری مرژه می خونریزی محبوب
- ۴۳ - له زوانسو بهر چه مت بؤ کولم و غه بهب
- ۷۹ - له سهر روو دانه می خالت به فتن دانان ده بزائم
- ۱۱۳ - له سینم دا صدای نالینه بی تو
- ۱۲۵ - له طرف یاره وه نوبه می نظره

- ۳۵ - لہ عرصہ ہی ہوگی عیشت بازی دل ہنسنا لہدہ و رانا
- ۸۳ - لہ کونجی محنتا ہر شو خہائی و ہ صفی دولہا ہر کہم
- ۱۱۸ - لہ مہ ستابا کہ دل دی ہر چہ می وہک عقرہ بت ہمشو
- ۷۹ - لہ محشر دا ہر کہر ہن رووی تو مایل ہہ جنت ہم
- ۱۳۳ - لہ مہری مووی برؤو زولفت ہہ داوہ
- ۶۳ - لہ ناو زولفا ہر روو دلدارہ مہستور
- ۱۲۳ - لہ نورو لامعی تاشتیکی راگرت و وتی روو مہ
- ۱۴۴ - لہ یہ کسار ہن محبت حاصلج کووا غہبری دل سہردی
- ۷۷ - لہ یلی و ہشانی ملکی عہر ہب جملہ یاک ہہ یاک
- ۱۵۱ - لطف و سہرہ قہزدو گولجہ بینی
- ۹۰ - لیم گہرین با گریہ کہم دیدم ہہ دیدمی خونفشان
- ۹۷ - لیم گہرین با گوشہ گیر ہم . . . (جہنگی بابان و عوسمانیان
- ۱۱۱ - لیوی تو ہو و ہختہ سہر ساغر دہ چوو
- ۱۵۳ - ماری موو بؤ باغی روو ہر ژین دہ کہی
- ۲۷ - مایلہ وہک سہری زولفت سہری من بؤ ہری ہا
- ۵۶ - مہشقی مہردی ہہ کہرہم صدق و صلاحہ ستو سچوود
- ۴۶ - محیطی عارضی دولہا ہر لہ سہر روو زولفی ہر چین ہات
- ۸۶ - مرادم حالی خؤمہ گہر حدیثی شؤری بوابول کہم
- ۴۰ - مہجزہ یاری ہری چہرہ دلارام دہ کا
- ۹۴ - معنیان وہ کوو یاک شہرحی منو دولہہری من
- ۹۶ - منو ہادی سحر یاران عجایب ہن قہرار یکنین
- ۱۴۶ - مورغی دل بؤ سہیری شایبی والہ سینہم دا فری
- ۵۰ - میرزا و ہرہ لیم لادہ دہستی منو دامانت
- ۷۲ - نایہ لیم بیٹمہ حضورت ہنی آوازہ عبس

لاڀاره

- ۵۴ - ننه کي رينه برينم ننه کين رووي مه ليح
- ۷۲ - نيگا کهي گهر به چاوي فيتنه نه نگيز
- ۱۲۰ - وادل له خه بالاتي کهسي پر غمه ئيمشو
- ۳۳ - وه کوو فواره خووين ده کولي دهمي تاهم له حلقوما
- ۵۸ - وه کوو نهی تاله بم نه گري له بي يا
- ۷۶ - وه کوو يهك دينه بهر گووي ي پياوي نه حمهق
- ۱۱۲ - ويلو فيراري عيشقي توم شههر به شههر سوو به سوو
- ۷۸ - هاته رووي دل له غمزه به سكي خه ده نگك
- ۵۴ - ههر ديدهي تو يه دل بكا شاد
- ۱۳۷ - ههر طرف شمعي رو خي جانانه يه
- ۳۴ - ههر سحر دينته يادم کويي تو ملكي خه تا
- ۶۴ - ههر شو که ماهتابي روخت دهر کهري له دوور
- ۶۸ - هه لپزا خووين ته جيگه رما دهمي غمزدت له ضمير
- ۱۰۸ - هه موو اشعاري دوشينم له و صفي ليوي ره نگين بوو
- ۱۴۰ - هه موو شو چاوه ريم به لکوو به مخفي ياري جاني بي
- ۵۲ - هونه رمندي نيه بو دام نه گهر يهك دفعه ماهي گرت
- ۱۲۰ - هيلاکي جاني بيمارانه ئيمشو
- ۶۰ - يادي زولفو نه بروو موژگاني يار
- ۱۲۷ - يار نه گهر نه مري به مردن بي نه مردن مشكله
- ۱۱۵ - ياري ساحر نه زادي سيلسيله موو